

Človek slovenske zime

V Sloveniji, v Jugoslaviji in tudi v svetu odmeva pismo, ki ga je France Popit poslal Milanu Kučanu in v katerem sporoča, da odstopa kot član CK ZKS. Razlogi, ki jih navaja v pisanju, so pravzaprav programski napad na politiko sedanjega slovenskega partijskega vodstva, kajti Popit je med drugim napisal tudi, da ni »več pripravljen nositi odgovornosti za posledice prenove Zveze komunistov Slovenije, kakršno — v nasprotju z razpoloženjem in usmeritvami v njej — izvaja in oblikuje sedanje predsedstvo CK ZKS«.

To pa ni edini očitek Kučanovi ekipi, ki se po Popitu tudi preveč pogovarja z na novo ustanovljenimi slovenskimi političnimi skupinami in gibanji. Zaradi takega načina graditve akcijske enotnosti je slovensko politično vodstvo, tako meni France Popit, že dobilo nekaj udarcev, med njimi so »Bavčarjevi zapiski, pojava dveh različnih deklaracij o avtentični volji slovenskega naroda, protikomunistični, protisocialistični in nacionalistični izpadi kot poseben izraz stvarne demokracije »zrelosti« in demokratične kulture« nekaterih političnih partneric zveze komunistov pri graditvi tako imenovane akcijske enotnosti v pogojih političnega pluralizma.«

Popit boli tudi, da je (tako vsaj misli on in slemišljeniki) CK ZKS na zadnji seji z levo roko odpravil poglede in zamisli levičarsko usmerjenih

izobraženec pod taktirko dr. Vojana Rusa. Trejta Popitova globalna pripomba pa je, da se slovensko partijsko vodstvo premalo bori zoper politiko »na novo prepletkanega uniarističnega, etatiističnega socializma«, katerega dejansko naravo razkriva pred našimi očmi prebujanje in eskalacija najnižjih strasti mednacionalnih razprtij, sovražstva itd.

Popitu so že odgovorili (pravzaprav po njem p'ani) mnogi, med njimi tudi njegov najbližji sodelavec Franc Štinc. Osnovna zamera Popitu je, da hoče s svojo potezo ukiniti slovensko pomlad in Slovenijo na čelu tako imenovanih zdravih sil (teh v naši republiki zaradi več desetletij dolge negativne kadrovske selekcije niti ni tako malo), popeljati v zimo. Tednik Danas je v portretu tedna Popita kar naravnost imenoval »človek slovenske zime«, prav nič bolj obzirni niso tudi domači logi.

Kajti naravnost nezastlišano je, da France Popit, ki je bil skoraj 20 let nedvomni vladar Slovenije (trikrat kot prvi človek Partije, enkrat kot predsednik slovenskega državnega vodstva), v svojem poskusu miniranja sedanje politike slovenske partije govori v imenu slovenskega človeka. Popit je zadnji, ki ima to pravico, za časa njegove vladavine sta namreč človekovo dostojanstvo in časti doživela najhujše udarce (Ertev ni bil samo Stane Kavčič), Slovenija pa je v okvi-

ru Jugoslavije stopila na rakovo pot. France Popit niti danes ni sposoben reči človeku človek, zanj je to nekaj, čemur je (tako piše v njegovi odstopni izjavi) treba »zagotoviti položaj edinega avtentičnega, legitimnega subjekta politike in demokratičnega političnega združevanja ter položaj edinega avtentičnega, legitimnega subjekta suverenosti lastnega naroda in njegove državnosti«.

Mogoče bo kdo rekel, da so te besede samo v prapolično birokratsko prevedeno Kučanovo geslo »socializem po meri človeka«. Mogoče. Vendar tudi če je tako, Kučan in Popit nimata v mislih iste stvari.

Če bomo imeli Slovenci srečo in pamet, bomo za Franceta Popita nekoč zapisali, da je bil to tudi mož, ki je dovolil vzpon Milana Kučana. Če pameti in sreče ne bo, bo pač pisalo, da ga je dvignil in zrušil.

Referendum o dilemi — Kučanov ali Popitova linija pa ni treba razpisati. Tudi brez njega se ve, da bi celo člani ZK Slovenije glasovali za Kučana.

M. BAUER

Šolanje ob delu nudi nove možnosti

V Brežicah še prosto

BREŽICE — Na brežiški delavski univerzi so presenečeni nad nadpovprečno velikim zanimanjem za prvo stopnjo visoke šole za organizacijo dela, ki je presegla prostorske zmogljivosti. Predavalnica, s katero razpolagajo, sprejme največ osemdeset slušateljev, medtem pa je trenutno evidentiranih čez 160 interesentov za to šolo. Dodatno izobraževanje ob delu pomeni mnogim možnost za novo, v številnih primerih tudi boljše zaposlitev.

Za drugo stopnjo visoke šole za organizacijo dela, smer organizacija dela, je precej manj zanimanja, čeprav je tak študij poleg v Brežicah možen še samo v Kranju, Ljubljani in v Mariboru. Pogoj za vpis je končana višja šola katerekoli smeri. Rok za vpis na oddelke za izobraževanje odraslih je 15. september. Do tega datuma delavska univerza v Brežicah vpisuje še tudi v osnovno šolo za odrasle, in sicer v 6., 7. in 8. razred. Tudi odziv na te oblike izobraževanja je precej slab, saj so lansko leto zbrali za en sam kombinirani oddelke interesentov. Letos kaže še slabše, čeprav je v občini skoraj četrtnina takih, ki imajo nedokončano osnovno šolo.

Za standardne strokovne tečaje zbirajo prijave vse leto, z izvajanjem pa pričnejo, ko se zbere dovolj kandidatov. Organizirajo začetne, nadaljevalne in izpopolnjevalne tečaje tujih jezikov, tečaje strojepisja, krojenja in šivanja, mini avtomehanike, kletarjenja in stekleničenja vin, vodenja poslovnih knjig v zasebnem sektorju, vodenja proizvodnih procesov, varstva pri delu, požarne varnosti, upravljanja centralnega ogrevanja, tečaje za voznike motornih čolnov, plesne tečaje in drugo.

B. D.

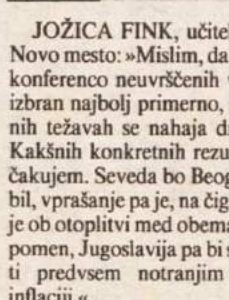
Naša anketa

Najprej nad Avgijev hlev

Gibanje, ki je bilo ustanovljeno kot protitež blokovski razdelitvi sveta — ta pa naj bi pomenila oboroževalno tekmo, vzdrževanje psihozne stalne nevarnosti medsebojnega spopada, izkoriščanje ljudskega in naravnega potenciala v medsebojnem obračunavanju — kaže dandanes kaj slabo sliko. Svetovna trgovina z orožjem najbolj cvete v državah tega gibanja, ki za oborožitev namenajo vse več narodnega dohodka. Številne vojne, ki divjajo v zadnjem času, se bijejo prav med nevrščeni državami. Za mnoge nevrščene države je značilna lakota, zatiranje in zanemarjanje človekovih pravic. Prav zato je nevarnost, da se bo tudi sedanja konferenca nevrščeni, na kateri igra Jugoslavija vidno vlogo, izrodila, če gibanja ne bodo sodbodili in če se države ne bodo znale pogumno soočiti s to kruto resnico. Je možno, da bo prav Beograd pomembna preokretnica v medsebojnih odnosih?

TONI URH, delavec v črnomaljskem Gorenju: »Konferenca nevrščeni ne more prinesiti nič bistvenega, saj se je to gibanje že preživelo. Čudimo se, da hoče Jugoslavija, kjer imamo že tako in tako veliko notranjih težav, reševati še svetovne probleme. Glede na to, da je v gibanju nevrščeni mnogo držav, v katerih vlada totalitarni sistem, je ta konferenca eno samo veliko blefaranje in ne predstavlja popolnoma ničesar glede na to, kaj je to gibanje in kaj lahko pomeni v svetu.«

JOŽICA FINK, učiteljica na OŠ Grm, Novo mesto: »Mislim, da čas za beograjsko konferenco nevrščeni v Beogradu ni bil izbran najbolj primerno, saj vemo, v kakšnih težavah se nahaja država gostiteljica. Kakšnih konkretnih rezultatov niti ne pričakujem. Seveda bo Beograd veliko pridobil, vprašanje pa je, na čigav račun. Gibanje je ob otlopljivi med obema blokoma izgubil pomen, Jugoslavija pa bi se morala posvetiti predvsem notranjim problemom ter inflaciji.«

MIRAN JURAK, sekretar OSZZS Trebnje: »Nevrščeni bi se morali dogovoriti, kako bodo gibanje vsebinsko posodobili, in ne le, kako ga bodo številčno okrepiли. Gibanje bi moralo zlesti iz zastaralih kalupov in se odpreti v razviti svet. Na beograjskem zasedanju bi morali iskati poti iz dolžniške krize. Urediti bi morali medsebojne odnose med posameznimi članicami. Jugoslavija pa bi morala oceniti, kaj pomeni zanjo druga organizacija vrhunskega sestanka in sploh članstvo v gibanju.«

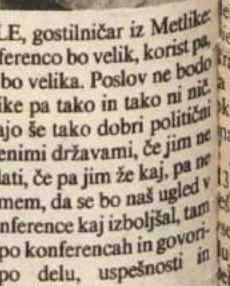
DANIJEL JOSIĆ, avtoelektričar, Riko, Ribnica: »Če nas bodo na konferenci in razgovorih na njej zastopali sposobni, ima lahko Jugoslavija ogromno korist. Doslej je naša država pomagala nerazvitim in veliko vlagala vanje, zdaj pa nam bi se to lahko obrestovalo, saj naj bi nam vrnilo dolgove in vloženo. Ne more biti vedno tako, da eni le dajejo, drugi pa jemljejo. Nevrščeni so pa koristna tudi za mir v državah in svetu, eni imajo od nje gospodarsko korist, itd.«

MARTIN KOZOLE, geometer v Kostaku, Krško: »Od beograjske konference nevrščeni ne pričakujem dosti, kar menim, da si je zastavila povsem napačna izhodišča. Vsebinska, o kateri bodo razglabljali na njej, je stara vsaj že 25 let, medtem pa je šel razvoj v svetu svojo pot. Nevrščeni vsekakor ne bi smeli več igrati na karte protiblokovske politike, ker take politike ni več. Namesto razlik bi morali iskati stične točke s svetom, kajti živimo na istem planetu in naša usoda je skupna.«

BOJAN PETAN, diplomirani pravnik iz Brežic: »Nevrščeni so svojo zgodovinsko vlogo že zdavnaj izgubili, saj so bili predlog za zaljubljeni sami v svojo ideologijo. Razmere v gibanju nevrščeni lahko primerjam s stanjem v Jugoslaviji. Gre za vprašanje, ali se bodo nevrščeni zelo spremenili, se prilagodili trenutku in iz njega črpali cilje svojega gibanja, se lotevali aktualnih, zanje odločilnih tem ali pa bodo povsem izgubili pomen.«

ALOJZ LIPOGLAVŠEK, upokojenec iz Boštana: »Vsi ljudje želijo, da bi bilo bolje, da bi ljudje bolje živeli. In to je verjetno tudi želja večine tistih, ki so prišli v Beograd na konferenco nevrščeni. Toda vse kaže, da bo minilo še veliko časa, predno se bo kaj korenito spremenilo, od reševanja dolžniške krize pa do raznih sporov prav med nevrščeni. Vprašanje pa je, ali bo Jugoslavija od tega rha kaj pridobila in kdo bo pokrila vse te stroške.«

Kolpa-san v enem prostoru

V Metliki odprli razstavno-prodajni prostor za vse izdelke iz kopalniškega programa

METLIKA — V petek, 1. septembra, so v metliškem Novolesovem tozdu Tovarna kopalniške opreme odprli razstavno-prodajni prostor, kjer so na ogled vsi izdelki iz proizvodnega programa te tovarne, se pravi vsa kopalniška oprema iz programa Kolpa-san in kuhinjska pomivalna korita, ki jih izdelujejo v obratu v Radatovičih. Seveda je moč vse te izdelke tu tudi kupiti, in to po najbolj ugodnih cenah. Poleg tega so tu naprodaj izdelki z napakami ter izdelki opuščeni ter izvoznih programov.

V Tovarni kopalniške opreme so že dalj časa čutili potrebo po takem prostoru, vendar ga do sedaj niso imeli kje urediti, saj so bili do nedavnega s prostorom zelo na tesnem. S priključitvijo bivšega obrata SCT pa so, kar se prostora tiče, lažje zadihali. In ta razstavno-prodajni salon so uredili prav v prenovljenih proizvodnih prostorih bivšega obrata SCT.

Sedaj je v Tovarni kopalniške opreme zaposlenih 220 ljudi, od tega 56 v obratu v Radatovičih. Z rezultati v osmih letošnjih mesecih so v teh težkih

časih lahko dokaj zadovoljni, čeprav vseh načrtovanih ciljev za to obdobje niso dosegli. Vsekakor pa je razveseljivo, da proizvodnja že vse leto teče brez zastojev in po planu, kar velja tudi za izvoz. Izvažajo izključno na konvertibilni trg, kjer dosegajo tudi dobre cene. V glavnem izvažajo kuhinjska pomivalna korita in kopalne kadi. Kopalne kadi so že vsekoli prvi, tako rekoč paradni proizvod metliškega Novolesovega tozda. Sedaj proizvajajo že 22 modelov kadi, letos pa jih bodo izdelali okoli 30.000.

A. B.

- Negativna pričakovanja dajo negativne rezultate, pozitivna pričakovanja dajo negativna pričakovanja. (Murphyjev zakon pričakovanja)
- Edine merljive koristi so realne. Neoprijemljive koristi se ne dajo meriti, zato neoprijemljive koristi niso realne. (Murphyjev zakon)

VSE ZA KOPALNICO — V novem prostornem razstavno-prodajnem salonu Novolesove Tovarne kopalniške opreme v Metliki so na ogled in naprodaj vsi izdelki iz obsežnega proizvodnega programa te tovarne. (Foto: A. Bartelj)

NOVI DEVIZNI TEČAJI				Tečajna lista št. 169 z dne 4. septembra 1989		
država	valuta	tečaj velja za	za devize, efektivno, čeke, kreditna pisma in poštne nakaznice			
			nakupni	srednji	prodajni	
Avstralija	a dolar	1	22744	22778	22812	
Avstrija	šiling	100	214464	214786	215108	
Kanada	dolar	1	25321	25359	25397	
Danska	krona	100	388654	389238	389822	
Finska	marka	100	668312	669316	670320	
Francija	frank	100	447742	448415	449088	
ZR Nemčija	marka	100	1509460	1511728	1513996	
Grčija	drahma	100	17543	17569	17595	
Irska	funt	1	40285	40346	40407	
Italija	lira	100	2105	2108	2111	
Japonska	jen	100	20463	20494	20525	
Kuvajt	kv. dinar	1	99260	99409	99558	
Nizozemska	gulden	100	1339016	1341028	1343040	
Norveška	krona	100	414798	415421	416044	
Portugalska	escudo	100	18065	18092	18119	
Švedska	krona	100	447374	448046	448718	
Švicar	frank	100	1745880	1748503	1751126	
V Britanija	funt	1	46407	46477	46547	
ZDA	dolar	1	29952	29997	30042	

Ljubljansko pismo

Trepetamo pred »romunizacijo« našega vsakdana

Iz krize vodi le ekonomska prisila

LJUBLJANA — Statistična publikacija Mednarodnega denarnega sklada vsebuje za nas porazno sporočilo. Samo Nikaragva, Brazilija in Argentina imajo uradno ugotovljeno višjo stopnjo inflacije kot Jugoslavija! Nikaragvo s 3921-odstotno rastjo inflacije bi za zdaj težko dosegli, Brazilija in Argentina pa sta le še korak pred nami (če sta še?). Tolaži nas lahko le domneva, da razsežnost pomanjkanja v Albaniji ali Romuniji pa tudi na Poljskem deloma nadomeščajo omenjene višje stopnje inflacijske rasti.

O tem se pogovarjamo že nekaj let. Ko se je inflacija na prehodu iz sedemdesetih v osemdeseta leta povečala od 20 in 30 odstotkov, smo za grešnega kozla določili nedosledno uveljavljanje novega sistema (tako imenovane dogovorne ekonomije), to je neustrezno ravnanje gospodarstva. Ko je inflacija dosegla 50 odstotkov, smo govorili, da je za to kriva slaba ekonomska politika (s prenikom tečajem dinarja in z negativnimi obrestnimi merami). Ko pa je presegla magično mejo 100 odstotkov, smo se končno lotili analizi gospodarskega sistema in začeli uvajati različne oblike omejevanja porabe, pri tem pa je bila po-

nudba ves čas povsem neprozna, tako da je inflacija še naprej naraščala. Ko je dosegla in presegla 200 odstotkov, smo se je lotili z ustavnimi amandmaji. A zdaj, ko se stopnja inflacije približuje že 1.000 odstotkom, smo se začeli pogovarjati tudi o nekaterih spremembah temeljnih načel ustave, hkrati pa si zastavili vprašanje, ali ni morda inflacija povezana z družbeno lastnino in sedanjo decentralizacijo nekaterih skupnih državnih funkcij.

Ali je bila naša pot prava? Če želimo priti iz krize, moramo nedvomno ubrati drugačno pot od te, po kateri smo hodili doslej. Nova reforma naj omogoči, da se bo pri nas uveljavilo tržno gospodarstvo namesto tako imenovane dogovorne ekonomije, ki je doživela popoln polom.

Izkušnje v svetu kažejo, da gospodarstvo ne more biti učinkovito, če ne upošteva ekonomske logike in ekonomskih zakonitosti, če ni konkurence, če delovanje tržnih mehanizmov, tržne prisile ne nagrajuje najboljših in ne kaznuje najslabših. Brez čedalje učinkovitejšega gospodarstva pa ni napredka, ni zviševanja življenjske ravni in humanizacije družbenih odnosov.

Administrativno gospodarjenje kot bistvena značilnost socialističnih držav je izpričalo številne pomanjkljivosti. Dokazalo je, da ne zmore prehoda v intenzivni gospodarski razvoj, ki ga terjata sodobna znanstvenotehnološka revolucija in ekološka kriza. Ekstenzivni gospodarski razvoj, ki temelji na uničevanju narave in ljudi, ima svoje meje. Ko jih doseže, nujno pride do zastoja, pa tudi do upada v proizvodnji, kar celotno gospodarstvo in družbo potiska v čedalje hušjo krizo. Če upoštevamo vse to, predvsem pa potrebo, da se naposled izkopljemo iz krize, ki traja že 10 in več let, je očitno, da je gospodarska reforma nujna.

V. BLATNIK

Kmetijstvo

KONEC ZMEDE

ČRNOMELJ — V črnomeljki občini so v letošnjem letu po ocenah poželi 1.500 ton pšenice, odkupili pa naj bi je 520 ton. Zaradi neugodnega vremena in bolezni je bil pridelek za 40 odst. manjši, zato so v kmetijski zadruzi računali, da bodo odkupili vsaj 300 ton. Ker pa so bile odkupne cene nizke, so odkupili komaj 200 ton zrnja. Ko so na nedavno seji izvršnega sveta obravnavali poročilo o žetvi, so člani opozorili kmetijsko zadrugo, naj v prihodnje bolje uredi delo kombajnistov. Tiste, ki ne bodo upoštevali vrstnega reda žetve in sporazumno dogovorjene cene žetve, naj bi prihodnje leto izločili. Eden od kmetov se je letos sicer pritožil pri inšpekcijskih službah zaradi nepravilnega zaračunavanja kombajnistov. Toda ko je prišel tržni inšpektor na teren, je ugotovil, da kombajnisti sploh ni dajal računov, kmetje pa tudi niso hoteli povedati, koliko je kdo plačal. Izvršni svet je odločil, da se bo potrudil, da bo v prihodnje leto ob žetvi monopolistom, ki bodo povrh delali še zmedo, odklenalo.

NOVOMEŠKE TRŽNICE

V ponedeljek so prodajali krompir po 7.000 do 8.000 din kilogram, fižol po 40.000 do 50.000 din, stročji fižol po 20.000 do 24.000, papriko po 17.000 do 20.000, paradiznik po 12.000, korenje po 7.000 do 12.000, malancane po 20.000, zelje po 6.000, čebulo po 6.000 do 7.000, česen po 20.000 din. Za kilo krušk so kupci odšteli 11.000 do 13.000 din, sliv 9.000 do 10.000, jabolka po 6.000 do 8.000, breskev 10.000 in prodaja 30.000 din. Jajce je stalo 1.000 do 3.500 din. Lonček smetane je veljal 35.000 din, kilogram skute je bil 40.000 do 50.000 din. Kozarec masla je prodajalka cenila 50.000 din. Merica robid je veljala 10.000 din.

Sejmišča

BREŽICE — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 172 prašičev, starih do 3 mesece, in 63 starejših. Prvih so prodali 95, in sicer po 40.000 din kilogram žive teže, v drugih 17. Slednji so veljali 38.000 do 40.000 din kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Leska — izziv za podjetne

Prof. dr. France Adamič je pred več kot tremi desetletji zapisal: »Zlahne obelodolne lešnike trgovina zelo dobro plačuje, zato bo prav, če s sajenjem izkoristimo manj rodovitna zemljišča, predvsem v belokranjskem, v kraških in primorskih sadnih okoliših.« Profesorjeva strokovnega nasveta skorajda nismo upoštevali, vsaj kar zadeva Belo krajino, pa tudi druge okolišje, neopustljivo smo podcenjevali pridelovanje lupinastega sadja in se mašili tam, kjer smo se, v veliki odvisnosti od uvoza. Jugoslovanski trg, predvsem slaščičarstvo, potrebuje na leto približno 13.000 do 16.000 ton lešnikov v luščinah ali nekaj manj kot pol milijona ton lešnikovih jedrc. Sami ne pridelamo niti desetine te količine, saj imamo največ skupaj komaj kakih 1.500 ha intenzivnih nasadov, v katerih prevladuje za industrijsko predelavo že ne več najprimernejša sorta — istrska deloplodna leska. Večina lešnikov, ki jih potrebujemo, kupujemo v Italiji, Franciji, Sovjetski zvezi, Madžarski in še nekaterih drugih deželah. Priče smo absurdu, da industrijska Italija za nas prideluje lešnike, torej se ukvarja kmetijsko panogo, ki ni ne pretirano zahtevna ne ekonomska vprašljiva. Lahko rečemo, da se bo življenje kljub vsem težavam vendarle izboljševalo in da bodo ljudje vedno radi jedli slaščice, torej bo že sedaj iz leta v leto večje povpraševanje po lupinastem sadju, orehih in lešnikih še naraščalo. Zlasti pri slednjih kar kličejo po delu naše velike neizkoriščene naravne darovitosti. Dr. Dušan Modic z biotehniške fakultete v Ljubljani trdi, da bi za nadopoljitev jugoslovanskih potreb morali imeti vsaj še štirikrat toliko lešnikovih nasadov, kot jih imamo, to je skupno 6.000 do 8.000 ha. Ugotavlja tudi, da je pridelovanje lešnikov med najbolj donosnimi v vsem sadjarstvu.

• **SEDEMKRAT VEČ KOT GOVEDINA** — Lupinasto sadje je med najbolj hranljivimi vrstami sadja. Kalorična vrednost jedrc je sedemkrat več od kalorične vrednosti govedine. Jedra vsebujejo okrog 60 odst. kal. B1 in B2, rudninske in aromatične snovi, encime in druge bioaktivne snovi, koristne za človekov organizem. To je dragocena hrana predvsem za otroke in starejše. (Dr. Tatjana Hlišč)

Če se izbrane tehnološko najbolj primerne sodobne sorte, take, ki imajo velik izplen jedrc, tanko luščino in so okroglasto ovalne oblike, kar omogoča dobro strojno luščenje. Ob teh in drugih dejstvih bi lahko rekli, da je pridelovanje lešnikov izziv za nas in našo podjetnost, ki je doslej najbolj nepovedala. Pa ne le v kmetijstvu.

Proti toči bolje pripravljene?

Koordinacijski odbor za obrambo pred točo imenoval Čeplakovo komisijo

SEVNICA — Koordinacijski odbor za obrambo pred točo Slovenije ugotavlja, da je obrambo pred točo smiselno nadaljevati ob izvršitvi sklepov t. i. Borkove komisije iz leta 1987. Izpolnjevanje zakonskih obveznosti, se pravi nadaljevanje obrambe pred točo, pride v upoštevanje, če bodo izpolnjeni pogoji te komisije.

Tako bi lahko strnili peturno zelo živahno razpravo v omenjenem koordinacijskem odboru prejšnji četrtek v Ljubljani. Eden zelo pomembnih sklepov je bil nedvomno tudi ta, da bi morali spremeniti slovenski zakon o obrambi pred točo tako, da bi določili nosilca obrambe pred točo.

Po sklepu republiškega izvršnega sveta bo letos obramba pred točo zagotovljena do 15. oktobra, pri čemer ne bodo upoštevali investicijskih vlaganj v sistem. Glede na letošnje muhasto vreme pa bodo morali dokupiti še 350 raket TG-10 za severovzhodno in 250 raket TG-10 za osrednjo Slovenijo. Denarja seveda ne bi smelo zmanjkati niti za redno vzdrževanje radarskega centra v Lisci.

Po Borkovi komisiji smo zdaj očitno dobili še eno. Čeplakovo, kajti koordinacijski odbor je imenoval strokovno komisijo, v kateri so predstavniki Hidrometeorološkega zavoda, obeh skupnosti za obrambo pred točo, republiškega sekretariata za ljudsko obrambo in pa republiškega komiteja za kmetijstvo. Predstavniki komiteja Janez Čeplak bo tudi vodil to komisijo, ki mora v najkrajšem času pripraviti program aktivnosti in operacionalizacije Borkove komisije iz leta 1987 za prihodnje leto.

»V koordinacijskem odboru sem pred sprejetjem omenjenih sklepov predlagal v imenu skupnosti za obrambo pred točo osrednje Slovenije in v soglasju s kolegi iz skupnosti OPT severovzhodne Slovenije, da je treba operativno obrambo vključno z radarskimi centri organizirati tako, da bo obrambo vodil en zainteresiran subjekt, na primer kmetijstvo, kot je to že bilo na Stajerskem, kjer je bil to Kmetijski zavod iz Maribora.

Nadalje je nujno izvesti tehnološke dopolnitve v obstoječem sistemu, kakor

je predlagala komisija leta 1987. V akciji 24. julija v Sevnici se je na primer pokazalo, da je RRC Lisca nemočen, ker je na tem območju »lepa«, in da je na mnogih območjih prevelika mreža strelnih mest. Prekrivanje bi moralo biti večkratno. To že imajo urejeno pri nas na jugu. Potem imamo še drug problem: mreža strelnih mest je narejena na matematičnih osnovah glede na domet raket. Vsi drugi poligoni, doma in po svetu, imajo mrežo postavljeno glede na prehode neviht, potek dolin, rek itd.

Tretji problem je, da en sam radar nikakor ne more obvladati tako velikega branjenega območja, še zlasti ne, če prihaja do nenčnih okvar na opremi. Pa še to: nikjer v praksi radarskih centrov, kolikor jih poznamo, si ne dovolijo odsotnosti meteorologov; kajti pri operativni obrambi gre predvsem za človeško odločitev, kako voditi akcije, se pravi strokovno oceniti! Vse to bi bilo nujno opraviti in vzpostaviti takšen sistem obrambe, ki je bil prvotno zasnovan in projektiran.« je povedal sekretar skupnosti za OPT osrednje Slovenije Marjan Zidarič.

P. PERC

Kumar je bilo le za vzorec

Krški kooperanti pridelali le četrtno običajnega pridelka kumar — Letos nasploh slaba letina

KRŠKO — Kmetov letos ne bodo pestila samo neugodna gospodarska gibanja, marveč tudi slabo vreme, ki bo ponekod skoraj v celoti izločilo pridelke. Kooperanti krškega M-Agrokombinata so imeli letos malce več sreče kot kmetje drugod po Sloveniji, a bo tudi njihova letina zelo slaba.

»Kar težko je med vsemi kmetijskimi kulturami, s katerimi se ukvarjajo naši kooperanti, najti takšno z normalnim pridelkom,« pravi Franc Bogovič, vodja enote kooperacije v temeljni organizaciji kooperantov. »Tudi za nas bo veljal pregovor, da se po jutru dan pozna, saj so se začele težave že na začetku. Že pridelek jagod ni bil kaj posebno dober, navsezadnje pa se je zgodilo še to, da so kmetje tudi to pot večino jagod prodali mimo naše delovne organizacije in jagode pač ne bodo več v našem programu. Nekoliko boljše je bilo potem z odkupom črnega ribeza, ki smo ga odkupili 330 ton, kar je za 70 ha površnin na različnih stopnjah rodnosti kar lep dosežek. Posebno slaba pa je letina kumar, kjer imamo spodbudne odkupne cene, a bo na 27 ha pogodbenih površin samo okoli 200 ton pridelka namesto 780 ton. Vzrok za tako majhen pridelek je obilno deževje, pri nas pa nimamo škropiv, ki bi razpadla prej kot v 8 dneh. Znano je namreč, da nekaj dni pred obiranjem kumar ne smemo škropiti.«

Z odkupom krompirja so pričeli v M-Agrokombinatu pretekli četrtek, a tudi pri tej poljščini ne pričakujejo velikega pridelka, kajti krompir je napadla gniloba. Za sedaj bodo krompir odkupovali po 4,5 do 5 tisočakov kilogram, kasneje pa bo cena nemara poskočila, če na trgu ne bo dovolj krompirja. Marsikaj nejasnega je tudi glede jabolk, kjer letina kaže dobro oz. poprečno, medtem ko bodo šla vsa jabolka z območja Rake, ki jo je prizadela toča, za industrijsko predelavo.

• **Poskrbimo za spremembe v kolobarju, ki postaja vse bolj monokulturne.** Ne sejte več iz leta v leto koruzo za koruzo, saj to vse bolj siromaši zemljo.

dušik iz zraka s pomočjo nitrifikacijskih bakterij, mešanica pa zaradi hitre rasti njevo hitro prekrnje in duši plevel, tako da uporaba herbicida skoraj ni potrebna. Posevek tudi ugodno vpliva na strukturo tal in s tem izboljšuje kolobar.

Mešanico pšenice in graha lahko kot kakovostno krmo namesto koruze krmimo kravam, prašičem in perutnini. Vsebuje 16 do 22 odst. beljakovin, kar je pol več kot koruzo.

Poizkus je tudi potrdil, da moramo pri setvi paziti na odmerke graha, ki mora biti manjši od odmerka pšenice, sicer se zgodi, da grah s svojo hitro rastjo prevlada v posevku, nakar posevek rad poleže, kar zmanjša pridelke in oteži žetev.

Inž. KATARINA JUDEŽ, pospeševalka TZO Škocjan

Stalna setev koruze za koruzo osiromaši tla

V kolobar mešanico pšenice in graha! — Poskus pri Škocjanu

ZALOG PRI ŠKOCJANU — Da bi ugotovili, kako lahko popostrimo kolobar, smo na kmetiji Franca Šinkovca iz Zaloga pri Škocjanu, torej na območju KZ Krka Novo mesto, naredili poizkus z mešanico pšenice sorte Zg 91 — 84 iz ozimnega krmnega graha.

Za predposevom koruzo smo mešanico sejali 17. oktobra lani, pri setvi pa uporabili žitno sejalnico OLT. Na hektar smo porabili 85 kg semena graha in 128 kg semena pšenice, ob setvi pognojili s 430 kg superfosfata na hektar in 430 kg NPK 6:18:18, ob kolenčenju pšenice pa dognajili še z 200 kg KAN na hektar. Za zaščito je bil uporabljen herbicid lentagran WP (2 kg/ha), in to v času razrašanja pšenice. Žetev pa je bila opravljena 31. julija letos z žitnim kombajnom zmaj 133. Dosežen je bil pridelek 6600 kg zrnja na hektar.

Mešanica pšenice in graha ima več prednosti: agrotehniška pridelovalna je skromna, odmerki gnojil sorazmerno majhen, saj grah veče

• **Na splošno se pri nas vzreja premalo telic na paši.** Zelo veliko je hlevske vzreje telic, kjer se krmi tudi koruzna silaža, ki pa ni primerna za vzrejo telic. V obroku naj bi bilo najče 30 — 40 odstotkov koruzne silaže, sicer se bo telica zamastila. Telice, ki so vzrejene v hlevu, imajo pogosteje težave z nogami. Če že moramo vzrejeti plemenke telice v hlevski reji, pripravimo, da imate poleg hleva vsaj izpust za telice.

Zelo velik vpliv na privesnico ima čas pripusta. Rejci pripuščajo telice na splošno pregodaj in dobijo živali manjšega okvirja, ki niso sposobne velike proizvodnje, saj v času laktacije potrebujejo hranila za svojo rast. Vaznejše merilo za pripust telic je teža kot starost telice. Telica naj ima ob pripustu dve tretjini končne teže. Danes želimo krave imeti telica ob pripustu 400 kg in več. Ob primernih prirastih med 500 in 700 g na dan bi bila taka telica stara od sedemnajst do dvajset mesecev.

Pri nas je ponekod še v navadi ovimljanje telic. Telica pred porodom naj bi

Niže, da zdaj ni od spora ne more več pričakovati osemce.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Dobersek

Kaj proučujejo strokovne ustanove

Nadaljujemo s poročanjem o delu strokovnih ustanov in strokovnjakov, ki se ukvarjajo z raziskavami v vinogradništvu in vinarstvu.

Inž. Milena Jazbec s sodelavci iz kmetijskega inštituta poroča o poskusu vključevanja črne polietilenske folije pri sajenju vinske trte, debeline 0,1 mm. Dosedanja ročna obdelava pasu zemlje pod trsi je draga in zaradi pomanjkanja delavcev težko izvedljiva, izbor herbicidov, ki bi jih v ta namen lahko uporab-

• **PRAVILNA RABA — ZDRAVO OKOLJE** — Po moje je vedno nevarnejši manjši pridelovalec, ki ali iz najlonske nogavice ali z nahrbtno škropilnico po občutku dozira določena zaščitna sredstva: resda na manjših površinah, toda na mnogih manjših površinah. Skupinsko škropljenje, testiranje škropilnic in lokalna prognostična služba, vse to bi lahko zelo zmanjšalo porabo zaščitnih sredstev. (Ervin Pitz v Vestniku iz Murske Sobotne)

ljali, je ozek in za nekatere plevelce neučinkovit. Poskus v Brdih in pri KK Ptuj je pokazal, da je uporaba omenjene folije v ta namen zelo ugoden za začetno rast in rodnost vinske trte. Poleg tega uvedba folije zmanjšuje porabo delovne sile. Da trte v 4 letih, kolikor traja folija, ne bi trpele pomanjkanja hranilnih snovi, so v KK Ptuj zastavili poskus foliarne dognojevanja trti z 0,7-odstotno raztopino uree in 0,3-odstotno raztopino

Abeceda vzreje plemenskih telic

Kako se pride do dobre molznice — Neizkoriščena paša — Ne za ovimljanje

Če hočemo imeti dobro kravo molznico, mora biti krava velika, z obsežnim vampom, da je sposobna konzumirati velike količine voluminozne krme. Vse te lastnosti so odvisne od danih zasnov, ki se bodo izrazile le, če bo žival imela možnost te lastnosti razvijati. Zato je zelo pomembno, da ima telica v času vzreje dovolj časa in ustrezne razmere, da lahko razvije vse proizvodno pomembne lastnosti.

Vzreja telice prične z odbiro telic. Priporočljivo je, da vzrejamo vse zdrave in normalno razvite telice. Pomemben je pravilen nastavek za vime z normalnimi seski brez peskov.

Kmetje pogosto vzrejajo le telice od najboljših krav in jim za obnovo ali povečanje črede primanjkuje telic. Med obdobjem vzreje in pripusta pride zaradi različnih vzrokov do izločitve, in če hočemo po telitvi izvesti selekcijo ter izločiti slabše privesnice, potem je nujno, da vzrejamo dovolj veliko število telic, torej vzrejamo vse zdrave telice.

Izrednega pomena je prehrana telic; ta ne sme biti ne preskromna ne preobilna. Preskromen obrok ima naslednje negativne posledice: slabo uspešnost osemnitve, pogostejša mrtvorojena telita, lažja telita, težke telitve, motnje v poporodnem obdobju, večji poporodni premor. Preobilen krmi obrok ima podobne posledice, in sicer: slabša uspešnost osemnitve, težke telitve zaradi zamašenih poti, obolenje jajčnikov, večje izgube telet v prvem mesecu po telitvi, daljši poporodni premor.

Telica naj čimprej použije večje količine dobre voluminozne krme, predvsem seno, ki mora biti res dobro. Slabega sena telita ne konzumirajo čolj, zato zaostajajo v rasti. Telice je treba čimprej navaditi na krmila. Če je le mogoče, naj bi se plemenske telice pasle. Paša je nadvse ugoden in zdrav ter poceni način vzreje plemenskih telic. Plemenke telice se lahko pasejo dve pašni sezoni. Priporočljivo je, da bi telice pred pričetkom paše privajali v

- Kdor vino poliva in krta na tla meče, bo še obojega stradal.
- Pri vinu se pogajaj, pri vodi se pogodi.
- Vinska poplava je že več hiš odnesla nego povodinj.
- Kdor meša vino z vodo, se iz Boga norca dela. (Ljudska modrost)

Izumili so »kraljevsko« odejo za konje

Britanska novost

Ljubitelji konj bodo lahko še bolj poskrbeli za zdravje svojih ljubljencev. Britanska tvrdka Wilkinson je začela izdelovati za konje posebno odejo proti znojenju. »Kraljevska« konjska odeja, kot jo tudi imenujejo, je izdelana iz meraklona, ki jo običajno uporabljajo za podlogo zopas, za termične odeje, obleke za zimске športe in opremo za taborenje. Meraklon je lažji od volne, njegove toplotne lastnosti pa so boljše.

Nova konjska odeja je prepletana na poseben način, ki zagotavlja odstranjevanje vode s kože. Konj se postopno ohlaja, ne da bi se prehladil. Prednost te tkanine je tudi v tem, da se je ne primejo madeži in da je mnogo bolj odporna proti obrabi površin kot volna ali akrilne tkanine.

Družba izdeluje novo odejo v temno modri in svetlo modri barvi ter jo priporoča lastnikom konj, jahalnim šolam in športnim klubom. (Sodobno kmetijstvo)

Spet podražitev Dražje komunalne storitve in večja stanarina

NOVO MESTO — S 1. septembrom so se stanarine in komunalne storitve v novomeški občini spet podražile. Prve so dražje za 21, druge pa v skladu z juljsko rastjo cen industrijskih izdelkov v poprečju za 36 ods.otkov. Točno za toliko se je podražila voda; kubik stane po novem za gospodinjstva 8.760, za družbene dejavnosti 10.320 in za gospodarstvo 18.940 dinarjev. V skladu z dva meseca staro opredelitvijo izvršnega sveta o postopni izenačitvi cen za vse uporabnike se je kanalizacija in čiščenje odpadnih voda podražilo različno. Kanalizacija je za gospodinjstva dražja za 56 odst. (stane 4.730 dinarjev kubik), za družbene dejavnosti za 40 odst. (5.650 din), in za gospodarstvo za 30 odst. (7.150 din). Čiščenje odpadnih voda je za gospodinjstva je dražje za 66 (1.960 dinarjev za kubik), za ostale pa za 31 odst. (3.450 din). Smetarina je višja za 36. odst., za gospodinjstva je po novem 640 dinarjev od kvadratnega metra, za družbene dejavnosti 1.180 in za gospodarstvo 2.810 din. Novomeška povprečna komunalna košarica (dvo-sobno stanovanje, 20 kubikov vode) stane po novem 981.020 din; od avgustovske je dražja za 27 odst., ta pa je bila dražja od juljske za 29 odstotkov.

ŽE TRETJA STRAŠKA JESEN

STRAŽA — V nedeljo, 17. septembra, se bo ob 14. uri pričela že tretja folklorna prireditve Straška jesen, na kateri se bodo najprej predstavili člani Turističnega društva Straža s prikazom starih običajev, potem pa bo spreved furmanskih voz, narodnih noš in harmonikarjev. Na prireditvenem prostoru bo potem TVD Partizan priredil družabne igre, tam pa bo tudi tombola, ki jo prireja KUD Svoboda. Po programu bo veselica s plesom, kjer bo za zabavo poskrbel ansambel Vja Muženica. Čisti dohodek prireditve bo namenjen dograditvi telovadnice pri osnovni šoli Vavta vas.

Za drage instrumente

V sklad za drage medicinske instrumente pri OORK so prispevali: uprava za no-traje zadeve Novo mesto — namesto venca za Jerneja Pavlina 400.000 din; družina Gačnik, Metlika — namesto cvetja na grob Lovka 250.000 din; osnovna organizacija sindikata Gozdnega gospodarstva DSSS Novo mesto — namesto cvetja na grob Alojza Lovka 500.000 din; Vodnogospodarsko podjetje Novo mesto — namesto venca za pokojnega Alojza Lovka 800.000 din; Jožica Logar, Cerknica — namesto venca pokojnemu bratu Lojzetu Lovku 500.000 din; družina Vilhar, Ljubljana — namesto venca na grob pokojnega Lojzeta Lovka 700.000 din; Sergej Thorževski, Novo mesto — namesto cvetja na grob Alojza Lovka 500.000 din; Pepca Pavlin in Anton Godina, Orehovica — namesto cvetja na grob pokojnega Jerneja Pavlina 400.000 din; Antonija Novak, Orehovica — namesto cvetja na grob pokojnega Jerneja Pavlina 300.000 din; Viktor Novak, Orehovica — namesto cvetja na grob pokojnega Jerneja Pavlina 300.000 din; Režka Rangus, Gor. Vrhopolje — namesto cvetja na grob pokojnega Jerneja Pavlina 400.000 din; Stanko Pavlin, Hrastje — namesto cvetja na grob pokojnega Jerneja Pavlina 200.000 din; družina Rihar, Levstikova 1, Novo mesto — namesto cvetja na grob Lojzeta Lovka 1.000.000 din. — Vsem darovalcem iskrena hvala!

Od kljunača do obnove gradu

Vse, kar gradaški lovci zaslužijo od tujih gostov, vložijo nazaj v lovišče

GRADAC — S 3.600 hektari in 36 člani spada Lovska družina Gradac tako po obsegu lovišča kot po številu članov med majhne lovške družine. Po organizaciji in dohodku, ki ga ustvarijo, pa sodijo gradaški lovci med boljše v Beli krajini in tudi v širšem merilu. Glavna visoka divjad v gradaškem lovišču je srnjad, za jerebice, race, fazani in kljunači. »Glavni dohodek naše družine je denar, ki ga dobimo od tujih lovcev, ki lovijo pri nas,« je povedal Anton Klobučar, referent za turizem v gradaški lovski družini. Na leto dobi družina od tujih lovcev od 8 do 10 milijonov lir. V gradaško lovišče hodijo loviti v glavnem italijanski lovci; večina od teh je njihovih stalnih gostov, saj nekateri hodijo k njim že 20 in več let. Med njimi je tudi italijanski podjetnik Carlo Bremmi, ki se mu je Bela krajina v teh letih še posebej priljubila. Prav sedaj potekajo pogovori, da bi ta italijanski lovec vzel v najem in obnovil gradaški grad in v njem ter v okolici uredil prostore in objekte za lovski turizem na visoki ravni. Denar, ki ga gradaški lovci dobijo od italijanskih gostov, vlagajo nazaj v lovišče. »Vlagamo race, jerebice in fa-

Premalo zemlje

Rudi Ferkolj dobil priznanje za delo v združništvu

NOVO MESTO — Rudi Ferkolj je kmet s polnim delovnim časom, zato le težko najde čas, pa četudi le za kratek pogovor. Te dni so mu na kmetijskem sejmu v Gornji Radgoni podelili priznanje Slovenske zadrudne zveze za prizadevno delo v združništvu, in čeprav mu do priznanja pravzaprav ni dosti, je vendarle zadovoljen: »Z združno sodelujem, kar obstaja,« pravi, »sodeloval sem v različnih odborih in združnih svetih, tako v domačem TZO Škocjan, s katerim kooperacijsko sodelujem, kot v KZ Krka, kjer sem sedaj predsednik zadrudnega sveta. Kmetje moramo pač sodelovati, če hočemo kaj doseči in se razvijati naprej. Tako tudi sproti razvijamo svoje odnose z združno, čeprav imamo nanjo bolj omejen vpliv. Pa saj je tudi zadruga odvisna od zakonov in predpisov in mnogokrat pri kmetih po krivici osumljena za nekatere slabosti, ki so pač stvar širše družbene kmetijske politike. Teh stvari pa se sedaj dokaj temeljito loteva Slovenska kmetička zveza, katere član sem tudi jaz.« Rudi na svoji kmetiji v Dolenjem Kronovem redi pitance. »Imam vsi potrebno mehanizacijo, kar mi omogoča, da delo obvladujem, je pa z mano tako kot z mnogimi drugimi, ki so se specializirali na pod-

ben način. Zaslužek pride enkrat letno, in še takrat je negotov, stroški kmetovanja pa se dvigajo iz dneva v dan. Mehanizacija je draga in je za majhne obdelovalne površine skoraj preveč, morajo jo pa imeti, če hočeš delo opraviti. Sploh imamo premajhne površine, na katerih pridelujemo krmo, kar onemogoča kolobarjenje in dobro gospodarjenje. Zemljo izčrpavamo, dodatnih površin pa nimamo kje dobiti. Veliko tega je kriv tudi zemljiški minimum, ki ga je treba odpraviti.

DARILLO PRIJATELJSKEGA MESTA — V ponedeljek je oskrbovance doma starejših občanov v Šmihelu obiskala večja skupina upokojencev in humanitarnih delavcev iz prijateljskega zahodnonemškega mesta Langenhagen. Ob tej priložnosti je gospa Anneliese Rudolph izročila direktorici Lojzki Potrč večnamenski kuhinjski planetarni mešalec, ki so se ga v domači kuhinji zelo razveselili. Na sliki: predsednica izroča dragoceno darilo. (Foto: Slavko Dokl)

Anton Klobučar

Zaupnica vodstvu in programom

Delavski svet Iskre Tenela dal zaupnico — Stečaja zaenkrat ne bo

NOVO MESTO — Delavski svet tozda Iskra Tenel je prejšnji četrtek na razširjeni seji razpravljal o usodi tega 760-članskega kolektiva, ki že dlje časa visi v zraku, predvsem c stečaju, ki naj bi ga predlagala delovna organizacija Iskra Avtomatika in o katerem je bil že prej govor na zborih delavcev, pa tudi v javnosti. Ugotovil je, da o stečaju pravzaprav še ne more razpravljati, saj delovna organizacija, kot je to prej najavljala, ni dostavila scenarija stečajnega postopka, ki bi bil lahko osnova za razpravo.

Zato pa je delavski svet dal vso podporo vodstvu tozda pri njegovih prizadevanjih za finančno konsolidacijo in za usmeritev proizvodnje na načrtovane štiri rentabilne programe, katere naj bi vodstvo v detajlih predložilo v kratkem. Vsem je bilo seveda jasno, da omenjeni programi ne zagotavljajo posla za vse delavce in da si bo morala približno tretjina poiskati delo drugje ali pa začasnoprstati na listi čakajočih pri Zavodu za zaposlovanje. Za precejšen del od teh zadeva pravzaprav ne bi bila tako tragična, saj je že več novomeških delov-

• Dan pred sejo delavskega sveta je vodstvu tozda Iskra Tenel uspelo zbrati denar za osebne dohodke delavcev, na katere so čakali štirinajst dni. S tem se je moreče vzdrušje v kolektivno občutno popravilo, v upanju pa je delavcem vtila tudi odločitev, da stečaja zaenkrat ne bo, ter poziv, naj vsakdo z vestnim delom prispeva k temu, da se bo Tenel čimprej prebil iz nezavidljivega položaja.

nih organizacij izrazilo pripravljenost, da prevzamejo nekaj delavcev. Na ta način bi se dokaj hitro rešil problem za skoraj sto zaposlenih. Stečaj torej zaenkrat ne pride v poštev, saj ga ni predlagal nihče od možnih zakonitih predlagalcev, to pa so SDK, upniki, delavski svet in občinski komite za družbeni razvoj. Kljub temu pa je de-

lavski svet sprejel usklajene predloge sindikata, ki je zahteval, naj se spisek delavcev, ki naj bi v novem programu ne dobili dela, čimprej da v vednost kolektivno, tako da bi si lahko tisti, ki so na spisku, čimprej iskali novo zaposlitev. Prav tako je sindikat zahteval, naj se z novimi programi poišče tudi čim obsež-

IGRE BREZ MEJA

NOVO MESTO — Prizadevni člani Zveze prijateljev mladine letošnjo jesen pripravljajo novo veliko prireditve, ki so jo poimenovali »Igre brez meja«. V septembru in oktobru bo ekipa z razvedrilnim programom obiskala prav vse mestne krajevne skupnosti in z mladimi pripravila veselo popoldne z glasbo, petjem in igrami. Organizator je pripravil več iger: metanje žogic v piramido, hojo s hoduljami, skok v daljino z mesta, plezanje na mlaj, metanje žoge v koš, tek v vrečah, sestavljanje piramide iz okroglic, metanje krogec na palico, iskanje skritih predmetov, vlečenje vrvi in srečelov. Zmagovalci posameznih iger se bodo med seboj pomerili na finalnem srečanju zmagovalcev iz vseh krajevnih skupnosti, ki so sredi oktobra na Loki. Spomladi naslednje leto bodo podobne prireditve pripravili tudi v vseh ostalih krajevnih skupnostih novomeške občine.

JUBILEJNI GIPOSOV POHOD

NOVO MESTO — Ljubitelji pohodov in planin iz gradbenih organizacij, ki so povezane v Giposs, bodo v soboto, 9. septembra, krenili na 10. tradicionalni pohod planincev Giposa. Organizatorja jubilejnega pohoda je Pionirjeva planinska sekcija, ki je za to priložnost pripravila pohod od Javorovice do Miklavža na Gorjancih.

Janez Kerma

spevali enak delež 1500 DM, ki so ga naročniki lahko poravnali v obrokih. Zadnja leta so v Šmarjeti opravili precej komunalnih del. Vse glavne ceste do vasi so asfaltirane, letos so asfalt dočakali tudi v naselju Šmarješke Toplice in v Čelevcu. Prav v tem času pa teče gradnja povsem nove cestne povezave Dol—Strmica—Trebčno. Do 15. oktobra bo cesta že prevozna, nameravajo pa jo tudi asfaltirati. Vrednost del je ocenjena na 3 milijarde dinarjev, vendar bo iznajdljivo vodstvo krajevnih skupnosti veljala le dobrih 500 milijonov. Tudi na vodovod niso pozabili. Letos so ga napeljali še v vas Strmico in Čelevec, tako da je sedaj brez vodovoda le del Orešja in vasi Šmarješke Toplice. Po besedah predsednika sveta krajevnih skupnosti Janeza Kerma so sedaj najbolj veseli gradnje prizidka osnovne šole. Iz občinskega samoprispevka bodo do konca septembra končane nove učilnice, prostore vrta in telovadnico pa pričakujejo do začetka zimskih počitnic.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 9. septembra, bodo v Novem mestu do 19. ure, drugod pa do 17. ure, kot dežurne odprte naslednje prodajalne špil: • v Novem mestu: Samopostrežba na Glavnem trgu • v Šentjerneju: Samopostrežba Mercator • v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec • v Žužemberku: Market Dolenjka • v Straži: Samopostrežba KZ • v nedeljo bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta prodajalna KZ na Glavnem trgu 4.

Telefon tudi v zadnji vasi

Za krajevni praznik bodo v KS Šmarjeta priključili 377 telefonov — Asfalt in vodovod v vseh vaseh

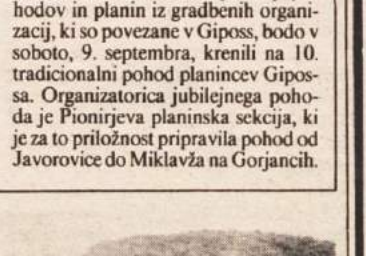
ŠMARJETA — Krajani te krajevnih skupnosti bodo 28. septembra praznovali svoj krajevni praznik z več delovnimi zmagami, med katerimi bo največja otvoritev telefona. Pohvalijo se lahko, da ima vsaka od 16 vasi vsaj en telefon. V novo telefonsko centralo bodo priključili 377 novih telefonskih naročnikov in 160 starih naročnikov. Sto priključkov na svoji centrali so odstopili tudi sosednji krajevni skupnosti Bela cerkev. Centrala je postavljena v prostorih novega družbenega doma, v njej pa je prostora še za 150 števil. Telefon

so napeljevali solidarnostno. Ne glede na oddaljenost od centrale so vsi pri-

nejši trg, s tem pa omogoči zaposlitev čim večjemu številu delavcev, tistim pa, ki bi morali zapustiti delovno mesto, naj bi omogočili prdnost pri ponovni zaposlitvi, ko bi bilo to mogoče. Končno je sindikat sprožil tudi važno vprašanje, kaj bi se zgodilo v primeru stečaja, ko bi bili vsi delavci odpuščeni. Že v stečajnem scenariju bi moralo biti po njegovem mnenju opredeljeno, kdo bo ustanovitelj novega podjetja in kakšen status bi to imelo.

Na seji delavskega sveta je bil tudi govor o tem, da je treba poiskati vzroke slabega gospodarjenja v tozdu, ki segajo nekaj let nazaj, ko se je živelo na veliki nogi. Velik del krivde za sedanje stanje so pripisali tudi vodstvu matične delovne organizacije, ki je svojo nezainteresiranostjo, pa tudi nekaterimi napačnimi potezami delno tudi pripomoglo, da je stanje tako, kot je. Rečeno je bilo tudi, naj bi v bodoče bolj skrbno izbirali svoje partnerje in kupce, saj Iskra Tenel ni le velik dolžnik, ampak ima tudi velike terjatve do nesolidnih plačnikov na trgu.

Ena gospa je rekla, da ga je brusniški osnovni šoli že tako sepej, da mora vsak učenec prineseti šolo tudi zavojček toaletnega papirja.

Ena gospa je rekla, da ga je brusniški osnovni šoli že tako sepej, da mora vsak učenec prineseti šolo tudi zavojček toaletnega papirja.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 23. do 30. avgusta so v vomeški porodnišnici rodile: Vida Klavčič z Roj pri Šentjerneju — Natalija Marija Žagar iz Grma pri Trebnjem — Danijela, Danica Bruner iz Crnomlja — Roka, Nuša Mokun z Mladice — Danijela, Anica Maver iz Gornje Dobrave — Mateja, Janja Klemenčič iz Gorishe — Kristijana, Andreja Berk iz Prelesja — Miha, Marija Bede-Jakovinac iz Metlike — Lidija, Darinka Dragovan iz Dolkevice — Roka, Milka Zaplatar — Okroga — Biserko, Jela Ferenac iz Zolke — Tomislava, Jožica Pekolj iz Vrbočja — Matejo, Martina Tršinar iz Grobca — Alenko, Marjeta Kozole z Malogamna — Andreasa, Tanja Kovar — Dvora — Aleksandra, Angelca Režek — Polja — Klavdijo, Irena Pezdirc iz Vrbočja — Janija, Zlata Boltez iz Gabrje — Jožeta, Mirjana Žvab iz Krškega — Kaja, Maja Žagar iz Šmarjete — Kaja, Cvetka Kiseljak iz Šm. Toplice — Anela Jenjvar iz Dola pri Trebnjem — dečka, Kerma Draga iz Cerovca — dečka, Katica Bene iz Brihovega — dečka, Davorka Urbanek iz Petruš Vrha — deklcio.

Sprehod po Metliki

V SOBOTO, 9. septembra, bo na metliškem kopaljšču velika prireditve, ki jo pripravila turistična agencija Palma. Ljubitelji petja bo prepeval Vlado Kalamita, nekdanji pevec Srebrnih kril, za vse, ki se radi lepo oblaščijo, bo pripravljena modna revija zasebnih belokranjskih funkcionarjev, Palma pa ima na zalogo vrsto presenečenj. Ni izključeno, da bodo izbirali tudi lepico Kolpe, verjetno pa sploh nepotrebno zapisati, da bo obiskovalcem na voljo dobra kapljica.

LUBLJANSKA JUGOTEHNIKA — ELEKTROTehNIKA je pokrovitelj osnovne šole Podzemelj. Aprila je podarila ta delovna organizacija tamkajšnjim učencem videorekorder, zdaj, septembra, jim bodo pripeljali še barvni televizorsprejemnik. Oboje bodo v šoli uporabljali pri rednem pouku, napravi pa jim bodo prišli prav tudi za razvedrilo. PRED KRATKIM SO IMELI na metliškem kopaljšču srečanje obrtniki iz Metlike, Trebnjega, Crnomlja in Novega mesta. Zbralo se jih je blizu petsto. V krajskem kulturnem programu, ki so ga pripravili otroci obrtnikov iz vseh štiri dolenjskih (belokranjskih) občin, se je razvilo prijetno družabno srečanje, popoldnevo z družbenimi igrami in plesom. Gre je ansambel Kres, sestavljen iz metliških glasbenikov.

Črnomaljski drobir

UGOVOR ALI POGODBA — Če prodajate ali kupujete nepremičnine, lahko v Črnomaljski knjigarni Državne založbe kupite obrazec, na katerem piše kupoprodajni ugovor, nikakor pa ne morete dobiti kupoprodajne pogodbe, ker v Sloveniji še nismo prišli tako daleč, da bi tudi pri nas tiskali takšne obrazce. Na srečo so na Črnomaljskem sodišču, kjer je uradni jezik še vedno slovensčina, toliko prijazni, da sprejemajo tudi kupoprodajne ugovore. Prav gotovo pa na te ugovore ne gledajo tako prijazno odvetniki, saj jim obrazci odpirajo dober del zaslužka. Koliko je potrebno odšteti za kupoprodajno pogodbo, ki jo napiše odvetnik, sicer ne vem, prav gotovo pa znatno več kot nekaj tisočakov, kolikor stane obrazec v knjigarni.

RIBE — Ribice v ribniku, ki so ga pred leto uredili semiški učenci, zares nimajo več. Medtem ko jih je enkrat že rešil govedni smrti eden od učiteljev in jih imel nekaj dni na »terapiji« kar v domači kopalni kadi, pa je med letošnjimi poletnimi počitnicami prišla pomoč prepozno. Nekdo je v ribnik menda zil olje. Morda bi bilo prav, da bi se sedaj, ko se čas veselice končuje in bodo imeli miličniki nekoliko bolj proste roke, pozabavali tudi s tem, komu so na poti uboge nekaj centimetrov dolge hvalce. Očitno krivca ne gre iskati med ribiči.

BLAGAJNA — Gospodinje so se položile, da v eni od Črnomaljskih prodajaln, ki dela pod okriljem Emone Dolenske, nimajo registrske blagajne. Za katero prodajalno gre, trgovke najbolje vedo, če pa katerega od krajanov posebej zanima, naj se napoti na izlet po Črnomaljskih trgovinah. Gotovo bo odkril še kaj zanimivega.

Drobne iz Kočevja

SEJEM ŠOLSkih KNJIG — Prvi sejem razbujenih šolskih knjig je v ponedeljek, 4. septembra, organiziralo občinsko vodstvo ZSM. Na njem so prodajali in kupovali knjige in šolske potrebščine za učence in osnovno šolo. To je bil prvi tak sejem v Kočevju, v prihodnje pa ga bodo organizirali vsako leto.

VODO ČRPAJO IZ JAŠKOV — Te dni črpajo delavci vodo iz jaškov po Kočevju, v katerih so tudi razne napeljave PTT in druge. Zadnje deževje je namreč tudi na Kočevskem napravilo precej nevihtnosti.

ZANIMIVO V ŠKORCU — V mladinskem klubu Škorc bodo spet nastopala znana imena iz glasbe in ansambli (15. septembra bo gostovala pevka Helena Blagajna, zmagovalka »Melodij morja« v Portorožu); če od mladosti pa dolguje obisk in razgovor z mlado publiko tudi predsednik ZSM Slovenije Jože Školč. Nastopi znanih slovenskih in jugoslovanskih glasbenikov in ansamblov bodo v bodoče redno enkrat ali dvakrat na mesec.

Ribniški zobotrebci

VARNO V ŠOLO — V skladu z akcijo »Minus 10 odstotkov« so tudi v ribniški občini označili varne poti do šol in obnovili prometne znake. Že pred začetkom pouka so bili razgovori s starši prvovolkov, miličniki pa v sodelovanju s policijsko prometno enoto opravljajo okrepljen nadzor predvsem v okolici šol.

V TEM PROSTORU NE KADIMO — Tak napis je na vratih sejne dvorane občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij v gozdarskem domu v Ribnici. Čredeli smo tudi, da v dvorani med sejami ne kadijo, čeprav je splošno znan ribniški pregovor: Če sem objubil, še nisem pohlodil.

PRENOVLJENE OZNAKE — V Ribnici so tudi na cestnih prenovilih prometne oznake. Marsikje piše »STOP«, in to ne za človek nehoti spomni na tisto, kar je pred mnogimi leti v Pavlihi, ko so v okolici Ribnice bolnišnico pripeljali vsega poplavljenega Ribničana. Zdravnik ga vpraša, kaj se mu je zgodilo, Ribničan pa pove, da je hodil po ljubljeni, prišel do znaka »STOP«, pa je stopil, nakar ga je avta pohlodila.

SLAB KROMPIR — Iz nekaterih občin občine prihajajo obvestila, da je le-ta zaradi padele krompirja. Se posebno so zadovoljni z letno Sljemenci.

Trebanjske iveri

KLICI PONOČI — V Brezovici pri Kranju so zaradi okvare v trebanjski telefonski centrali pred časom »stavkali« telefon. Saj naročniki iz te vasi določeni čas ne mogli klicati niilamor. Vendar to še ni vse iz bogate zakladnice telefonskih prebremenitev, ki jo imajo priliko spoznavati Brezovčani. Omenimo le eno vrsto nepričakovanih tovrstnih dogodkov: Občnina vodi sredi najlepšega nočnega svata vzhajajočemu telefonsko zvonjenje. Ko se zbežani naročniki dokopije do slušalke in jo dvigne, se z druge strani žice ne oglasi nihče. Kako reagira klicani, ne bi objavili.

SPOMENIKI — Kaže, da so v trebanjski občini nekateri spomeniki, zlasti tisti iz predvojne dobe, dobili skrbnika. Nekateri v trebanjski občini pa roji po glavi vprašanje, kako bodo pristojna telesa poskrbeli za vse raznovrstne spomenike iz kulturne dediščine. Morda bo to vprašanje v doglednem času postalo odvečno, ker bo v prihodnosti postalo odvečno, ker bo v prihodnosti postalo odvečno, ker bo v prihodnosti postalo odvečno.

SEJEM — Občan, ki bi zavil z glavne prometne ulice bolj v stran, bi lahko videl pred seboj tabele, ki kažejo pot na avtomobilski sejem. Opozorni napisi sicer običajno kažejo na slabega ali gredga, le to, da se ob sejemskih dogodkih razdalosti kdo, ki je od časa časa na kolo.

Črnomelj: klobase ali inovacije?

Ni zanimanja za vlaganje razvojnega denarja v obrt

ČRNomeLJ — Zavedajoč se težav v gospodarstvu ter z njimi naraščajoče brezposelnosti, je začel tukajšnji izvršni svet skupaj z delovnimi organizacijami intenzivno iskati nove oz. dodatne proizvodne programe. Tako so že navezali stike s kranjsko Savo in Saturnusom, ki bi prenesla v Belo krajino del obstoječe proizvodnje in tehnologije. Agrostroj bi odstopil Črnomeljcem opuščen program plastenjakov za tople grede. Kolinska pa se je odločila za naložbo v opremo za kečup. Prav tako je ponudila svoj program Iskra, in sicer za stekloplastništvo. Tekstil pa išče prostore za svoje obrate.

Sedaj so na vrsti Črnomeljci; ti morajo najti nosilca, ki bo pripravljen prevzeti katerega od programov. Prav tu pa se stvar zatakne. Pri zasebnikih za te programe ni prave odločnosti, bojazen zaradi velikega tveganja je večja od zupanja, četudi je za te naložbe moč dobiti kredit, saj gre za pospeševanje skladnejšega regionalnega razvoja v Sloveniji. Čeprav je bilo v začetku veliko zanimanja za t. i. razvojni dinar, pa je navdušenje prav zaradi visokih obrestniških stopenj splahnelo. Sklep republiškega izvršnega sveta je, naj te obresti odpišejo, če je program uspešen, toda tega zagotovila na začetku vlaganja obrtniku nihče ne more dati.

Tveganje je zlasti za tiste, ki že imajo delavnice, očitno preveliko. Raje se zadovoljijo s tistim, kar pač imajo, in ob tem živijo ali pa životarijo. Prav zaradi tega se bo gotovo malo obrtnikov odločilo za kaj novega. Tega se v Črnomlju zavedajo, a kljub temu delajo napako: z informacijami o novih programih krožijo med ljudmi, ki teh informacij tako in tako ne sprejemajo, namesto da bi z njimi prodrli k potencialnim obrtnikom, šolanom in razgledanim, takim, ki bi bili tudi kos novim, zahtevnim programom. Čeprav se je na nedavni seji izvršnega sveta beseda dolgo časa sukala o tem, kdo naj bi zbiral te informacije, ali izvršni svet ali obrtna zadruga ali obrtno združenje, to za morebitne obrtnike sploh ni pomembno. Veliko pomembnejše je, da bo obvestila, zbrana po kakšni koli poti že, dobili; zlasti pa zagotovilo, da so programi zares dobri, ne pa, da bo Črnomaljska občina postala odlagalnišče zastarele, zapuščene in nezanimive tehnologije.

Le tako bodo v Črnomlju dosegli, da jim zasebniki s svojo obrtno ne bodo več uhajali onstran Kolpe. Odkar se v občini intenzivno ukvarjajo z razvojem obrtništva, so želeli prijaviti svojo obrt trije zasebniki: dva bi rada kuhala klobase, eden pa prodajal zeljavo.

M. BEZEK-JAKŠE

Ničesar ne cenijo

KOČEVJE — Na petkovi seji predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov Kočevje so med drugim poudarili, da imata veliko in vedno večjo vrednost znanje in informiranje. Brez njiju se ne bo dalo prebrati gospodarske in druge težave, ki jih v občini ne manjka. Takoj nato pa so ugotovili, da znanja v Kočevju ne cenijo kaj prida, saj za razna predavanja in seminarje za vodilne in vodstvene delavce ni bilo zanimanja, da so nekatera odpadla na drugih pa je bila zelo skromna udeležba. Izgovor je bil, da je denarni prispevek zanje previsok. K temu lahko dodamo, da je za Kočevje predrago tudi informiranje, saj je prav kočevska občina odpovedala sofinansiranje Dolenjskega lista.

P-c

Strokovnjakom bi naši delo

Obrat »Milan Majcen« v Šentrupertu za francoske in italijanske naročnike — Veliko dežja zmanjšalo prodajo namakalnih sistemov — Dvoje razpršilcev

ŠENTRUPERT — Tukajšnji Agrostroj obrat »Milan Majcen« bo oktobra začel delati za francoske in italijanske naročnike nekatere sestavne dele namakalnih sistemov. Naročila za zahodnoevropskega tržišča sprejemajo Šentruperski metalurški izdelovalci, saj obrat »Milan Majcen« nekaj zadnjih mesecev ni imel pretirano dosti dela.

Povpraševanje po sklopkih, ki pomenijo glavno omenjenih elementov namakalnih sistemov, je bilo letos do zdaj manjše zaradi neugodnih vremenskih razmer. Nenavadno deževno vreme je sicer prišlo prav kmetom, ki jim zaradi moče ni bilo treba polj zalivati z namakalnimi sistemi, a je zato bilo neugodno za proizvajalce namakalnih sistemov, ker so dobivali manj naročil.

Sicer se v Agrostroju v Šentrupertu usodnih posledic, ki bi jih povzročilo tako tržno nihanje, ne boje, ker je njihov proizvodni program širši. Poleg namakalnih sistemov, kamor sodijo posamezni sklopi za večje sisteme, napravave za namakanje hlodovine v lesni in-

Čakajo na pomoč prizadetim v poletnem neurju

V Črnomlju pripravili program za odpravo posledic

ČRNomeLJ — V Črnomaljski občini so pripravili sanacijski program za odpravo posledic toče in neurja, ki se je razvijalo nad občino 11. in 13. julija ter 9. avgusta. Med drugim so morali zaradi uničenega pridelka preorati 545 ha zemljišč za krmne dosevke, 222 ha vinogradov so takoj po toči škropili proti gnolbi, peronospori in oidiju. 10 ha vinogradov, ki so starejši od 15 let, pa bodo morali na novo zri-golati, saj je malo možnosti, da bi si lahko ti vinogradi zaradi večletnih zapovrstnih naravnih nesreč še opomogli. Ker je bil uničen tudi pridelek krompirja in pšenice, bodo morali nabaviti seme za obe kulture.

Velika škoda je bila tudi na cestah in stavbah; da pa bi posledice ujme čim prej sanirali, potekajo na cestnem, vodnem in komunalnem sistisu številne akcije. V občini so zaprosili tudi za republiška solidarnostna sredstva, za katera pa še ne vedo, kdaj bodo prišla. Črnomelj naj bi dobil 400 milijonov dinarjev, kar je 7,5 odst. vrednosti ocenjene škode.

V Črnomlju pa prosijo tudi kranjane, da bi pomagali v neurju prizadetim ljudem. Z delovnimi organizacijami se dogovarjajo o načinu nakazila, solidarnost pa naj bi pokazali tudi kmetje in obrtniki. Pri občinskem odboru Rdečega križa v Črnomlju je odprt žiro račun št. 52110-678-83029, na katerega lahko s pripisom »za prizadete v neurju v občini Črnomelj« nakazujejo prispevke.

Vroča kočevska šolska jesen

Občina ne bo delala v nasprotju z željami krajanov Željnj — Torej: pouk bo še vedno tudi v Željnah

KOČEVJE, ŽELJNE — Na Kočevskem se je napovedana vroča jugoslovanska jesen začela z novim šolskim letom. Vodstvo osnovne šole Kočevje se je prizadevalo, da bi otroke z območja podružnične šole Željne začasno prešolalo (dokler ne bo zgrajena nova šola v Željnah) na podružnično šolo v Stari Cerkvi, večina staršev otrok pa je prešolanju nasprotovala in so po svojih močeh in zmožnostih obnovili šolo v Željnah. Opravili smo kratko anketo o tem.

KRISTINA TRKOVIK, krajanka in Željnj: »Najbolj me je prizadela objava v Novicah, da smo krajin Željnj zadovoljni s staro šolo. To ni res, potrebujemo novo. Sedanja pa smo uredili — prebelili, položili topli pod, uredili kuhinjo in sanitarije zato, da bo v njej lahko pouk, dokler ne bo dograjena nova šola, ki nam jo obljubljajo že 15 let. Obljubljam ne verjamem več, ker se bojimo, da nam hočejo šolo za vedno vzeti.«

NACE VIDRIH, delegat Željnj v zboru KS občinske skupščine Kočevje: »Ni res, da bi bil pouk na naši šoli slabši kot na drugih, saj imamo tudi z naše šole take, ki so bili odlični v vseh štirih razredih domače šole in nato še na

»Gradničani smo vedno odrinjeni«

Na Gradniku so siti obljub o pomoči pri asfaltiranju ceste — Zaradi prahu je pitna voda oporečna — Občinske ceste ne nameravajo sami urediti

GRADNIK — Gradnik je ena redkih, krajani pa se boje, da bo kmalu edina vas v semiški krajevni skupnosti, ki nima asfalta. Prebivalci so se pač zanesli na obljube in niso nergali, ampak so bili v glavnem tihi, sedaj pa jih to pošteno tepe. Obljub o pomoči pri gradnji sodobne ceste pa je bilo na Gradniku veliko.

Tako so jim že pred desetimi leti, ko je prišla v vas kurirčkova pošta, obljubljali prepotrebno pomoč pri asfaltiranju ceste. Prav tako nekdanji slušatelji višje sokojevske šole, ko so pred petimi leti odkrivali spominsko ploščo na Kondovi hiši na Gradniku. Toda kljub temu še vedno 111 prebivalcev Gradnika ter bližnjih Praproč in Sodjega vrha požira prah, ki ga s ceste dvigujejo številni av-

tomobili in avtobus, ki prihaja na Gradnik kar šestkrat na dan. »Problem je še toliko večji, ker nimamo vodovoda, ampak pijemo kapnico. Kako oporečna je naša pitna voda, pa pove že to, da se v vodnjakih v letu dni nabere po 20 cm blata, četudi žlebove ob začetku deževja odmaknemo, tako da najbolj unazana voda s streh steče na tla,« pove za imenu krajanov Marija Konda

in Silvo Hutar. Izračunali so, da bi bila asfaltna cesta zanje cenejša investicija kot vodovod, za katerega bi morali kopati jarke daleč, po kamnitem terenu, pa še vprašanje je, če bi k njim sploh prišlo kaj vode.

Hutar in Konda

»Seveda tudi plačila asfaltne prevleke brez pomoči drugih ne bi zmogli. Cesta, ki nas na eni strani povezuje s Štrekljcem, na drugi pa s Kravčjim Vrhom, je dolga 6 km, a bi bili za začetek veseli vsaj asfalta skozi vas,« pravi Hutar. V planu del v krajevni skupnosti je ta cesta menda že dolgo, letos pa so jim ponudili, da sicer lahko asfaltirajo pot, a bi morali dela v glavnem plačati vsačani sami. S tem pa se niso mogli sprizajnuti, tudi zato ne, ker je cesta občinska. Za tiste prav vsake poti, pravijo, da bi že sami poskrbeli.

»V omenjenih treh vaseh je 42 zaposlenih, vsi plačujemo samoprispevek, a našli kraji od tega samoprispevka niso dobili še ničesar. Je že tako, da smo vedno odrinjeni. Celotno cesto smo morali sami popravljati, šele zadnja leta to opravljajo testarji. Tudi ko so kočili kamenje po okoliških poljih, so nas izpušili. Šele ko smo se oglasili, so nas zapislili v načrt za prihodnje leto, če bo seveda denar,« potarnata Hutar in Kondova. Očitno pa se bodo morali Gradničani še velikokrat oglasiti, in to z bolj prodornim glasom kot doslej.

M. BEZEK-JAKŠE

Eden seje — drugi žanje

Prepir med gostinci

KOČEVJE — »Kočevsko noč«, ki je navdušila obiskovalce, sta organizirala pred kratkim zasebna gostinca Nenad Stekič-Nešo, ki ima v najemu Športno-rekreacijski center Glažuta (bivši gozdarski dom) in Dušan Železnjak, ki ima gostišče v mladinskem Klubu Škorc v Kočevju.

Nenad Stekič pravi, da bosta z Železnjakom naziv »Kočevska noč« zavarovala, ker sta izkušnja prve noči preveč drago plačala, in da bo ta prireditev v bodoče tradicionalna. Posebnega dobička z njo prvič nista imela, nabrala pa sta si nekaj izkušenj.

Predvsem se je izkazalo, da družbeni sektor gostinstva (Hotel Pugled in NAMA) z njima noče sodelovati, čeprav sta jim sodelovanje ponudila. Pravzaprav je Pugled tako sodelovanje odklonil pri kriju stroškov in da bi organizatorjem pustil proti odškodnini klopi in mize, ki jih je imel tam od prejšnje noči, ko je hotel organiziral dan piva. Družbeno gostinstvo tudi zapira svoja gostišča vsak večer zelo zgodaj, na »Kočevski noči« pa je napravilo izjemo in na ploščadi prodajalo na svojih štantih pozno v noč. »Meniva, da tako obnašanje ni pošteno, in bova zahtevala odškodnino. Kazen za nefair odnose mora biti, odškodnina pa ne nameravava pobrati zase, ampak jo darovati v dobrodelne namene,« pravi Nešo.

Nešo nadalje ugotavlja, da je potrebno več sodelovanja med zasebnimi in družbenimi gostinci, saj bodo imeli od tega oboji korist. Dogovoriti se je treba vnaprej, kdaj in kje bo imel kdo prireditev, skupno bi nakupili nekatero potrebno opremo. Dogovoriti bi se morali tudi o specializaciji gostinstva ali delitvi dela.

J. PRIMC

ŠOLSka ZAMUDA

STARA CERKEV PRI KOČEVJU — Gradnja nove šole v Stari Cerkvi zamuja za okoli dva tedna. Zato se je pouk začel v prostorih stare šole, sredi meseca pa se bodo učenci preselili v novo šolo.

VEČ UČENCEV

KOČEVJE — Osnovno šolo Zbora odposlanec skupaj s podružničnimi šolanami obiskuje letos okoli 2.190 učencev, kar je okoli 90 več kot v minulem šolskem letu. Samo na šoli v Kočevju pa je okoli 1.800 učencev, ki imajo zaradi pomanjkanja prostorov spet pouk v dveh izmenah, imeli pa bi ga celo v treh, a jih bo rešila tretje izmene nova šola v Stari Cerkvi.

UREJAJO CESTE

SODRAŽICA — Na področju KS Sodražica trenutno izvajajo dela za asfaltiranje ceste proti Zavrtom, pred kratkim pa so končali urejanje ceste v Zimaricah. Na cesti Sodražica—Sveti Gregor so položili sloj finega asfalta. Krajevna skupnost je potreben denar za omenjena dela zbrala s krajevnim samoprispevkom in s pomočjo sisa za ceste.

PRIPRAVE NA PRAZNIK

KOČEVJE — V Kočevju so se začele priprave na letošnji občinski praznik 3. oktobra. Znano je že, da bo v njegovo počastitev nekaj razstav. 30. septembra ob 17. uri bo koncert Partizanskega pevskega zbora iz Trsta. Glavna proslava s kulturnim programom in podelitvijo občinskih priznanj in nagrad pa bo 3. oktobra zvečer. V okviru praznovanja bodo odprli tudi vodovod v Koprivniku.

DANES K POBRATENIM

KOČEVJE — Danes bo v pobrateno mesto Kočane odpotovala delegacija krajevne skupnosti Kočevje-mesto. Udeležila se bo prireditev ob njihovem krajevnem prazniku. Poleg kočevske delegacije se bodo udeležile svečanosti tudi delegacije ostalih republik in pokrajin, ki so med seboj pobratene. Vsako leto pa je srečanje izmenično v eni izmed pobratenih KS.

V SOBOTO ODKRITJE OBELEŽJA

TREBNJE — To soboto bodo ob 12. uri na Zakrajškovi hiši v Radovljah odkrili spominsko obeležje, s katerim bodo zaznamovali, da sta bila tam občanski sedež novomeškega okrožnega odbora OF in komiteja KPS in tabor Gučeve brigade ter da je na tem območju tekla kulirska pot TV-5. Novo odkriti simbol bo tudi poudarjal, da so prebivalci Radovlje in bližnjih krajev požrtvovalno podpirali narodnoosvobodilno gibanje. Pred odkritjem obeležja bo v Trebnjem ob 9.30 v sejni sobi občinske skupščine seja odbora aktivistov OF novomeškega okrožja in podokrožja OF Trebnje-Mokronog, po slovesnosti v Radovljah pa bo tovariško srečanje pri gozdarski koči v Radovljah. Iz Trebnjega bo na prireditev odpeljal avtobus ob 11. uri. Organizatorji vabijo na slovesnost vse občane, še posebej pa tiste, ki so v času NOB kot aktivisti delovali na območju Trebelnega. Na tovariškem srečanju bo obiskovalce pogostila lovska družina Trebelno.

Vez z minulimi časi

Jeseni bo izšla knjiga dr. Janeza Bogataja o še živih in izumrlih obrteh na Slovenskem

Med knjigami, ki jih slovenske založbe objavljajo za to jesen, bodo nemara še posebej dobrodošle in dragocene tiste, ki se z vsebino navezujejo na našo kulturno dediščino. Med takšne sodi tudi knjiga priznanega slovenskega etnologa dr. Janeza Bogataja *Domače obrti na Slovenskem*.

V tem delu, ki bo izšlo predvidoma novembra pri Državni založbi Slovenije, se je dr. Bogataj poznalsko lotil zanimivega področja, ki je včasih cvetelo in dajalo kruh tisočim, pa ga je novodobni čas zelezobetonu in industrijske konfekcije odrinil na obrobje. Avtor je z besedami, slikami in risbami predstavil čez 50 domačih obrti, tistih, ki so se še ohranile, in onih, ki so samo še stvar preteklosti in zgodovinskega spomina.

Včasih so bile najrazličnejše obrti zelo razširjene. Če se vam je zbil konj ali ste potrebovali novo železje za lojtrski voz, ste samo stopili do kovača v sosednji vasi in skrbi ni bilo več. Danes zna le še malokdo prekriti slamnato streho, narediti bič ali vrvi. Probleme boste imeli tudi, preden boste našli človeka, ki vam bo zalotal kotel za žganjekuho. Ild. Kot rečeno, novejši čas je izničil delo teh rokodelcev, zato jih ni več

ali pa so ostali samo še najvztrajnejši. Mladež pa noče poprijeti, niti tam ne, kjer je bila domača obrt v rodu, tako rekoč dedna.

Dr. Bogataj je v knjigo vključil tudi številne obrti, ki so bile nekoč ali pa so še doma na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju. Večidel jih je od blizu spoznal že takrat, ko je opravljal službo etnologa v Dolenjskem muzeju, nemalo pa tudi pozneje, ko se je v ta del Slovenije vračal na tematske raziskave, kot je bila denimo tista o mlinih in žagarjih ob Krki, o čemer je tudi izdal knjigo.

Napovedana Bogatajeva knjiga o domačih obrteh bo šla kot podobne druge tako rekoč za med. In to za vsak denar, saj tako bogato ilustrirana knjiga ne more biti poceni, predvsem ne pri tej draginji in inflaciji. Zanimanje zanjo je že zdaj veliko. Marsikdo jo bo hotel imeti, zlasti še starejši ljudje in taki, ki so se morda nekoč sami ukvarjali s čim takim, kar je popisal njen avtor. Glede na širše poslanstvo te knjige pa Bogatajeva predstavitev domačih obrti na Slovenskem pomeni plemenito vez z minulimi časi, z nekdanjimi šegami in tradicijami, s staro modrostjo in izkušnjami, s košeninami našega naroda.

I. Z.

Sproščen začetek kalijo skrbi

Na osnovni šoli v Leskovcu pri Krškem so pripravljene pričakali novo šolsko leto — Denarja bo primanjkovalo za nabavo sodobnih učil

LESKOVEC PRI KRŠKEM — Letošnje novo šolsko leto se je v osnovni šoli v Leskovcu pri Krškem pričelo brez običajne nivoje, kajti priprave nanj so se pričele že pred koncem preteklega šolskega leta. Dokaj urejeno je tudi financiranje šole, tako da bo denarja za osebne dohodke dovolj, saj ti sledijo dohodkom v gospodarstvu. Zato pa je ravnatelj Ivan Mirt našel nekaj drugih odprtih vprašanj.

Medtem ko smo z osebnimi dohodki še nekako zadovoljni, saj nam je družbene dejavnosti v občini tudi zaradi močnega gospodarstva uspelo potegniti iz vode, je z materialnimi stroški težje. Ti naraščajo tako rekoč iz meseca v mesec in jim financiranje ne sledi, zato obstaja bojazen, da bodo zaradi tega trpeli osebni dohodki učiteljev, pravi

ravnatelj Mirt. »Še posebej močno nas prizadeva pomanjkanje denarja, ker v preteklih letih na šoli niso kupovali sodobnih učnih pripomočkov, vidorekorderjev, grafoskopov in drugih pripomočkov. Šele lani smo namreč nabavili videorekorder, potrebovali pa bi še kakšnega, a zanj ne bo denarja. Težave so tudi z nabavo ostalih učnih sredstev, pa tudi knjižnica je zelo siromašna, ker se njen fond pač ni dopolnjeval sproti.«

Sicer pa je osnovna šola v Leskovcu druga največja v občini, saj je na njej 900 učencev, poleg tega je edina šola, ki ima podružnično šolo, in to v Velikem Podlogu. »Na tej podružnični šoli je 75 otrok, poleg šole pa je tudi vzgojnovarstvena organizacija, v kateri je 50 predšolskih otrok. Število slednjih narašča, kar kaže, da se ljudje vračajo v to vas in

Ivan Mirt

lečajo za šolanje v Sloveniji kot na Hrvaškem.

Črnomaljska srednja šola je ena tistih v Sloveniji, kjer je usmerjeno izobraževanje zamenjala splošnoizobraževalna smer, in sicer program naravoslovno-matematične dejavnosti. Ker so možnosti za nadaljnje šolanje iz te šole večje kot na primer iz družboslovja, je temu primeren tudi velik vpis v 1. letnik. Medtem ko so se še pred leti morali v šoli boriti za vsakega učenca posebej, da so ga pridobili, je letos v 1. letnik vpisanih kar 62 dijakov. V šoli upajo, da tudi v prihodnje ne bo težav z vpisom, če se bo v srednji šoli ustalila splošnoizobraževalna smer.

Srednja šola se le pobira

V črnomaljski srednji šoli zadovoljni z vpisom

ČRNOMELJ — V tukajšnji srednji šoli Edvarda Kardelja so novo šolsko leto v strojni usmeritvi pričeli v srednjem programu z dvema oddelkoma 1. letnika, v skrajšanem pa z enim oddelkom. Vendar bodo v obeh programih težave. Pri srednjem zato, ker jim do dveh polnih učilnic manjka še 8 učencev, za katere ne bodo dobili denarja iz izobraževalne skupnosti, pri skrajšanem pa zato, ker naj bi bilo po normativih v razredu 20 učencev, v Črnomlju pa jih imajo 28.

Zanimivo je, da v strojnem programu prevladujejo učenci iz Hrvaške, in sicer tudi zato, ker je šola dobro opremljena s sodobnimi stroji in se raje od-

ločajo za šolanje v Sloveniji kot na Hrvaškem.

Črnomaljska srednja šola je ena tistih v Sloveniji, kjer je usmerjeno izobraževanje zamenjala splošnoizobraževalna smer, in sicer program naravoslovno-matematične dejavnosti. Ker so možnosti za nadaljnje šolanje iz te šole večje kot na primer iz družboslovja, je temu primeren tudi velik vpis v 1. letnik. Medtem ko so se še pred leti morali v šoli boriti za vsakega učenca posebej, da so ga pridobili, je letos v 1. letnik vpisanih kar 62 dijakov. V šoli upajo, da tudi v prihodnje ne bo težav z vpisom, če se bo v srednji šoli ustalila splošnoizobraževalna smer.

V Črnomlju pa je manjše zanimanje za šolanje ob delu. Preteklo šolsko leto se je iztekel nadaljevalni program za obratne strojne tehnike (V. stopnja), ki ga je junija uspešno končalo 12 slušateljev, medtem ko je bilo vpisanih 40. Dvakrat zapovrstjo so v srednji šoli razpisali tudi šolanje ob delu v strojnem programu za IV. stopnjo, a ni bilo zanimanja. Zato so se odločili, da bodo vse šolsko leto zbirali prijave za šolanje ob delu, ki naj bi se pričelo prihodnje jesen.

M. B.-J.

»Giblje slike« Božidarja Jakca

Jakčeve filme bodo 11. septembra vrteli v novomeškem Domu kulture

NOVO MESTO — Božidar Jakac sveta okoli sebe, pomembnih ljudi in dogodkov ni »opisoval« samo s slikarskimi sredstvi, ampak tudi s fotoaparatom in filmsko kamero. Kamera je vzel s seboj, ko se je leta 1929 prvič odpravil v Ameriko, z njo je pred drugo svetovno vojno posnel nekaj zanimivih belokranjskih motivov in v Novem mestu sejmarjski vrvež na zdajšnjem Glavnem trgu. Med NOB je fotografiral in filmal partizanske prizore na Rogu, filmska kamera pa je bila njegova sopotnica še vrsto let po osvoboditvi. Njegovi filmski zapisi sodijo med najdragocenejše dokumente iz različnih zgodovinskih obdobjev doma in v svetu.

Jakčeve filme so svojčas predvajali na ljubljanski televiziji. Serija je tekla pod naslovom »Giblje slike« Božidarja Jakca. Za gledalce je pomenila veliko presenečenje. Letos, ob 90-letnici Jakčevega rojstva, so se v Jakčevem rojstnem Novem mestu odločili te filme pokazati v dvorani. Prikaz Jakčevega filmskega opusa so uvrstili med vzporedne prireditve 1. bienala slovenske grafike na Otočcu. Že julija so v Dolenjski galeriji odprli pregledno razstavo Jakčevih grafik. Tokrat je o visokem mojstrovem življenjskem jubileju govoril akademik pesnik Ciril Zlobec. Razstavo so sprva načrtovali do 8. septembra, te dni pa se iz Dolenjskega muzeja sporočili, da bo odprta do vključno ponedeljka, 18. septembra.

Jakčev filmski opus bodo predstavili Novomeščanom in drugim obiskovalcem v ponedeljek, 11. septembra, v Domu kulture. Najprej, ob 10.30, bo v mali dvorani tega doma predstavitev publikacije Ivana Nemanica Filmski zapisi Božidarja Jakca 1929 — 1955. Predstavitev pripravljajo skupaj Arhiv SR Slovenije, Dolenjski muzej in Dom kulture. Projekcija teh filmov bo v veliki dvorani Doma kulture ob 12. uri. Ker so filmi nemi, jih bodo vrteli ob klavirski spremljavi. Komentaril jih bo Ivan Nemanic. Ob 18. uri bo v Domu kulture projekcija Jakčevih filmov za obiskovalce, ki ne bodo mogli priti na predstavo ob 12. uri. Ta pomembni kulturni dogodek bo 1° uvod v novomeško kulturno jesen.

I. Z.

kultura in izobraževanje

Križ čez stavko — samo začasno

Veliko zahtev učiteljev naj bi izpolnili šele po novem letu

NOVO MESTO — V novomeški občini so bili z odpravo intervencijske zakonodaje, z zvišanjem prispevne stopnje za izobraževanje (za 1,4 odst.) in s posojilom republiške izobraževalne skupnosti (v višini 8 milijard dinarjev) ustvarjeni pogoji za izboljšanje gmetnega položaja delavcev v izobraževanju. Julijski in avgustovski osebni dohodki in osnovnih šolah so nekako že ujeli rast plač v gospodarstvu in pričakujejo, da bo trend povečevanja prejemkov ostal do konca leta.

Pomembne in za šolstvo ugodne stvari je moč pričakovati tudi prihodnje leto, oziroma še vse tisto, kar so učitelji zahtevali na junjskem protestnem zboru v Novem mestu in obenem zagrozili s stavko. V zahtevah so poudarili nujnost, da se zagotovljeni program življenja in dela osnovnih šol financira enotno, učiteljeva tedenska obveznost pa ne sme preseči 20 ur neposrednega dela z učenci.

Občinski odbor sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti je o vsem tem razpravljal teden dni pred začetkom novega šolskega leta. Izdal je sporočilo za javnost in v njem navedel, da se odpuščajo stavki, najavljeni za petek, 1. septembra, to pa zato, ker je ugotovil, da so zaenkrat odpravljene temeljni vzroki za slab gmetni položaj učiteljev. Odborovo sporočilo dodaja, da pa v novomeški občini še vedno ostaja nerešena problematika v zvezi z ukinjanjem celodnevne šole, v zvezi s podružničnimi šolami in prevozi učencev ter da je ob tem neurejenih še veliko zadev, ki so specifične za novomeško občino.

Iz omenjenega sporočila za javnost je jasno razbrati, da bo občinski odbor sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti še naprej utrjeval svojo vlogo in bdel nad razmerami v šolstvu. V zvezi s slednjim se sporočilo za javnost končuje odločno. Takole je zapisano: »Če se bodo vzroki za slabšanje materialnega položaja delavcev v vzgoji in izobraževanju ponovno pojavili, potem bomo v občinskem odboru sindikata delavcev vzgoje, izobraževanja in znanosti ponovno uporabili vse možne oblike boja za zagotovitev enakopravnega položaja z delavci drugih dejavnosti.« Da so pod možnimi oblikami boja mišljene tudi stavke, se razume samo po sebi.

I. Z.

KULTURNI VEČER DRUŠTVA ŽUMBERAK

NOVO MESTO — Kulturno umetniško društvo Žumberak, ki deluje v Novem mestu, kjer izdaja tudi glasilo »Žumberčan«, pripravlja za četrtek, 14. septembra, na Loku kulturno-umetniški večer. Nastopile bodo skupine, ki delujejo v okviru društva. Ob tej priložnosti bodo predstavili knjigo Po Žumberku in Gorjančih, ki je izšla letos pri Dolenjski založbi.

Svet v risbah malčkov

V študijski knjižnici Mirana Jarca na ogled razstava likovnih izdelkov otrok iz novomeških vrtcev

NOVO MESTO — 1. bienale slovenske grafike na Otočcu je že sam po sebi utrip letoletnega kulturnega življenja v tem delu Dolenjske, velik delež pri tem pa so imele tudi tako imenovane vzporedne prireditve bienala, ki so potekale izmenoma na Otočcu in v Novem mestu. Tako so se zvrstili že junija strokovni posveti o likovni umetnosti, nastopi plesnih skupin, pesniški recital in še kaj. Julija so Novomeščani počastili 90-letnico svojega slavnega rojaka Božidarja Jakca in ob tej priložnosti pripravili v Dolenjski galeriji razstavo grafik tega mojstra. Zatem so v študijski knjižnici Mirana Jarca odprli razstavo fotografij Tihomirja Pinterja itd. Program vzporednih prireditev bienala se končuje ta mesec.

V petek, 1. septembra, na prvi šolski dan, so v študijski knjižnici Mirana Jarca odprli še zadnje likovno razstavo, načrtovano ob bienalu slovenske grafi-

I. Z.

Zbirka v Črnomlju?

O čem takim lahko v Črnomlju sedaj zares samo še razmišljajo

ČRNOMELJ — V Črnomlju menijo, da bi si njihovo mesto glede na vlogo med NOB, saj je bil kraj od kapitulacije Italije do osvoboditve središče osvobodjenega ozemlja z vrsto vojaških ustanov in sedežem političnih in oblasvenih organov, in tudi zaradi vloge v povojni graditvi prav gotovo zaslužilo svojo krajevno muzejsko zbirko. Ta naj bi zajela obdobje od leta 1918 do najnovejšega časa. Informacija o možnostih zbiranja gradiva za to zbirko je bila tudi na dnevnem redu nedavne seje črnomaljskega izvršnega sveta, vendar so od članov zahtevali le izjavo, ali se z informacijo strinjajo ali ne.

Če pa bo zbirka v Črnomlju kdaj zares zaživela, je odvisno od vrste vprašanj. Ustavi se že pri prostorih, saj bi potrebovali najmanj 100 m² razstavne površine s prehodom iz enega prostora v drugega. Vemo pa, da v Črnomlju ni moč najti večjega primerne prostora za občasne razstave. Precejšnje težave bi bile tudi z gradivom, saj z obstoječim gradivom se ne bi mogli napolniti zbirke. Seveda pa je nastanek takšne zbirke nedvomno povezan tudi z velikimi stroški, a ne le nastanek, tudi delovanje in vzdrževanje.

Natančnega predračuna, koliko bi se to veljalo, sploh ni mogoče predvideti. V gradivju je sicer predračun za opremo prostorov, ker pa so omenjene cene veljale 1. aprila letos, tudi ta predračun povsem zvoeden, da o denarju, potrebnem za adaptacijo prostorov, ne govorimo, saj niti ne vemo, kje bi zbirka sploh bila. Zato Črnomljamcem za sedaj ne preostane nič drugega, kot da Belo-kranjski muzej v okviru svojega rednega dela zbira muzejsko gradivo, ki bi prišlo v poštev za muzejsko zbirko v Črnomlju, prav tako pa tudi delovne organizacije o zgodovini svojih dejavnosti. Ko bodo izpolnjeni vsi ostali pogoji, bo do zbirke v Črnomlju lahko hitro postavili. Kdaj bo to, pa je zavito še v gosti megli.

M. BEZEK-JAKŠE

DANES SE ZAČNE VILENICA 89

Gre za že četrto mednarodno literarno srečanje v kraški jami z zvečanem pesniškimi imenom Vilenica, zato se v njej zbirajo predvsem pesniki in med pesniki recitirajo svoje verzje. Letošnje srečanje se začneja danes, v četrtek, 7. septembra, in sicer zunaj jame, v lipišnem hotelu Maestoso, kjer bo imel vodni esej madžarski literat in sociolog György Konrad. Zatem bodo izvolili mednarodno žirijo za podelitev priznanja Kristala Vilenice letošnjemu dobitniku. Kdo bo nagradjen, se bo zvečelo šele naslednji dan oziroma jutri. Na programu so še mednarodni, srednjeevropski literarni večer, predstavitev knjige lanskega nagradjenca Vilenice, madžarskega pesnika Petra Esterhazyja naslovom Pomožni glagoli srca, knjig slovenskih založnikov, povezanih z Vilenico, itd. Srečanje se bo delno dogajalo tudi onstran meje, v okolici Trsta, v Devinu in drugje.

Slovenija Moja dežela.

pisma in odmevi

Srečanje trebanjskih upokoencev

Prostore so odstopili gasilci — Jožetova harmonika za dobro voljo

Potem ko člani trebanjskega društva upokoencev vsakoletnega srečanja nismo mogli imeti v stari osnovni šoli, ker zgradbo preurejajo, nas je rešil skrbni predsednik gasilskega društva Trebnje Franc Gorenc. Odobril nam je srečanje v nedograjnem gasilskem domu in ob tem smo se ponovno prepričali, da gasilci »na pomoč« ne velja le za hude nesreče, ampak da se gasilci po njem ravnavajo tudi ob drugih priložnostih. Ker so nam gasilci torej pomagali, se udeleženci srečanja za veliko razumevanje iskreno zahvaljujemo vsem, še posebno Francu Gorencu. Zahvali pa dodajamo prošnjo za naslednje leto.

Zbranim sta izrekla pozdrave in pohvale na račun delavnosti članov društva Franc Gelavc, predsednik DU Trebnje, in Slavko Kržan, predsednik občinske zveze DU Trebnje. Mešani pevski zbor DU Trebnje je zapel Prešernovo Zdravljico in še nekaj domačih pesmi. Med nami pa je bil tudi naš upokojenec Jože Sinkovec, ki je s svojo harmoniko, stalno spremljevalko, poskrbel za splošno veselje in ples. Člani so prešli na srečanju brezplačno malico, sicer pa so lahko po zmerni ceni kupili še kaj jedate in pijače. Srečanje, kakršno je bilo to letošnjega 30. julija, je prava osvežitev in sprostitve. Zato se že zdaj veselimo ponovnega srečanja prihodnje leto.

Iz pisarne DU Trebnje

Iz Grčaric

NOVO VODSTVO — Letos so v Grčaricah izvolili nov vaški odbor, za predsednika prizadevnega Alojza Dozorda, za tajnika pa Norberta Černeta.

IGRIŠČE DELAJO — S prostovoljnimi delom ter pomočjo tozda GG Jelenov Zleb in Posestva Snežnik urejajo v Grčaricah športno igrišče.

RAZSIRILI POKOPALIŠČE — Razsirnili so tudi pokopališče in uredili okoli njega ograjo. Potrebni je še nekaj zaključnih del pri mrliški veži.

NOVI ASFALT — Pred kratkim so dodatno asfaltirali še nekatere cestne odseke po vasi.

VEČ HIŠ IN LJUDI — V zadnjih desetih letih so se Grčarice povečale za 17 novih hiš in jih je zdaj 60, število prebivalcev pa je porastlo iz okoli 130 na blizu 200.

VASKA OBVESTILA — Že 15 let izvajajo v Grčaricah enkrat letno »Vaska obvestila«, ki poročajo o vsem, kaj se je tisto leto v vasi naredilo in zgodilo. Urednik je Norbert Černe, pri izidu pa pomagajo podjetja, da dobi vsako gospodinstvo obvestila brezplačno.

S POPUSTOM NA DAN PLANINCEV

LJUBLJANA — To nedeljo bo na Vogarju nad Bohinjskim jezerom dan planincev Slovenije, ki ga bo pripravilo PD Zeleničar iz Ljubljane. Slavnostni govornik na 21. tradicionalnem srečanju ljubiteljev gora bo predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik. Na prireditvi, ki se bo na Vogarju začela ob 12. uri, pričakujejo okrog 5 tisoč obiskovalcev. Organizatorji so zagotovili za prevoz dva posebna vlaka iz Maribora in Ljubljane, na katerih bodo imeli potniki 30 odst. popusta. Popust bo veljal tudi na rednih vlakih do Bohinjske Bistrice. Od tu do Stare Fužine bodo vozili avtobusi.

Kako bi ukrotili tatove?

Tatovi grozdja že prihajajo na svetlo — V tuje trtje s košarami — Mreže! — Kdo so zmikavti?

Semiški vinogradi je 11. julija letos močno prizadela toča. Ponekod je pridelek uničen 100-odstotno, ponekod pa bi se lahko napaberkovali nekaj grozdja, če ne bi bilo tatov grozdja. Ti tatovi posebno radi obiskujejo vinograde ob cestah in tiste, od katerih gospodarjev ni v bližini.

Tatvine grozdja so se očitno pojavljale že v preteklosti. Pred vojno sta bila v semiški gori nastavljeni dva čuvaja s puško, ki sta vsaj malo prestrašila tatove in kar postrelila kokači, ki so se znašle med trtami. Po osvoboditvi so nekateri ljudje vdirali v tuje vinograde in grozdje odnašali celo v brenhat. Kaže, da postajajo tatovi iz leta v leto bolj predrzni. Lani smo videli tatinske »trgače«, ki so kar pri belem dnevu v tujem vinogradu trgali grozdje v košare. Moj sorodnik je lansko leto v svojem vinogradu dobil neko delavko Iskre, ki je mirno trgala v vrečko grozdje in zbežala šele, ko ji jih je nekaj naložil s kolom. Sicer bi našli še vrsto primerov za kraje v vinogradih; pri tem ne gre le za jema-

Ne verjemite!

Poziv kmetom

Ker septembrski dnevi pomenijo konec počitnic tudi za vse tiste, ki si izmišljajo nove načine organiziranja kmetov in pripravljajo za kmetijske zadruge reorganizacije različnih vrst, vse kmete ponovno opozarjamo, da naj nikakor ne nasedajo njihovi ihti. Vsaka ihita v tej smeri je neupravičena in lahko celo škodljiva, dokler ni pripravljen nov zakon o združništvu ter prav tako ne zakon o gozdovih. Ni namreč res, da bi novi Zakon o podjetjih obvezoval tudi kmetijske in gozdarske temeljne organizacije kooperantov (TOK), da spremene svoj status (podobno kot tozdi) prej, kot bo nared in tudi sprejet zakon o združništvu in gozdovih.

Nesprejemljivi in nevarni so tudi poskusi prehajanja zadrug v t.i. višje oblike združevanja — delniške družbe, v katerih zadruga lahko niti ne bo več zadruga. Tudi skupščinska Komisija za sistemska vprašanja je bila mnenja, da je potrebno za reorganizacijami v kmetijstvu in gozdarstvu počakati do sprejetja novih zakonov.

Kmetije, ne pristajamo več na to, da bi nam še kdorkoli vsiljeval obrazce, po katerih naj delamo in se organiziramo! Ne zapravljamo celo tistega, kar smo si že izborili! Imeti moramo torej najprej celovito zakonodajo, se pravi tudi zakon o združništvu in gozdarstvu, šele potem se bomo lahko polnovredno odločali, kako se bomo organizirali in v kakšne »višje oblike« se bomo združevali.

Dotlej pa res ni nobene potrebe, da bi delavski svet ali referendum sprejemali kakršnekoli odločitve ZA.

Seveda nismo proti spremembam, celo zahtevamo jih. Naj bo to pisanje hkrati apel vsem, ki pripravljajo nove zakone o združništvu in gozdarstvu, da delo opravijo hitro in strokovno, tako da bodo razmere jasne in se ne bo dalo več s kmeti in tudi drugimi igrati (napol) slepe miši.

Slovenska kmečka zveza
predsednik:
IVAN OMAN
Zveza slovenske kmečke mladine
predsednik:
MARJAN PODOBNIK

Iz »gradbene« v politično afero

Pripombe k pismu Jožeta Florijančiča, objavljenemu prejšnji teden

Jože Florijančič v svojem pismu pod naslovom Politična aferi ali kaj drugega? že v uvodu pove, da ni njegov namen dolgo in široko razlagati svoj vlogi v novomeški gradbeni aferi. Kar je imel, je že povedal, in tu ni kaj dodati. Potem nadaljuje z zgodbo, ki ne govori o meni, ampak o njem samem. Kaže na njegovo moralno in duhovno (ne)moč. Jože Florijančič več kot očitno ni pripravljen prevzeti svojega dela odgovornosti v zvezi z novomeško gradbeno afero, še več, pozornost želi odvrti tako, da pove, da o zadevi ne misli govoriti, pripravljen pa je pljuvati na levo in desno.

Povsem jalovo početje. Ostaja dejstvo, da so Jože Florijančič in ostali imenovani pa še nekaj neimenovanih, ki so pa opravljali odgovorne naloge v organih družbenopolitičnih organizacij in izvršnem svetu v tem času, moralno odgovorni za vse, kar se je zgodilo, in morajo zato odstopiti. Napad je morda res najboljša obramba, toda samo za slabiče, ogrožene in ranjene. Ljudje tudi niso več tako naivni, da bi naslednji znani prevzeli, ko tat kriči: »Primitve tatul!« In ravno to počne Jože Florijančič.

V svojem pisanju sem povsem logično umestil gradbeno afero v splošne družbene razmere, da ne bi slučajno kdo mislil, da je bila le-ta golo naključje. Afera se je morala zgoditi, to je zakonitost družbenega nerazvoja vseh političnih sistemov, kjer vlada ena ideologija in ena stranka. Spodobnost kadrov pada hkrati z notranjo intenzivnostjo in močjo družbenega gibanja. Zato so in bodo vsa prizadevanja, da bi se v edini dovoljeni stranki notranje preobr-

NEKATERE INFORMACIJE VODIJO V MOLK

SODRAŽICA — Tukajšnja Pletenina, ki je od letošnjega februarja pod družbenim varstvom, dosega letos dobre poslovne dosežke, kot se zdi. Natančnejših podatkov pa vodja obrata Danijela Košmrlj ni hotela posredovati, ker ji je to prepovedano. Po besedah Košmrljeve so nekateri časopisi in ljubljanski Radio posredovali o sodražičkem obratu, ki posluje v sklopu DO Pletenina Ljubljana, vrsto netočnih podatkov, med drugim napoved, da naj bi v Pletenini v Sodražici poslej delali čevlje, itd. Zaradi takih poročil je Benčina v ljubljanski Pletenini prepovedal dajanje kakršnihkoli izjav.

M. G.č.

nili, jalova. To ni odvisno od volje niti ni bistveno, ali na vodilnih mestih prihaja do fizične zamenjave ali ne. Bistveno je, kakšna je njihova duhovna, politična in moralna podoba, kaj ponujajo. In duhovna, politična in moralna podoba vseh, ki so bili v času gradbene afere na najbolj izpostavljenih položajih v novomeški politiki in oblasti, ne bo vredna nič počenega groša, če ne bodo z odstopom pokazali svoje moralne drže.

V novomeškem primeru je na eni strani zmogala metoda etiketiranja, sumničnega, vnaprejšnjih oboževanja, insinuiranja in na drugi strani metoda deklarativne enotnosti in nezmotljivih avtoritet kot izravnajoče se sredstvo za obstojča družbena protislovja in zakonitosti. Tako gre lahko nekaj časa. Toda prihaja čas, ko mora ta metoda odpovedati. In tedaj bo zajajala (in že zija) pred nami vsa resničnost naše objektivnosti, zamajalo se bo marsikaj, kar je bilo svetega in nezmotljivega. O tem sem pisal v Dolenjskem listu in tudi v zadnjem članku. In zato gre, Jože Florijančič!

Novomeška gradbena aferi ima namreč tudi na drugi strani zelo konkretne posameznike, ne pa neke anonimne organe. Ti morajo za svoja dejanja nositi zelo konkretno odgovornost. Bežanje od te odgovornosti in kazanje s prstom na druge je lahko samo dejanje slabičev, katerim ni mesto na položajih, ki jih zasedajo.

Ne glede na to, da Florijančič pravi, da je bila njemu in ostalim imenovanim v članku za določeno obdobje poverjena vloga profesionalnih družbenopolitičnih delavcev, to ne pomeni, da lahko počno, kar se jim zahoče. To pomeni, da za svoje delo nosijo svojo odgovornost, tako, kot to velja za vsakega državljanca, ne glede na to, kaj in kje dela. Bodi moč tudi takrat, ko je potrebno položiti račune. Če za svoje delo niso odgovorni zdravniki, arhitekti, kmeti, zidar, ... ne vem, zakaj bi bili te odgovornosti razrešeni profesionalni družbenopolitični delavci. Zato je tako, kot je. Toda to je nevedzrno in zakaj bi še vnaprej vzdrževali to stanje? Res je, Jože Florijančič, demokracijo in svobodo razumem po svoje, kot jo tudi ti, pa ti tega ne očitam. To je moja, kot tudi pravica vsakogar, da ima svoj odnos do teh vprašanj. Ni samo ene pravice in ene resnice. Več kot jasno pa je, da bi se v sistemih zahodnega tipa zaradi podobne afere, kot je bila v Novem mestu, že zamenjala lokalna politika in vlada oziroma bi se problem razreševal na povsem drugačen način. Kulturem.

Pri nas je Partija oblast in partijske usmeritve zaradi razmerja sil v družbi odločilno vplivajo tudi na obnašanje ostalih organizacij in organov. To je realnost. Partija ne nastopa kot ena izmed političnih

organizacij, ampak kot partija na oblasti. Nimamo pravne države, ampak partijsko. To je dejstvo, o katerem se govori tudi v Partiji. Tako partijska manjšina presoja in odloča o ključnih družbenih vprašanjih. To je na neki način strahovlada in teror. To ljudstvo je res brezpravno. To si dobro ugotovil. Nima niti osnovnih državljanških pravic, to, kar je bilo doseženo že pred 200 leti s francosko revolucijo, si moramo v Sloveniji in Jugoslaviji šele izboriti.

Tako, kot si ti, Jože Florijančič, »privezan« na svojo organizacijo (ki je bila včasih tudi moja in tega se ne sramujem), bi bili drugi radi privezani na druge organizacije ali pa bi radi na svobodnih volitvah izbirali med več programi in več kandidati.

Mimogrede: te organizacije nisem niti poniglavo niti brezobzirno zapustil. Ti poznaš bolj kot jaz ozadje mojega izstopa iz Partije. Sedaj pa se spreneveda in širši nesresnice. Nizko si padel, Jože Florijančič, sekretar predsedstva občinskega komiteja ZK.

Tvoja politična morala in etika, na katero se sklicuješ, se razgali, ko vse, ki mislijo drugače kot ti, razglaša za delomrzne kritizirke, politične ekshibicioniste, karieriste in kriminalce. Očitno je, da ti določaš kriterije, kaj je in kaj ni demokracija, kdo so dobri in slabi ljudje. To preštrevanje ni od včeraj in nam je še zelo blizu. Od tod do zahteve po diferenciaciji je samo še korak. Morda pa se je že začela?

Pa smo spet tam, Jože Florijančič, po vsem zlivanju žvepla in ognja nadaljuješ z obožbami in etiketiranjem. Morda pa si že napisal obožnico proti meni, saj si me obožil, da sem kriminalce.

Kot pravnik bi moral vedeti, da si z obožbo kršil načelo nedolžnosti. Na to te opozoril tudi Peter Breznik, predsednik predsedstva odvetniške zbornice Slovenije, ki je v sobotni prilogi Dela zapisal, da so tvoja stališča (glede umika obožnice in ustavitve preiskave) v nasprotju z določbami 181. člena ustave SFRJ, 222. člena ustave SRS in 3. členom zakona o kazenskem postopku.

Jože Florijančič, ti nisi kdorsibodi, ampak si sekretar občinskega komiteja ZKS Novo mesto. Ti si družbenopolitični delavec, in to dobro plačan, zato si takšnih izjav in obožbo ne moreš in ne smeš privoščiti. Upam, da boš javno dokazal vsa moja kriminalna dejanja. Pričakujem tudi, da bodo tvoji prijatelji in tovariši v predsedstvu in komiteju na tvojo obožbo reagirali ne kot prijatelji, ampak kot člani Zveze komunistov. Če ne bodo, tej Partiji tudi bog ne more več pomagati.

Ne vem sicer, kje ti klujuje, po tvojem članku sodeč, namreč. Toda moram te razbremeniti skrbi, da je ali pa so moji zapisi del predvolilne kampanje. Ne vem, od kod ti ta konstrukt, toda je pa logičen in v maniri tvojega članka, ko skušaš s svojo moralno diskreditacijo diskreditirati tudi vse, ki drugače mislijo kot ti ali pa se bi upali pojaviti na volitvah. Torej ta strah govori o tebi in Partiji, ne o meni. Kajti zelo lahko se zgodi, da bi na svobodnih volitvah zmagal vsak protikandidat partijskega, tudi če bi bila to opica.

V svojem članku, na katerega si ti zlił toliko gneva, govorim o odgovornosti tistih, ki so sodelovali v novomeški gradbeni aferi, ti pa o stvareh, ki z gradbeno afero nimajo nič skupnega. Pomešal si hruske in jabolka. Ti zaključuješ z novo insinuiracijo, jaz pa s ponovnim pozivom, da vsi, ki ste bili »zdraven«, odstopite s položajev.

BOJAN FINK

radi razpleta kljub moji konkurenčni ponudbi. Razložil mi je tudi, da je vso skrb za prevoz in sklepanje pogodb prevzela OIS in njega kot ravnatelja, zakonskega obveznika, rešila te dolžnosti. Objubil mi je tudi pismen odgovor.

Drugače pa je bilo s klicem v Dol. Toplice. Tamkajšnji ravnatelj sploh ni sprejel pogovora, češ da nima časa. Tajnici, s katero sem se pogovarjal, je zatrnil, da sva dogovorjena: če ne bo odgovoril do 15. avgusta 1989, pomeni to nezainteresiranost. (V resnici pa dogovora ni bilo.) Prosil sem tajnico, naj posreduje moje željo, da mi pismeno odgovore na ponudbo. Objubila mi je, obenem pa se začudila, zakaj potrebujem pismen odgovor, ko bi mi bilo lahko povsem jasno: če dobijo dovolj denarnih sredstev, bodo obdržali stalnega prevoznika, tudi če je nekoliko dražji.

Tak odnos šole v Dolenjskih Toplicah me niti ni presenetil, saj mi je isti ravnatelj pred tremi leti, ko sem mu po telefonu ponudil za 30 odst. cenejši prevoz otrok od obstoječega, zabrusil: »Dokler bom jaz ravnatelj na šoli, otrok ne bo vozil privatnika!« Na tak odnos sem pred svojo ponudbo opozoril predstavnika OIS tov. Burgerja in izrazil skeptičnost spriču tako nastrojenega ravnatelja, pa mi je on zatrnil, da sedaj odloča samo denar. Da pa so denar dobili, sem se seznanil iz Dela 29. 8. 1989, kjer je sporočeno, da se prispevek za izobraževanje povečuje za 1,4%.

Tako se samo po sebi postavlja vprašanje, zakaj bi iskali cenejšega prevoznika pa se politično nesimpatičnega privatnika. Za ugotovitev, da je tako kupčevanje na škodo vseh s prispevki obremenjenih delovnih ljudi, niti ni potrebno biti nadpovprečno bister. Tov. Burger mi je med telefonskim pogovorom dal na znanje, da moja ponudba le ni bila tako brezpo-

membna, kakor se je zdela meni. Uporabili so jo namreč v pogajanjih z DO Gorjanci in tako bistveno znižali pogodbeno ceno prevoza. Torej sem bil uspešno sredstvo pri njihovem pogajanju! Kaj vse v dogovorni socialistični ekonomiji naložijo na pleča privatnika! To, da na tako imenovani licitaciji (kar bi morala biti, pa ni bila, kajti sredstva za financiranje omenjenega dela se zbirajo iz prispevkov najširšega dela občanan in bi v demokraciji družbi ti morali imeti pravico vpogleda in način trošenja sredstev; če bi imeli vpogled, gotovo ne bi dovolili, da se na nedemokracičen način sprejme dražji izvajalec, od vsega začetka niso bili spoštovana načela poštenosti, verjetno ni potrebno posebej poudarjati. Iz napisanega je tudi razvidno, kako daleč smo prišli v priznavanju tržišča, pluralizma lastnine, emancipacije osebnega dela itd.

To pisanje ni namenjeno jadikovanju ali iskanju pravice, za katero tako vem, da je še lep čas ne bo možno najti, pač pa naj bo prispevek razkrivanju resnice pri uvašanju najnovejših politike, ki jo tudi ZK tako odločno verbalno brani.

ALOJZIJ LUKŠIČ
Mali Slatnik

Z VODO NA UPOKOJENCA

Karlo Kavšek, bivši kurjač in čistilec v novomeški bolnišnici, se je v ponedeljek ogorčen oglašil v našem uredništvu in potarnal, kako se dela z upokojevc. Ta dan se je zaradi pregledov mudil v bolnišnici, na poti domov pa ga je bivši sodalavec Stane Šimc opsrčal z vodo, s katero je pral bolnišnično čistilno napravo. »Tudi to doživis, ko oddaš v pokoj!« je povedal s solzami v očeh.

SEMINAR ZA GOZDNE DELAVCE — Minuli teden je bil v Glažuti zaključen 86jurni seminar za gozdne delavce, ki ga je organiziralo GG Kočevje. Na njem so si delavci obnovili znanje o sečnji, gojitvi in varstvu gozdov ter ostalih potrebnih znanjih. Udeležilo se ga je 52 gozdnih delavcev. (Foto: J. Primc)

Poziv javnosti

Vodstvo slovenskih sindikatov predlaga, da bi v septembru namenili enodnevni zaslužek namenilo za odpravljanje posledic neurja v občinah Laško, Sentjur pri Celju, Ptuj in Slovenska Bistrica. Predlaga tudi, da bi v delovnih organizacijah in med člani sindikata še nadalje zbirali pomoč v denarju in materialu, saj so na prizadetih območjih nekateri ljudje ostali brez vsega. Prav tako naj bi pospešili vsa prizadevanja za sestransko normalizacijo življenja, usposobili kmetijsko zemljišča za obdelavo, ohranili staleže živine ipd. Sindikat podpira tudi druge aktivnosti, ki bodo izboljšale izjemno težke razmere prizadetih ljudi.

Dopoldanski pouk prevelika razvada?

Razburjenje, ker naj bi se učenci iz Črnomlja vozili v Adlešiče

ČRNOMELJ — Pretekli teden smo že pisali o učencih enega izmed treh razredov v črnomljski šoli v Luki. Naj bi obiskovali pouk popoldne ali pa se vozili v Adlešiče. Čeprav je sprva bilo zelo, da so se starši umirili in sprizgajali, da se bo njihov naraščaj vozil po podružničnem šolskem centru, pa se pozneje pokazalo, da temu le ni tako. Zato je o tem problemu razpravljali izvršni svet.

Starše je zmotil predvsem arogančni odnos šolnikov do uporabnikov njihovih storitev, torej učencev in njihovih roditeljev. Nikakor se namreč niso mogli sprizgajati s tem, da z njihovimi otroci igrajo ping-pong, o tem pa jih obvesti o teden dni pred začetkom pouka. Na se sedaj dve tretjini učencev vozi v loško Adlešiče? Ko gre za razpravo o dvigovanju prispevne stopnje ali za referendum za samoprispevek, vedno poučijo, da je to za dobro otrok. Ali sicer temeljito premislijo, kaj je najbolj v dobro otrok? Takšna in podobna vprašanja so se porajala pri starših, čeprav je res, da si jih v šoli marsikdo upal izreči na glas. Baje so se bali samocij, ki bi jih na svoji koži morda občutili njihovi otroci.

Na izvršnem svetu so menili, da so doslej v šolstvu obnašali preveč razkošno, ker so si predpisali le dopoldanski pouk, sedaj pa se starši ne morejo sprizgajati z dvoimeničnim, Resnica pa je, da prostora ni, provizoričnih rešitev, se ne nameravajo posluševati. Zato na izvršnem svetu podpri popoldanski pouk, če pa so starši pripravljene, lahko avtobus vozi otroke k pouku v izpostavljeno šolsko stanovanje v Adlešiče. Je za letos edina rešitev, saj je na črnomljskih šolah kar 5 oddelkov, ki kot preteklo leto, to pa je tudi posledica reorganizacije osnovne šole Mirna Jarca v dve šoli.

M. B.

Slovenija Moja dežela.

Zakoračili v vesolje

Kako se je dinar znašel na zvezdnih poteh

Vedno se radi primerjamo z Nemci in Zvezno republiko Nemčijo (ZRN). V Nemčiji je to tako in tako, pri nas pa čisto drugače. V ZRN se točno ve, kaj je kaj, pri nas pa je ravno obratno.

Od leta 1945 smo pravzaprav le enkrat resnično dosegli pomembno zmago nad Nemci. To je bilo 1962 v Čilu, ko smo jih z golom Radakoviča premagali z 1:0. Toda te dni slavimo drugo veliko zmago nad ZRN. Legendarni bankovec za 100 Nemških mark je postal pri nas že skoraj nekakšen simbol našega boja z inflacijo. Danes slavimo, ker imamo prvič po dolgih desetletjih bankovec, ki velja več kot njegov nemški konkurent (prosim uredništvo, da članek objavi čimprej, sicer ta trditve več ne bo resnična). Zares lep je občutek, ko od prekupčevalca kupiš 100 mark in sedaj ti njega čakaš, da ti odšteje še zajeten kupček drugih dinarskih bankovcev. Zato pozdravljaj prihod njegovega veličanstva »dvesto milijonov« in v bližnji prihodnosti pričakujem, da se pojavi še kakšen bankovec, ki bo posmehljivo zrl na nemškega orla.

In kaj pomeni dvestomilijonski bankovec? Dolg je približno 15 cm, en ameriški dolar pa približno 17 cm. Naš dolg tujini naj bi znašal (ne bomo dlakocepili za nekaj milijard) blizu 20 milijard dolarjev. Če bi ves

ta denar v bankovcih po en dolar, polagali enega za drugim, bi dobili trak, dolg 3.400.000 km. Razdalja od Zemlje do Meseca je približno 381.500 km, torej bi dolarski trak bil tako dolg kot 8,9 poti do Meseca. En dolar ima površino približno 90 kvadratnih cm. Naš dolg pa ima povprečnem površino 180 km², to pa je 1,7-kratna površina občine Metlika. Če bi polagali dolar na dolar, bi dobili kup, ki bi bil visok kar 3.000 km. Če bi dolarski dolg spremenili v bankovec po 200 starih milijonov, bi bil dinarski kup visok 37,5 km. Vendar bi bil ta kup tako visok le 16. avgusta, zdaj je že vse višji in se še vzpenja v mezosfero. Seveda bi bil ta kup obstojen le v popolnem brezvetrju. Ob najmanjši astronomski nevihti bi bankovec tako razpihalo, da bi jih bilo polno vse osončje, posamezni pa bi se našli tudi v sosednjih galaksijah. Pa naj še kdo kaj reče, z našim dinarjem nismo krepko zakoračili ne le v Evropo, ampak daleč v globine vesolja, in to na naš, jugoslovanski način!

MATJAŽ RUS

P. S. Če vam bo znanec povedal, da ima 150 višinskih metrov osebnega doma, dokažite, da je bil izplačan (ne bankovcih po »jurja« in ima storo-

Cvičku zлата medalja

V nedeljo se je končal 35. ljubljanski vinski sejem VINO Ljubljana. Tako sejem kot mednarodno ocenjevanje vina sta med največjimi tovrstnimi prireditvami na svetu. Letos je mednarodno ocenjevanje prvič potekalo pod visokim pokroviteljstvom Mednarodnega urada za vino, najodličnejše mednarodne vinske ustanove. Ugled mednarodnega ocenjevanja vin ljubljanskega vinskega sejma in tam podeljenih priznanj pa se bo še povečal, s tem pa tudi zanimanje za sejem. Zdaj je priznanja s tega ocenjevanja priznala tudi Evropska gospodarska skupnost in proizvajalci nagrajenih vin lahko le-te na trgu evropske skupnosti reklamirajo tudi na ta način. Koliko so v resnici vredne medalje z ljubljanskega ocenjevanja vin, pove portugalski primer. Brž ko je proizvajalec tega vina zvedel, da mu je mednarodno ocenjevalna komisija prisodila naziv šampiona med rdečimi vini, je to oznanil v celostranskem oglasu v največjem portugalskem dnevniku, hkrati pa temu vinu tudi občutno dvignil ceno. Ni dvoma, da se bo prodaja povečala.

Zadnja leta je ljubljanski vinski sejem konec avgusta in v začetku septembra od ponedeljka do nedelje, mednarodno ocenjevanje vina pa je julija. V 35 letih je ljubljanske vinske sejme na Gospodarskem razstavišču obiskalo več kot 2,8 milijona obiskovalcev, na njih pa je sodelovalo 18.130 razstavljalcev iz 50 držav. V komisijah za ocenjevanje vzorcev vin, žganij, likerjev in sadnih sokov je sodelovalo 340 strokovnjakov iz Jugoslavije in tujine, ki so skupaj ocenili 33.400 vzorcev vin. Doslej je bilo podeljenih 2340 velikih zlatih medalj, 4149 zlatih, 6106 srebrnih. Naziv šampion je dobilo 160 vin, od tega 58 domačih.

Letos je na sejmu sodelovalo 480 razstavljalcev iz 26 držav, med njimi pa so bili tudi proizvajalci vin iz Avstralije in Brazilije. Mednarodna komisija je ocenila 983 vzorcev vin iz 20 držav, posebna komisija pa je ocenjevala 114 vzorcev žganij in 53 vzorcev brezalkoholnih pijač. Največ vzorcev na ocenjevanju je bilo seveda iz Jugoslavije, in sicer 355, sledi Švica s 165, Avstrija s 121, Avstralija s 66, Italija s 61, Portugalska s 57, Francija s 35 in

drugi. Med njimi so tudi Turčija, Japonska, ZDA, Izrael, Ciper in celo Brazilija z enim vzorcem. Letos je bilo podeljenih 87 velikih zlatih, 241 zlatih in 455 srebrnih medalj, pet vin pa je dobilo najvišji naziv šampion. Med njimi je tudi klub slovin Kmetijskega kombinata Jeruzalem Ormož, in sicer v kategoriji penečih se vin. Največ velikih zlatih medalj pa so to pot dobili vinogradniki iz Avstrije, sledijo francoski in jugoslovanski. V okviru sejma VINO je bila tudi razstava opreme za vinarstvo hkrati pa se je zvrstila vrsta strokovnih srečanj, posvetovanj in seminarjev.

KAM GREDO NAŠA VINA

Na mednarodnem enološkem seminarju, ki je bil prav tako v okviru sejma, je poleg ozko strokovnih vprašanj tekla beseda tudi o izvoznih možnostih za naša vina. Te pa so vse manjše, kajti potrošnja vin v državah evropske skupnosti pada, prav te države pa so tudi same največje proizvajalke vin, saj vsako leto pridelajo dve tretjini vin. Možnosti izvoza za naša vina se kažejo le v Belgiji, na Nizozemskem, Danski, Veliki Britaniji in Irski. Znaša enologinja dr. Slavica Šikovec pa je opozorila, da so naše kleti preslabo opremljene za hitro predelavo grozdja. Člani evropske skupnosti se že sedaj pripravljajo na enotne evropske standarde tudi na tem področju, medtem ko bomo mi očitno spet zaostali. Druge države dajejo za opremo kleti tudi do 40 odst. državne podpore, pri nas pa bi jim najraje še kaj vzeli.

Za primer lahko navedemo Avstrijo. Po razvpiti avstrijski vinski aferi, ki je močno zmanjšala možnosti za prodajo avstrijskih vin, so se Avstriji lotili široko zasnovane akcije, ki naj bi vrnila ugled njihovim vinom. K ponovnemu ugledu teh vin pa je precej prispeval tudi ljubljanski vinski sejem. V zadnjih desetih letih so samo vina z Gradiščanskega ki je druga največja vinorodna pokrajina v Avstriji, dobila na ljubljanskem mednarodnem ocenjevanju kar 22 nazivov šampion, da o drugih medaljah niti ne govorimo. Med najbolj znanimi in najbolj kvalitetnimi avstrijskimi vinogradniškimi območji je gradiščanski Illmitz. Vinogradništva in vinarstva tradicija Illmitza sega komaj 60 let nazaj. Leta 1921 je imel Illmitz le 35 oralov vinogradov, leta 1960 400 ha, danes pa jih ima že 1700 ha in je s to površino drugi največji vinogradniški kraj v Avstriji. Na letošnjem ocenjevanju so vinariji iz Illmitza dobili 19 velikih zlatih medalj, 10 zlatih, 4 srebrne. VINO šamling letnika 1984 znanega proizvajalca Aloisa Langa pa je postalo šampion med belimi sladkimi vini. Kako veliki po-

zornost posvečajo vinu Avstriji, kaže tudi njihova namera za ustanovitev prve avstrijske vinske akademije, ki jo bodo odprli letos na Martinovo na Gradiščanskem. Izobraževalni načrt gradiščanske vinske akademije bo prilagojen vsem stopnjam izobraževanja, od začetnih tečajev o vinarstvu do akademskih stopenj mednarodne vrednosti. Akademija bo imela svojo vinotočko z izborom 100 vrhunskih gradiščanskih vin, skrbela pa bo tudi za vinske razstave, širjenje vinske kulture v okviru svoje regije in celotne Avstrije.

VINOGRADNIŠTVO NA ROBU PROPADA

Strokovnjaki ocenjujejo, da bo letošnja jugoslovanska letina pod povprečno kar pomeni, da bomo pridelali 5,5 do 6 milijonov hektolitrov vina. Povpraševanje in ponudba bosta kljub temu uravnotežena, kar gre pripisati zlasti temu, da poprečen Jugoslovijan pije 25 litrov vina na leto, poprečen Francoz pa štirikrat več. Jugoslovanski proizvajalci bodo letos izvozili za okoli 60 milijonov dolarjev vina, večino na zahodnoevropski trg. V Sloveniji pričakujemo letos precej boljšo letino od lanske. Lani smo pridelali dobrih 38 tisoč ton grozdja; za letos so strokovnjaki sicer načrtovali več kot 62 tisoč ton, vendar se to zaradi neugodnega vremena ne bo izpolnilo, pa tudi kakovost ne bo najboljša. To velja še posebej za posavski in podavski rajon, medtem ko bo na Primorskem letina boljša.

Na skupščini jugoslovanske skupnosti vinogradnikov in vinarjev in fonda za vino, ki je bila prav tako na sejmu, so

Zdravko Mastnak

opozorili na vse težji položaj vinogradništva in vinarstva, ki je po mnenju strokovnjakov tako rekoč na robu propada. Letošnja letina bo ena najslabših v zadnjih letih, vinogradnike in vinarje pa pestijo še visoki stroški, naraščajoče obrestni itd. V zapostavljenem kmetijstvu se počutijo še bolj zapostavljene. V sosednjih državah bodo grozdje letošnjega pridelka kleti odkupovali po 0,4 do 0,6 DEM, medtem ko bodo pri nas po besedah Slovenskega predsednika Iva Marenka plačevali grozdje po vrednosti ene nemške marke za kilogram. Za to bi članice Slovin morale imeti kar 1000 milijard dinarjev, da bi lahko plačale grozdje ob trgatvi. Kje bodo ta denar dobili, še nihče ne ve, a v Slovinu zagotavljajo, da bodo odkupili vse kavovostno grozdje. Poleg tega Slovin namerava kupovati mošt še v ostalih delih Jugoslavije in ga v svojih kletih dnegovati za prodajo na tujih trgih. Ceno grozdja povečujejo pri nas za 50 do 100 odst. dražja zaščitna sredstva kot v državah evropske skupnosti.

ZAŠČITNA ZNAMKA SLOVENSkih VIN

Kljub vsemu pa podobe o prihodnosti slovenskih vin le ne smemo naslikati tako črno. K ugledu in veljavi slovenskih vin je v zadnjih letih prispevala prav gotovo tudi zaščitna znamka slovenskih vin, ki letos praznuje 20-letnico. Poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije je z zaščitno znamko dosegla, da se kupec vin, ki imajo to znamko, lahko povsem zanesne na njihov preteklo in kakovost. Janez Verboten, samostojni strokovni sodelavec pri Poslovni skupnosti za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije, meni, da se je tudi zaradi zaščitne znamke močno izboljšala kultura pitja vina. Potrošniki so začeli segati po kakovostnih in vrhunskih vinih z geografskim poreklom, kar vse ta znamka jamči. Izdelali so namreč tak sistem kontrole v kletih in trgovinah, da praktično ni mogoče, da bi se pod to zaščitno znamko prodajala sla-

ba vina. Več o tem pa bomo napisali po proslavi ob 20-letnici zaščitne znamke slovenskih vin, ki bo 29. septembra na Ptuj.

Zelo razveseljuje pa je, da so na sejmu več govorili tudi o cvičku. Janez Verboten med drugim pravi, da je to vino slovenska nacionalna posebnost tako kot teran in bi bilo treba narediti vse, da se mu spet povrne nekdanji sloves. Zavezujemo se celo za to, da bi cviček prodajali pod posebno blagovno in zaščitno znamko. Podobnega mnenja je tudi predsednik Slovin Ivo Marenk, ki pa se zaveza za enotno strokovno in poslovno politiko do cvička. Upamo lahko, da ni tega mnenja samo zaradi tega, ker je Slovinova klet z Bizeljskega na letošnjem mednarodnem ocenjevanju dobila zlato medaljo za njihov cviček.

ENKRAT VZORNI DOLENJCI

Da je cviček res priljubljeno vino, je pokazalo tudi zanimanje obiskovalcev za dolenski hram, ki so ga uredili v kletnih prostorih enega od razstavnih paviljonov Gospodarskega razstavišča. Enolog kleti M — Agrokombinata Krško Zdravko Mastnak je povedal, da so se na letošnji vinski sejem pripravili še posebej temeljito. S celotno ponudbo vin in kulinariko so hoteli predstaviti Dolenjsko. Vendar se tega niso lotili sami, ampak v sodelovanju z gostilničarjem Milanom Herakovičem iz Kostanjevice. Podjetni gostilničar je iz Kostanjevice vsak dan dvakrat vozil domače dolenske dobrote, pečene v kmečki peči: odojke, kure, mlince,

strožji fižol s pogreto smetano, pečena reberca z zeljem, domače pečenice, pehtranovo potico, špehovo in potepač, — izvorno dolenski pizza. Ta del dolenske ponudbe je vodil znani gostinec Stane Polovič. Vse te dobrote so obiskovalci lahko poplaknili z domačim belim dolenskim vinom, cvičkom, modro frankinjo in vsemi buteljnicami vini, ki jih proizvaja krška klet. Zato ni čudno, da je bil ta dolenski hram najbolj »oblegan« ves čas sejma.

Verjetno je, da bodo dolenski zglede prihodnjic posnemali tudi drugi razstavljalci. V pogovoru s komercialnim direktorjem Gospodarskega razstavišča Borutom Jeršetom smo izvedeli, da je krški primer tisto, kar si pri gostinski ponudbi, ki je izredno pomemben del sejma, za naprej prizadevajo doseči na celotnem sejmu. Že letos je sejem potekal pod geslom vino kot motiv za turizem. Prireditelj Gospodarskega razstavišča si na vso moč prizadeva, da bi tako strokovni kot sejemski del prireditve dobil širši pomen. Obiskovalec naj bi se, podobno kot na vinski cesti, na sejnišče sprehodil skozi vsa slovenska vinogradniška območja in se spoznal z značilnostmi regije, poskusil najboljša vina, naročil najbolj znane jedi, spoznal znamenitosti in zanimivosti teh krajev. To pa naj bi bilo tudi spodbuda, da bi se obiskovalci kasneje odločali tudi za obisk teh pokrajin.

BUTELJKA BO 100 MILIJONOV

Komercialni direktor razstavišča Borut Jerše je letošnji se-

jem po strokovni in komercialni plati ocenil kot uspešen, vendar daleč od tega, kar bi lahko bil. Kritično je ošvrknil gostince, trgovce, hotelirje, turistične agencije, ki sejma še vedno niso vzeli za svojega. »Čeprav naše razstavišče ogromno vlaga v ta sejem, še nismo zadovoljni s poslovnimi rezultati. Število obiskovalcev se res ne izboljšuje, se pa izboljšuje struktura, vse več je pravih ljubiteljev in poznavalcev vina, vse več pa je tudi poslovnih ljudi. Računamo, da je bilo letos na sejmu že skoraj tretjina obiskovalcev s poslovnimi nameni. Proizvajalci jugoslovanskih vin pa ne znajo izkoristiti sejma za prodor vin na trg. Naši proizvajalci medalj ne znajo vnovčiti. Portugalski proizvajalec je dal celostranski oglas v največji portugalski dnevnik, s šampionskim nazivom bo gotovo opremil tudi etiketo svojega vina. Naš kupec pa le s težavo najde v trgovini nagrajena vina, ki jih ponavadi niti ni v prodaji, če pa že so, ni nikjer označeno, da so dobila medaljo,« je povedal Jerše.

Manjši obisk na sejmu gre pripisati tudi visokim cenam za pokušnje, saj je pol decilitra vina veljalo 8 tisočakov. Sicer pa tudi cene vin v trgovinah naraščajo iz dneva v dan in buteljka dobrega vina velja že od 100 do 150 tisočakov. V tolažbo ljubiteljem vina lahko povemo, da smo iz najbolj pristojnih virov izvedeli, da se spleča že danes piti za jutri. VINO, začinjeno z našo inflacijo, bo ob naslednji trgatevi že po 70 do 100 milijonov (starih) dinarjev. Na zdravje!!!

ANDREJ BARTELIJ
JOŽE SIMČIČ

Janez Verboten

Stane Polovič

Borut Jerše

Ta knjiga je orožje

Časopis za kritiko znanosti iz Ljubljane je založba, ki s svojimi knjižnimi izdajami posega na do včeraj še prepovedano področje. Knjižne izdaje so bile vse po vrsti uspešnice na slovenskem knjižnem trgu. In še nekaj: vsaka nova knjiga je primerna času in prostoru, je aktualna. Tako lahko rečemo tudi za knjigo Romana Leljaka SAM PROTI NJIM.

Kdo je Roman Leljak? Roman Leljak je bil aktivni starešina JLA, ki je deloval od leta 1984—1988 v organih varnosti JLA. Marca 1988 je zaprosil za prenehanje aktivne vojaške službe. Nekaj dni pred aretacijo Janše, Borštarnja in Tasiča, 25. maja 1988, so ga aretirali in priprli. V zaporih je ostal do 17. avgusta 1988, ko je z gladovno stavko izsilil izpust. V procesu pred ljubljanskim vojaškim sodiščem je bil obsojen na 14 mesecev zapora. Sodba mu očita zlorabo metod in sredstev v organih varnosti JLA. Kakšna ironija! Zlorabil naj bi pooblastila, ki so sama po sebi protustavna in protizakonita, kot je ugotovila že slovenska skupščina.

Vojaško sodišče ga je obsodilo na podlagi dokazov, ki so jih proti njemu zbrali njegovi bivši sodelavci. Zbrani dokazi mu očitajo, da je zasvojen s slovenskim nacionalizmom, ker je v enotah med vojaki, skoraj še otroki, odkril premalo slovenskih protirevolucionarjev.

Organi varnosti so poskušali poleg procesa proti četverici, Bogataju in Sarajevu in proti bratoma Selimovič v Beogradu s serijo podobnih »čarovniških« procesov dokazati, da

so mladi Slovenci zasvojeni z nacionalizmom in da delujejo s pozicij razbijanja Jugoslavije. In če vemo, da je Služba prepričana še danes, da je temeljna naloga vsakega državljanca ohranjanje pridobitve revolucije, potem je jasno, da je vsako drugačno razmišljanje kontrarevolucija.

Knjiga Romana Leljaka je zato pomembna za nadaljnjo demokratizacijo, kajti prvič se navadnim ljudem odpira možnost, da pogledajo v prostor, ki je popolna neznanost. Po izidu te knjige v tem prostoru ne bo več tako, kot je bilo do sedaj.

Pričevanja Romana Leljaka bi v vsaki demokratični državi v temeljih zamajala družbeno strukturo. Odstopila bi vlada, sledila bi reorganizacija Služb in sodno preganjanje odgovornih posameznikov ter zagotovljen skupščinski nadzor nad njenim delovanjem. Seveda tega ni pričakovati niti v Sloveniji niti v ostali Jugoslaviji. Mi nismo demokratična država. Še več, predsednik predsedstva SR Slovenije Janez Stanovnik, Andrej Marinc kot bivši in Majda Gaspari kot sedanja predsednica sveta za varstvo ustavne ureditve pri predsedstvu SRS, ki ima neposreden nadzor nad delovanjem državne varnosti, z besedo niso reagirali na ugotovitve slovenske skupščine o nezakonitem in protustavnem delovanju Služb. Janez Stanovnik je celo dajal »roko v ogenj« za sedanjega policijskega ministra Tomaža Erlta, ta pa je govoril, da te službe delujejo predvsem z namenom, da zavarujejo človekove pravice. Najbrž zato brskajo po človekovi intimnosti, ga nadzorujejo, zasledujejo, mu prisluškujejo, mu nastavljajo provokatorje, ga izsiljujejo...

Po izidu knjige Sam proti njim se tudi predstavniki najvišjih organov ne bodo mogli več sprenevedati, da popolnoma nič ne vedo.

Knjiga bralcu pokaže na totalno »prestreljenost« naše

družbe s Službami. Te so povsod. Gre za udejanjanje Orwela.

Naravnost absurdno je spoznanje, da na eni strani ustava jamči temeljne človekove pravice in svobode, na drugi strani pa to ustavno jamčeno pravico izniči navaden podzakonski akt državnega predsedstva ali posameznega uradnika. S temi akti javnost seveda ni seznanjena. Naša usoda je tako v rokah majhne skupine ljudi, ki s tajnimi akti uravnava naša ravnanja in v vsakem trenutku suspendirajo ustavo kot najvišji akt. Službe so podaljšana roka najvišjih državnih organov.

Javnost do sedaj še ni imela informacij o umazanih, protizakonitih in protustavnih metodah delovanja Služb, predvsem vojaških varnostnih organov. Ta knjiga pa daje ravno te informacije in s tem veliko več možnosti posamezniku, da se obrani njihovega delovanja. Najboljša obramba je javnost dela.

Koliko človeških usod bo lahko rešeno zaradi informacij in izkušnji, ki so zajete v knjigi? Koliko mladih ljudi, ki odhajajo na služenje vojaškega roka, se lahko izogne provokacijam in usodam Bogataja, Selimoviča in mnogih drugih neimenovanih in neznanih mladih ljudi z enakimi usodami? Zato bo brez dvoma prva in pomembna pozitivna posledica knjige Sam proti njim ta, da bodo vsi naborniki »samozagotovo osveščeni« in ne bodo več v takšni meri kot do sedaj prepričani na milost in nemilost povampirjenemu delovanju organov varnosti JLA.

In če parafraziramo Brechta, da je knjiga orožje, ki ga je potrebno vzeti v roke, potem toliko bolj velja za knjigo Romana Leljaka Sam proti njim. Ta knjiga je orožje.

Knjigo lahko naročite pri Časopisu za kritiko znanosti, Beethovnova 9, ali pa jo kupite v knjigarni. Je že v prodaji.
BOJAN PINK

NEKATERIH NI VEČ NA ZEMLJEVIDU

Bizarna podrobnost, da smo enemu od udeležencev devete konference neuvršenih držav v Beogradu omogočili bivanje v šotoru, kamelje mleko in ergelo konj (puščavskega peska poročevalci ne omenjajo), po eni strani dokazuje, da smo res odlični gostitelji, po drugi, da je Gadafi nevzgojen gospod, ki v velikem loku lula na krajevne šege in običaje, po tretji pa, da bo konferenca gotovo uspela v formi, vprašanje pa je, ali se ji bo posrečilo na novo vtiriti gibanje samo.

Kajti gibanje se lahko odpelje z mrtvega tira le, če mu uspe aktivno in enakovredno sodelovati v procesu popuščanja mednarodnih in blokovskih napetosti, popuščanju, ki ga imajo trdno v rokah velesile in vojaško-politična bloka. Na področju detanta neuvrščeni še lahko pričakujejo, da jih bodo (že zaradi lepšega) pustili na rob stolčka za zeleno pogajalsko mizo, čisto drugačni pa so trenutni in tudi siceršnji obeti za prodor vpliva neuvršenih na ekonomsko področje mednarodnih odnosov. Neuvrščene države dolgujejo razvitemu svetu skoraj poldrugi tisoč milijard dolarjev, s tako hipoteko se je hudičevo težko pogovarjati, kaj šele zahtevati pravičnejšo ekonomsko ureditev na relaciji Sever-Jug.

V današnjem in jutrišnjem svetu štejejo glasovi nekaj milijonov sitih več kot javkanje milijarde lačnih. Dejanska moč vseh

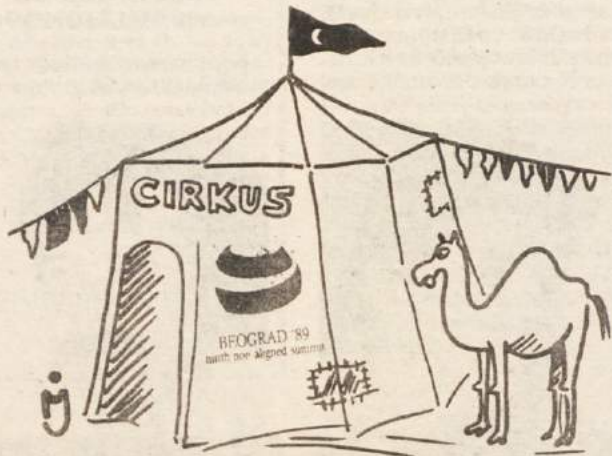
človekovih svetov je ekonomska moč. In če preštevamo ekonomsko moč neuvršenih, potem nekaterih držav že dolgo ni več na zemljevidu. Vse drugo so pravljice o vesti človeštva in podobnem.

Kakšno orožje lahko neuvrščeni uporabijo, da bi razviti svet prisilile k pravičnejši ekonomski ureditvi sveta, če vemo, da bo svet že jutri poznal samo še ekonomsko orožja? Svet se bo že pred 21. stoletjem razvijal s hirostjo računalnikov, bogati bodo še bolj bogati, revni še bolj revni. Je še mogoče začeti tako rekoč od nič in potem tudi uspeti? Neuvrščeni niso svojih moči in vpliva izrabili niti tedaj, ko so te moči in vpliv celo nekaj veljali. Sami sebe so zadušili v lastnem soku samovšečno-

sti vloge jezička na svetovni tehtnici. In zdaj, ko svet več ne potrebuje posrednikov, saj se dogovarja na štiri oči, je blišča konec. Dolenjski kmet bi dejal, da bo treba začeti delati, prijeti za vsako delo.

Neuvrščene lahko dvigne iz pepela samo njihova ekonomska ozdravitev, vse drugo bo prišlo samo od sebe. Celo ugled. Na Jugoslaviji kot suvereni državi pa je, da se odloči, ali se bo na svetovni oder ponovno dvignila v gibanju ali pa mimo njega. Mogoče se bo treba počasi osvetiti in ugotoviti, da neuvrščene ni edina oblika nevtralnosti. Če je bila neuvrščene sploh kdaj nevtralnost in če je v jutrišnjem svetu treba biti nevtralen! Zagotovo pa je treba biti uspešen!

MARJAN BAUER

Neusahljiv vir ljubezni

Zagotovo lahko trdimo, da je hiša št. 1 v Starem trgu ob Kolpi središče tega kraja. V njej prebiva vesela, družabna, dobrušna žena, ki je vedno pripravljena pomagati ljudem in jim odpustiti. Najbrž ga ni v Poljanski dolini, ki ne bi poznal Kristine Majerle-Križan, ki je v kraje ob Kolpi prišla kot šestletno dekletce pred 68 leti. Njena življenjska pot pa se je začela na Šubišičevi graščini Harmica pri Vukovi Gorici onkraj Kolpe. Njen prapraded je postal graščak leta 1720, kaj več pa žal o svojih davnih prednikih Kristina ne ve. »Če bi poznala očeta, ki je leta 1915 umrl v 1. svetovni vojni, bi mi gotovo zaupal marsikatero zanimivost, tako pa bo marsikaj ostalo neznan za vekomaj,« z otožnim glasom pove Kristina. Zato pa je toliko bolj zgovorna, ko spregovori o svojem življenju.

»Po očetovi smrti se je mati poročila k Madroniču v Prelesje, jaz pa sem se pozneje omožila v Majerlevo gostilno v Starem trgu,« pripoveduje. V gostilni je marsikdaj morala poprijeti tudi za moška dela, zato ne čudi, da je zjubila še nerodenega otroka. Svojih otrok ni imela več, zato pa je toliko bolj pomagala revnim, neboljnim, brez staršev in strehe nad glavo, ki jih v tistih krajih pred vojno, med njo in po vojni ni manjkalo. Kristina bi si morala vzeti kar nekaj časa, če bi hotela prešteti vse svoje rejence. Ve, da jih je bilo veliko. Vsakega je opismenila in mu pomagala priti do kruha. Spominja se 12-letnega fantiča, ki ga je vzela k sebi tik pred vojno. Poljubljal je zido-

ve njene hiše in govoril, da mu nikjer na svetu ne bi moglo biti tako lepo kot pri njej. V bližini Vukove Gorice pa je našla revno dekletce, doma iz vasi pri Slunju, in ko ji je duhovnik poslal njen krstni list, je pripisal, da ji bo bog tisočkrat poplačal, ker jo je rešila.

To so le drobci iz Kristininega življenja z rejenci in za rejence. Seveda pa se je, takoj ko je prišla v Stari trg, vključila tudi v družabno življenje. Vodila je folklorno skupino, ki je prvič nastopila leta 1936 v Metliki, kjer je dr. Jure Koce, sicer domačin iz Starega trga, imel kot poslanec govor. Narodne noše za nastop je iskala po vaških skrinjah, po vojni pa je dala sešiti nove obleke, ki pa so bile seveda takšne kot nekdanj, saj se je zgedovala po oblačilih na starih fotografijah. »Od starih ženic sem poskušala zvedeti tudi čimveč pesmi. Toda četudi sem se trudila, je bilo pesmi premalo. Imeli smo dobre tamburaše, ki bi radi igrali, a niso imeli kaj. Pa sem nekega večera po težkem delu v gostilni sedla k mizi in začela sama sestavljati kola. Seveda sem imela za osnovo pesmi, ki so mi jih prepemale starke, ker pa te marsikdaj niso bile popolne, manjkalo jim je celo po nekaj kitic, sem jih sestavila v celoto. Tako so nastala tri kola: Dobro večer, stara majko, Majka hčeru izza grada zvala in Verbniče nad moru. Štiri leta so folkloristi plesali ta kola, ne da bi sploh vedeli, da sem sama uredila besedilo in jih uglasbi-

la. Toda ko so zvedeli, so bila ta kola že naša, starotrška,« se smeji Križanova.

Težko je naštet, kaj vse je Kristina počela v 74 letih življenja. Dolga desetletja je bila aktivistka Rdečega križa, v Starem trgu je vodila gospodinjstve tečaje in naučila kuhari okrog 600 deklet in žena. Kuhala je številnim gostom na najmanj 400 porokah. Pridno je delala v društvu prijateljev mladine. Bila je pripravljena pomagati vsakemu, ki je bil pomoči potreben, ne glede — kot sama pravi — na versko izpoved in politično usmeritev. »Vedno sem delala za druge, ne zase in moja vrata so bila in bodo še naprej na stežaj odprta za vsakogar,« pravi skromno. Bolj v zadovoljstvo kot v samohvalo pa pove, da je štirikrat nastopila tudi v dokumentarnih filmih, kar 54 let pa sodeluje z Glasbenim inštitutom iz Ljubljane.

Kljub temu da je Kristina v Starem trgu pognala močne korenine, pa je za poldrugo desetletje odšla v Podzemelj za mačeho. Ob tej besedi pravi, da jo kar zmrazi, zato se ni mogla sprijazniti s tem, da bi postala mačeha dvema majhnima Križanovima otrokoma, saj še kot majhna deklica ni marala hudobnih mačeh iz pravljic. »Toda otroci niso dovolili, da bi bila kaj drugega kot mama, in za takšno so me tudi sprejeli. Sedaj, ko imajo tudi sami že otroke, sem tudi za ta drobižek le stara mama in nič drugega,« se zadovoljno smehlja, ob tem pa poujčka zdaj eno, zdaj drugo vnukinjo, ki so prišle k stari mami v Stari trg na počitnice. Toliko ljubezni je že razdajala otrokom, a ta vir je pri njej neusahljiv. »Kolikor manj ljubezni zlasti očetovske, sem bila deležna, toliko več je želim dati tem malim neboljjenčkom. Čeprav me je marsikdaj, ko sem imela še rejence, kdo opomnil, da mi ne bodo otroci nikoli hvaležni za to, kar sem storila zanje, se napovedi niso uresničile. Mnogokrat me obiščejo, kot da sem njihova mati. Stari trg je zanje kot romarska pot, zame pa kraj, ki ga ne nameravam več zapustiti. V letih, ko sem bila v Podzemlju, sem preveč pogrešala Starotržane, oni pa mene.«

M. BEZEK-JAKŠE

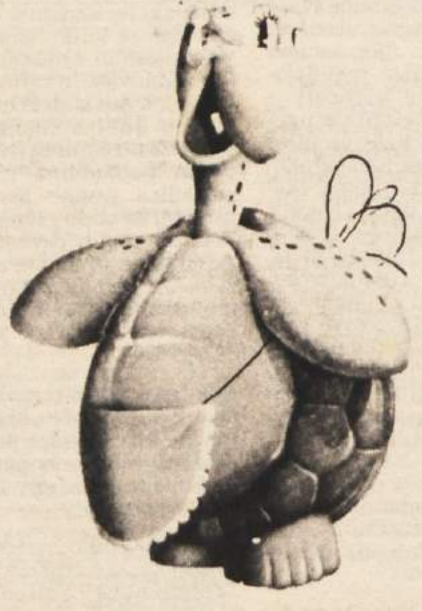
novoles

kolpa-san

Zelo ugoden nakup kopalniške opreme kolpa-san in kuhinjskih pomivalnikov kolpa-ker **v novo odprtem novolesovem razstavno prodajnem salonu** v tovarni kopalniške opreme kolpa-san v Metliki, Rosalnice 5. **Tel.: 068/58-292, 58-273**

Na največjem razstavnem prostoru boste poleg rednih programov našli izdelke v ocenjeni vrednosti in primerke ekskluzivnih izvoznih programov.

Pričakujemo vas v petek, 1. septembra, ob 11. uri, sicer pa vsak dan od 8. do 16. in ob sobotah od 8. do 12. ure.

kolpa-ker

novoles

Uspeh zasebnih trgovin

Danes zasebne trgovine rastejo kot gobe po dežju. Že dolgo je znano, da imajo v Novem mestu pet prodajalnih sadja in zelenjave v rokah zasebniki. Novejše je to, da Janez Plut iz Kočevja prodaja meso in mesnate izdelke v svoji prodajalni na Dvoru. Na območju novomeške občine je tudi sedem prodajalnih konfekcij, v zadnjem času pa na veliko odpirajo trgovine z mešanimi blagom. Marija Korenčič ima svojo prodajalno na Gomi pri Dobravi, Vera Šega prodaja v svoji hiši na Vrheh pri Dolžu, Štefka Vidmar pa v Drči pri Straži. V naslednjem tednu se bodo odprla vrata še ene manjše trgovine na Zagrebški cesti v Novem mestu, tam kjer je bila včasih glavna »pivnica« delavcev IMV, očitno pa se Dolenjki ni splačala. Bomo videli, kako bo v njej vozila nova pogodbena lastnica Nataša Urbančič Šušteršič. Emona-Dolenjka, ki ima skupaj z Mercatorjem v lasti večino trgovin in trgovinic v novomeški in sosednjih občinah, ta čas ponuja v zasebne roke še štiri manjše trgovine pod Gorjanci: v Vrhopolju, Hraštvju, Dobravi in Zburah.

Tri trgovine, ki so jih pred kratkim odprli v Novem mestu, zaslužijo nekaj več naše pozornosti. Niso le zato, da je mogoče v domačem kraju priti do mleka in kruha in da so zadovoljni krajevni voditelji, temveč delajo družbenemu sektorju ostro konkurenco.

Led je prvi prebil Gorenjec Jože Perko iz Begunj. Kot bivši delavec Komasa je še najmanj poznal Dolenjsko, zato si

je zaželel priti v te kraje, med te ljudi. Zvedel je za prazno staro osnovno šolo na Otočcu in se odločil, da bo postal trgovec. Sklenil je najemno pogodbo in se lotil obnove spodnjih prostorov. Iz učilnice je nastala trgovina samopostrežnica in skladišče. Svojo trgovino, ki je po mesecu dni že dobro znana, je poimenoval P. SHOP. Pravi, da to zaradi tujcev, ki iz otoškega kampa in od drugod prihajajo po nakupih. Gostje danes prihajajo že od vsepovsod, saj dober glas seže v deveto vas. Za kupce ni zanimiv le delovni čas trgovine (vsak dan od 8. do 12. ure in od 14. do 21.30. ure, ob nedeljah in praznikih od 8. do 13. ure), temveč tudi prodajni artikli, pa tudi Jožeta so ocenili, da mu velja zaupati. Kaj počne, da je veliko izdelkov cenejših kot v drugih trgovinah, je poslovna skrivnost. Ve se le, da je malo v trgovini, pa več na lovu za cenejšo robo. V P. SHOPU si nagrajen s kavo, klobučkom ali buteljko, če kupiš za milijon dinarjev. Jože bo v kratkem imel tudi svoje vrečke, v soboto bodo pri njem razprodaje in domači kruh, v petkih pa bo prodajal domače picke. Vsake štirinajst dni bo na njegovih policah domač bohinjski sir. »Nič takega ne počnem, da bi me inšpekcijske službe in davkarija lahko preganjale nasprotno, še pomagajo mi. Želim postati trgovec z dušo in srcem. Rad bi naredil čim manj napak in da se ne bi nikoli zameril svoji stranki.« je povedal Jože z Otočca.

Franci Čuček iz Mačkovca je imel dobro službo v Krki, pa se je pred mesecem ponudil za najemnika trgovine Prinovec v Smarjeških Toplicah. Trgovina je bila v Krkinih rokah in nikakor se ni mogla otresti izgub. »Trgovino izgub« je za pet let s pogodbo prevzel zasebni lastnik. Krke izguba ni več ne zanima, želijo le, da so

njihovi gostje in krajani zadovoljni. Novo je že to, da je trgovina poslej odprta vsak dan (tudi ob nedeljah in praznikih) od 8. do 22. ure, da imajo vsak večer svež kruh in da je na hladilnih policah vedno sveža roba.

»Ponudbo smo povečali, so pa težave z obsegom nakupa, saj je ta v precejšnji odvisnosti od vremena in turistične sezone. Kupci me nikoli ne opozarjajo, če roba ostaja na policah, pripombe je slišati le, če je zmanjka. Trenutno imam premajhne prodajne in skladiščne prostore, zato bom težko naredili kaj več. Pogovarjam se s Krko za razširitev poslovnih prostorov, saj bi rad odprl tudi mesnico, ki jo kraj še kako potrebuje. Kot trgovec bom ostal previden. Poskušal bom ostati tudi cenejši od družbene sektorja, vendar le na račun dobave. Cenejše blago bom poiskal tudi na območju Hrvaške in Bosne«, je povedal Čuček.

Mirsad Čustič je prevzel nekdanji Krkin market pod hotelom Kandija. Novi »Minimarket Zdenka« je predvsem delikatesa, ki se lahko pohvali, da ima trikrat na teden sveže salame in hrenovke. Odprta je vsak dan od 7. do 21. ure, ob nedeljah in praznikih pa celo od 8. do 19. ure. V trgovini je mogoče kupiti vse, kar potrebuje družina za dnevno prehrano, dvakrat na dan tudi vroč kruh; novi lastnik pa se že dogovarja s privatnim pekomo Galičem iz Gotne vasi, da bo njegov domači kruh tudi na policah Minimarketa Zdenka. »Sam sem tudi prevoznik in me ljudje že poznajo, ko jim na dom dostavljam plinske jeklenke. Poslej jim bom na dom vozil tudi prehransko blago, če ga bodo naročili v moji trgovini,« je poln načrtov povedal Čustič.

J. PAVLIN

Franci Čuček

Jože Perko

Mirsad Čustič

Nasilje v kamnu in dušah

Del trebanjske občine je bil v prvi polovici letošnjega avgusta svojevrsten laboratorij. Če k temu dodamo še, da je bil v tem času v Kostanjevici nad Šentrupertom sedež mirovnega raziskovalnega tabora Trebnje 1989 in da so udeleženci hodili na svoje raziskovalne poti v dolino, in to v trebanjsko občino, bo bolj jasno, katero območje si je prislužilo oznako laboratorij. Tak naziv sicer ni bil v rabi med okrog 30 mladinci, ki so del svojih letošnjih poletnih počitnic bolj ali manj ustvarjalno povežali z Dolenjsko in njenimi ljudmi, a nemara pove, da je bil tabor Trebnje 1989 združba radevednih ljudi, ki mislijo sami in nameravajo to početi še naprej, ker bi radi domislili, kar se je generacijam pred njimi pogubno izmuznilo iz pameti in zavesti: kako naj človek sploh preživi vse to nasilje?

Vprašanje o možnosti preživljanja dobi globlji smisel ob prebiranju zapisa, v katerem so pripravljali tabora v splošnem predstavili namen družjenja v Kostanjevici. Pisci besedila so pero sukali v prepričanju, da je človek deležen velikih doz nasilja celo v vsakdanjem življenju, tj. v »normalnih razmerah«, ko vladata »javni red in mir«. Gre za njihovo postavljeno tezo, da ne-

oboroženo nasilje ogroža človeka neprimerno bolj kot oboroženo. Če začnemo pri najbolj otipljivem dokazovanju te trditve, ki so se ga na taboru lotili člani ekološke skupine, se bomo takoj znašli v močvirju bivših rokavov reke Mirne. Ekologi so namreč na sprehodih ob meandrih Mirne odkrili obilico odpadkov, na katere so se ozirali s povsem drugačnim očesom kot tisti pred njimi, ki so rečnim vijugam, po regulaciji zdaj bivšim delom Mirne, dodali nesnago. Ekologi so uzrli v smetju več kot le odpadke, tudi grožnjo življenju v tistih rečnih delih, grožnjo naravi in s tem grožnjo človeku. Slednji je prikrajšan za nedotaknjeno naravo tudi zaradi mnogih zapuščenih peskoko- pov, ki so jih vzeli ekologi pod kritični drobnogled kot predmet številka dva. Poleg tega, da so jih vrisovali v zemljevid in jih fotografirali, so o njih skupaj s predstavnikom novomeškega Zavoda za varstvo naravnih in kulturne dediščine tudi razpravljali. »Peskokopi okrog Mokronoga so črne gradnje. Razumeti se jih da tako, da v tem oziru še vlada zakon močnejšega,« niso skoparili z očitki na račun družbe udeleženci debate. Bili so ogorčeni zaradi tistega, česar trebanjska občina še ni naredila v prid čistejši narave.

Tolikšno škodo, kot jo nekateri pozivajo na površju Zemlje, delajo slabi vzgojitelji na otrocih. Nekako takega prepričanja so morali biti člani mirovnega vrta, ki je imel v okviru tabora svoj poizkusni poligon v Hraštvju. Otroci naj resnično začutijo, da se vzgojitelji ukvarjajo z njimi, pokažejo naj ustvarjalnost, navdihajo naj se nastopati kot svobodni ljudje z razumom in široko paleto nezatrutih čustev. Nemara so imeli nekaj takega v mislih »vzgojitelji« iz omenjenega vrta, ko so v prvih dneh tabora staršem v Hraštvju povedali, da lahko otroci pridejo, če želijo, na obisk v

priložnostni vrtec pri gasilskem domu. Starši so menda sprva začudeno gledali, nakar so mladež poslali k vzgojiteljem. Če so slednji v igri z najmlajšimi docela uresničili svoje načelo, da mora biti vzgoja nenasilna, bi verjetno pokazale šele nadrobne analize »dogajanja«, vendar je bilo že na kraju samem jasno, da so otroci vrta veselji, kot da bi jim razkril življenje v doslej nepoznanih razsežnostih. S tem se zdaleč ni rečeno, da trebanjski otroci doživljajo svoje starše kot despote, in tega zanesljivo niso nameravali dokazati niti mirovniški vzgojitelji. Vendar bodo slednji kot bolj ali manj dobri poznavalci človeške duše svoja nova spoznanja, dobljena v stikih z ljudmi s trebanjskega območja, skušali koristno uporabljati v t. i. alternativnem privatnem vrta, ki naj bi zagledal luč sveta v Ljubljani, deloval pa naj bi pod vodstvom Jožice Gramc-Pike, ki je tudi na taboru vodila skupino mirovniškega vrta.

To je izsek iz tabora Trebnje 1989. Če v doslej povedanem kdo vidi premalo mirovnikega, da bi se lahko strinjal z oznako »mirovnik«, tedaj ne razume mirovnikov. Slednji ne dojemajo miru le kot sanje, ko ni vojne. Mir jim predstavlja varnost, ravnotežje številnih procesov, ki ga človek doživlja kot občutek, da bo lahko živel dostojno življenje. Če je tabor z vsemi svojimi otenki zapustil sled v ljudeh okrog Kostanjevice nad Šentrupertom, je verjetno že dosegel nekaj ciljev organizatorjev. Še nekaj jih bo, če bo po nekaterih napovedih ob letu zaživel znova. Gre pa seveda tudi za to, da se prek udeležencev tabora prebija prek občinskih meja glas o trebanjski občini in vseh njenih otenkih. Na koncu vsega bi to tudi lahko vsteli med koristne posledice poizkusov v letošnjem svojevrtnem trebanjskem laboratoriju.

M. LUZAR

RAHELJA

RAHELJA

Jani Virk sodi v najožji krog tistih mladih avtorjev, ki jih najpogostneje omenjamo v zvezi z mlado slovensko prozo. Ob Andreju Blatniku, Vladu Zabatnu in še katerem že uveljavljenem piscu, ki so nekako položili temelje tej prozi, je namreč tudi Virk tako izrazita osebnost, da zasluži mesto na samem vrhu mladega pisateljskega rodu. Njegovo naravno, neizumetničeno, zato pa nič manj sodobno in pronicljivo pisanje so kritiki že ob prvih objavah obravnavali kot nekaj novega in kvalitetnega, kar pušča za sabo vidno in prepoznavno sled. Takšno ugotovitev bodo ob Virkovem romanu Rahela, prvem obsežnejšem tekstu tega mladega pisatelja, lahko le še potrdili, čeprav ponuja Rahela v presoji še kaj več.

V tem Virkovem delu, ki je izšlo nedavno pri Prešernovi družbi v zbirki Vrba, to pa ga nekako tudi določa za dobro knjigo, namenjeno najširšemu krogu bralcev (naklada: 3000 izvodov!), je glavno počelo in gonilo zgodbe neizmerno hrepenenje, ki jo kot njegovo utelešenje predstavlja Rahela. Pri poudarjenju smrti in slutnji smrti, takšen je tudi konec, vmes pa je dolg pogled nazaj. Pogled iz smrti v življenje, iz nesmisla junakove nesreče v nesmisel ponesrečenega življenja. Kar je vabljivo in očarljivo, je pogubno. Junak je zrevoletiran, jezi se nad izgubljenim časom in banalnostjo filozofskega čustvovanja. Nič ga ne zadovolji in ne poteši, naposled se znajde v risu, kjer se njegova osebnost razcepi.

Virk je z obravnavo te teme načel vprašanje, s katerim se sodobni človek pogosto srečuje. Z razdvojenostjo kot posledico neuresničitve tistega, kar je pričakovano v hrepenenju. Pisca spremlja beseda, Milana Deklevo, spominja zgodba Rahele zaradi preglednosti, s katero je napisana, na »dobro režirane melodrame zankskih brodolomov«. Ni pa naučno, ad je ta »ugotovitev« obvezna spremljiva pri branju.

I. ZORAN

POSLAVLJANJE

Pisatelj Anton Ingolič pravi o svojem romanu Poslavljanje, ki je pred kratkim izšel pri Prešernovi družbi v zbirki Vrba, da je njegovo zadnje daljše prozno delo in da ga je zaradi tega tudi tako naslovlil. V njem pripoveduje o svojem življenju in pisateljevanju. Pripoved začneja pri spominih na otroštvo, končuje pa jo v sodobnosti, pri čemer se dotakne tudi svežih političnih dogodkov.

Poslavljanje je torej roman o pisatelju Antonu Ingoliču samem. Pisatelj se v romanu skriva za likom Ambroža Kuneja, predmetnega učitelja in slikarja, ki se, odpuščen iz bolnišnice, zateče domov k sestri Zofki. Doma se spominja preteklosti in čaka na smrt. Boleha za levkemijo in ve za bolnika z enako boleznijo, ki je po prihodu iz bolnišnice živel le še enaindvajset dni. To število postane za Ambroža Kuneja usodno, saj je prepričan, da tudi njemu ne ostane kaj več do konca. Zato se odloči preostali kratek čas duhovno intenzivno preživeti. Odloči se za miselne sprehode v preteklost. To pa je pot, podobna tisti poti, ki jo je prehodil oziroma popisal in jo zdaj podživljuje pisatelj sam. In na njej so drvarji, splavarji, pohodi v planine, so pa tudi družbena vrenja, dvigi in padci, veliko ljudi in veliko različnih usod.

Ingolič je dodal romanu še posebno poglavje, v katerem pojasnjuje, kje in kako je is-

kal in našel motive za dela, ki jih je napisal v desetletju 1980 do 1989. Dodal pa je tudi podrobno bibliografijo svojih del v tem času. S tem je dobila knjiga še dokumentarno vrednost. I. Z.

TRI ZAMEJSKE

Knjige, ki jih spišejo in natisnejo zamejski Slovenci, prihajajo k nam v matično domovino z dokajšnjo zamudo. Včasih mine od izida več kot pol leta, preden se, denimo, pesniška zbirka kakega koroškega ali tržaškega avtorja znajde na polici te ali one podeželske knjigarne. To seveda gotovo ni v prid ne knjigi ne kupcu oziroma bralcu, zlasti ne tistemu, ki je rad na tekočem s svežimi in ne že zastarelimi novostmi. Kaže pa, da bo treba s kasnitvami računati tudi v prihodnje, kakor tudi še z drugimi »otroškimi boleznimi«, ki so nastopile z uveljavljanjem skupnega slovenskega kulturnega prostora.

Vse tri knjige, ki jih na kratko predstavljamo v tem zapisu, nosijo lansko letnico izida in gotovo niso zadnje iz literarne produkcije naših zamejcev. Dve je izdala Mohorjeva založba v Celovcu, eno pa Založništvo tržaškega tiska. Vse so pesniške zbirke že bolj ali manj uveljavljenih avtorjev in zanimivo je tudi, da so pesniki po poklicu prosvetni delavci oziroma učitelji. Slednje je pri dveh avtorjih nemara celo odločilno vplivalo na to, da sta spesnila verze iz posebne izkušnje — z otroki.

S pesmimi za otroke se torej predstavljata oba koroška pesnika, Mili Hrobath, učiteljica na osnovni šoli v Št. Lenartu, ki je svojo zbirko naslovlila Veter poje, in Herman Germ, ravnatelj glavne šole v Pliberku, katerega knjigo Naš zlati mladi dan sestavljajo poleg pesmic tudi igrice za otroke. Obe zbirki sta ilustrirani. Za prvo, Veter poje, je prizore iz pesniškega sveta narisala akademka slikarka Zorka Lois-

Zabeleženo

DOINAŠ V SLOVENŠČINI

O Romuniji vemo iz poročil, da preživlja težke čase in da so v njej zadušljive razmere. Svetu ni neznana žalostna usoda te dežele in ljudi, ki v njej živijo. Na srečo pa ni taka tudi usoda romunske poezije in sploh literature, saj se ta ves čas giblje na visoki evropski ravni. Žal se slovenski bralci ne more pohvaliti, da to literaturo dobro pozna. Navsezadnje je res, da mu kaj takega niti ni bilo omogočeno. Prevozi iz romunske književnosti v slovenščino namreč zelo kasnijo, zlasti še iz sodobne tvornosti.

Zato velja pohvaliti koprsko Založbo Lipa, da je izdala izbor poezije sodobnega romunskega pesnika Stefana Aug. Doinaša, ob nedavno umrlem Nichiti Stanescuju osrednje pesniške osebnosti povojne romunske poezije. Knjigo pod naslovom Pesem kot zmagovita srečka je Lipa poslala na svetlo z denarno pomočjo koprškega podjetja Adriacommerce, ki praznuje 40-letnico. Pesmi sta v slovenščino prevedla Ciril Zlobec in Petru Cărdnu, ki je napisal tudi esej o Stefanu Aug. Doinašu. Priču-joči izbor iz Doinašove lirike je prvi knjižni prevod iz povojne romunske poezije v slovenščino.

Doinaš (njegovo pravo ime je Stefan Popa) ni samo osred-

kandl-Weiss s svojo hčerko, za drugo pa je risbe narisala pliberska učiteljica Hermi Paulič. Ilustracije lepo dopolnjujejo otroški svet, izpovedan v verzih.

Tržaški pesnik Jakob Renko se z zbirko Spirala predstavlja kot avtor, ki pesni iz lastne izkušnje z življenjem in svetom, ta izkušnja pa ne izvira iz dejstva, da je pesnik pripadnik ljudstva, ki so ga meje odrezale od matice, in da to hočeš nočeš poraja neka občutja, ki so blizu nostalgije. Toda takšnih občutij se Renkova poezija dotika le od daleč, samo bežno, saj je glavna motivika na relaciji človek/pesnik — svet, in to človek kjerkoli in svet kjerkoli. Svet pa je, kakršne je in ne vedno po meri človeka, ki je za vse ranljiv. Možatost in pokončnost si ohranja le s preseiganjem lastne ranljivosti, z ustvarjalno voljo.

I. ZORAN

SLOVENŠČINA JE MOJ JEZIK

Takšen — jasno povedan in za vse nas, ki se čutimo pripadnike slovenskega občestva, tudi bodrilni, celo nekoliko domoljubni — naslov ima glasilo, ki so ga napisali in izdali udeleženci nedavnih poletnih jezikovnih počitnic v Novem mestu. Izšla je [v fotokopirni tehniki] samo ena številka in še ta v nizki nakladi (vsega 100 izvodov), tako da more biti glasilo v širši javnosti navzgor le bolj ali manj simbolno. Naprodaj ga ni bilo, temveč so vse izdaje brezplačno razdelili udeležencem, organizatorjem in mecenom jezikovnih počitnic.

Čeprav glasilo široki javnosti tako rekoč ni (bilo) dostopno, pa to še ne pomeni, da ne zasluži večje pozornosti. Vsaj tako pomembno je, kot so bile pomembne same jezikovne počitnice, na katerih je 24 slovenskih (in tudi meslovenskih) otrok iz avstrijske Koroške pod vodstvom mentorjev bogatilo svoje znanje slovenskega jezika. Glasilo je navsezadnje tudi nekakšno zrcalo, ki kaže, ali se je jezikovne počitnice posročile in v čem so se oziroma se niso. O vsem tem je moč prebrati iz vtisov in mnenj tistih, ki so poučevali, in tistih, ki so bili poučevani, pa organizatorjev, odgovornih in drugih, ki so z zanimanjem spremljali jezikovne počitnice. Glasilo potrjuje, da so slednje še kako potrebne, če seveda hočemo, da se odstran Karavank zeleneča veja skupnega slovenskega drevesa ne bo posušila in odmrla. K temu pa zavezuje in obenem hrabri misel, ki jo je za glasilo Slovenščina je moj jezik napisal dvanajstletni Korošec: »Še naprej se bom učil slovensko, čeprav nisem Slovenec«.

nje ime v sodobni romunski poeziji, ampak v marsičem tudi izjema. Zaradi »spora s časom« je namreč prvo pesniško zbirko lahko izdal šele leta 1964, ko mu je bilo že 42 let. Njegova poezija je bila tako zrela, izrazita in nova, da je že s prvimi nastopom pomembno vplivala na razvoj sodobne romunske poezije. Do zdaj je izdal enajst zbir in zanje prejela doma vse romunske literarne nagrade pa tudi nekaj tujih. Veliko je prevajal in med prevedenimi pesniki je tudi Ciril Zlobec.

Knjiga Pesem kot zmagovita srečka je torej izbor iz vseh enajstih Doinaševih pesniških zbir. Pesmi kažejo, da je njihov oče razgledan, literarno izobražen človek, poznavalec sveta, razmišljajoč in skrajno občutljiv ter pošten. V malih mojstrskih pesnitvah, Akvariju in Ladji norcev, prepozna pozoren bralcev v vsakršnih družbah aktualne zadeve. V Ladji norcev, denimo, govori skupinski jaz tako imenovanih norcev, torej tistih, ki so jih po uporu zoper oblast proglasili za norce in jih osamili. »Gre za idejo, da proglasiš za norca tistega, ki te moti, da bi mu mogel potem, ko si ga osamil in zaprl, odvzeti vse zakonite pravice,« je zapisal Petru Cărdnu v spremni besedi. Če se ta ideja kolikor toliko dotika tudi zdajšnjih razmer pri nas, potem je to zgolj naključje. Vsekakor je izbor Doinašove poezije v slovenščini knjiga, po kateri bodo ljubitelji poezije radi segali in tudi estetsko uživali.

I. ZORAN

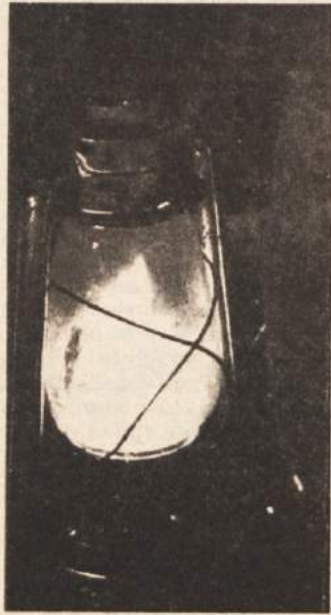

Priloge: zapisi temeljno na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburjali dolensko javnost, le osrbe in kraj v njih so, ker so glavni junaki povesti, že pošte- no odsličili svojo kazni, izsmijeni

Zabodel ga je zaradi mopeda

Mrzla zimska noč je bila. Okoli 23. ure je v dežurni sobi novomeške UJV zazvonil telefon, glas po žici je sporočal, da je v bližnji vasi prišlo do uboja. Preiskovalni sodnik, ki je bil o dogodku takoj obveščen, se je skupaj z okrožnim javnim tožilem odpravil na mesto zločina. Se med potjo sta srečala rešilni avtomobil, ki pa se je vračal prazen. Šofer v njem jima je sporočil, da žrtvi ni bilo več pomoči. Takole sta potem preiskovalni sodnik in tožilec zapisala v zapisnik o ogledu:

»Žrtev smo našli v sobi na tleh, na sebi je imela le nogavice, spodnje triko hlače, majico in sivo srajco. Spodnje hlače in nogavice so bile prepojene s krvjo, visoko na levem bedru je bilo tudi opaziti rano, šlo je za kaka 2 centimetra dolg vbod, očitno narejen z nožem. Iz sobe smo se nato napotili na dvorišče; kakih 5 metrov stran stoji kombinirano gospodarsko poslopje, zraven je gnojnična jama. Ob njej najdemo veliko mlako krvi; pokojnikova hčerka nam pojasni, da je tam našla na trebuhu ležati očeta. Sneg po vrhu od gnojnice navzdol je bil poteptan in okrvavljen v dolžini kakih 40 metrov. Pri enem od dreves smo našli novo večjo mlako krvi, očitno je bilo to mesto, kjer je bila žrtev zabodena. Delavcem postaje milice smo zato naročili, naj opravijo mavčni odtis sledov, saj je bil očitno, da pripadajo morilcu.

Mesto, kjer je bila žrtev zabodena.

Hrib prežet s prekletstvom

Pravijo, da je imel stari Golob takrat preklemsko srečo. Ko je stopal za plugom na njivi pri pilu in obračal brazde, je nekaj zaškrtalo. Tukaj na Gradišču pod sveto Ano to ni bilo nič nenavadnega. Že prej se je pri njem ali pri sosedu kdaj pa kdaj zvalila iz globokc brazde stara žaga, vsa razpadla, ali pa kamcn, lepo klešan, da je bilo že na prvi pogled videti, da je delo človeških rok. Zraven je bilo ponavadi še malo preperlega železja, ostanek starega orožja ali napol razpadlega nakita. Skratka, nič uporabnega. Tokrat pa je nekaj zažvenketalo in v starem lisjaku se je prebudil tisti prijetni občutek, ko ti med prsti žvenketajo zlati kovanci. Bog ne daj, da bi zaklad dvignil. Kje pa! Dobro je poznal nepisani zakon, da bo tisti, ki ga dvigne, kmalu umrl. Hitro je pogledal okoli, če ga ni slučajno kdo opazil, označil mesto in oral naprej, kot da se ni noč zgodilo. Ponoči, ko je vasp potonila v sen, pa se je splazil v hlev in premišljeval:

»Če vzamem vola, ga bo pobrlo. Škoda ga je. Telico bom vzel, ta je najmanj vredna.« In je vrzel konopec telici okoli glave ter se potihoma odpravil nazaj k pilu. Razbrskal je zemljo in lončeni lonec navezal na konopec. Živinče je potegnilo, lonec se je prevrnil in stari novički so se usuli po brazdah. Stari Golob je preliščil prekletstvo.

Pravijo, da je telica potem crknila. Pravijo tudi, da je potem Golob na Vihrah kupil grunt in živel dobro tja do konca življenja. Bil je zmeren in je tako učil tudi svoje otroke. Toda, pravijo, prekletstvo se ne da kar tako preliščiti. V zraku je, ne pozna ne časa ne usmiljenja. In ko se enkrat uresniči, terjaja svoje do konca. Pravijo tudi, da potem sin France ni imel prave sreče. Oženil se je in imel otroke, pa je vse skupaj pobrala griža. Še drugič se je oženil, imel otroke, pri hiši pa ni bilo blagoslova. Rad se je družil z možaki in popival po več noči skupaj. Z

vincem so tekli tudi denarci. Bili pa so tiste čase možaki drugačni. Bog in batina. Pravili so o starem Krevselnu, da je tri dni in noči skupaj popival in zapravljaj, potem pa prišel domov in podil ženske okoli hiše, ker so po nerodi raztresle nekaj bilk sena po dvorišču. »Preklete babe, še grunt boste zapravile!« je vpil.

Nekaj podobnega je bilo tudi z mladim Golobom. Pravijo, da pri hiši ni bilo sprave in da je na stara leta ležal zunaj v gnojnem košu, ko ga je prišel župnik zadnjic spovedati. Ni hotel v hišo, češ da je notri hudič. Kaj je s tem mislil, ljudje samo ugibajo.

SMRT PLEŠE OKOLI VOGLOV

Na Gradišču m pod sveto Ano je le nekaj hiš. Golobova izstopa že na prvi pogled. Res, da se že vidijo kamni izpod ometa, ki odpada, toda kamni so mogočni, kot bi šlo za srednjeveško trdnjavo. V ometu, kolikor ga je še ostalo, je videti luknje, ki so jih izvrtale krogle med zadnjo vojno. Tukaj okoli med vojno ni bilo šale. Zraven hiše stoji prav tako mogočen hlev, poleg velik svinjak, na razpotju nad hišo pa Golobova kapelica, v kateri je za ogrado še videti nekaj svetnikov. Dva angela, ki sta bila za zmikavte najbolj dragocena, sta že dobila peruti in izginila.

Micka, vnukinja starega Goloba, najditelja zaklada, živi v napol zapuščenih hiši sama. Tri brate je imela in sestro. Tudi hčerko ji je dal bog, pa je izgubila že vse. Tudi zeta in vnučka. Prekletstvo je pričelo posegati v mogočni dom že med vojno.

»Sem so hodili po mleko Italijani, ki so v dolini stražili predor pri železnici. Niso bili nevarni, le pod kiko so radi gledali,« se spominja tistih časov. Tudi partizani so včasih prišli. Zaklali so prašiča v naši zidanici, prinesli sodček vina, tudi soli so izbrskali od nekod, potem pa je bilo veselo celo noč do zore. Ko so prišli Nemci, je bilo vse drugače. Utrdi-

Zločin je bil kmalu pojasnjen. Jože je skupaj z mladotnim Francijem tisti večer popival. Bila sta že v treh gostilnah in pri tem popila kar precej brizgancev, piv in encijanov. V zadnji gostilni sta se spomnila, da bi bilo dobro, če bi se odpravila vasovat k dekletom v sosednji zaselek. Ker pa se na lastne noge nista zanesla preveč, sta razmišljala, kje dobiti prevoz. Spomnila sta se na Bradačevega Janeza in na njegov moped, katerega si je Jože že nekajkrat poprej »sposodil«. Med potjo do domačije sta se natanko dogovorila, kaj bo kdo počel. Mladoletni Franci se je s kolom spravil nad psa, Jože pa je stopil v svinjak, kjer je bil običajno spravljen moped. Toda tam ga ni našel. Stopil je še do kleti, ko se je na pragu pokazala gospodarjeva postava. Janez je urno odvezal psa, ki je stekel za mladotnikom, sam pa je odšel za Jožetom. Zagrabil ga je, takrat pa je ta iz žepa potegnul nož in Janeza zabodel v gornji del levega stegna blizu dimelj in mu prizadejal 12 centimetrov globoko rano. Nož je prerezal levo stegenično arterijo in dvakrat prebodel veno. Žrtev je izkrvavela v nekaj minutah.

Jožeta je senat novomeškega okrožnega sodišča na obravnavi, ki je vzbudila veliko zanimanja, obsodil na 4 leta zapora. Tožilec s takšno sodbo ni bil zadovoljen in se je pritožil nad višino kazni. Vrhovno sodišče je njegove razloge upoštevalo; menilo je, da prvostopenjsko sodišče ni dovolj upoštevalo obtežilnih okoliščin. Te so bili v prvi vrsti Jožetova nagnjenost k pretepom, njegova nasilnost in brutalnost, prav tako pa dejstvo, da je bil zaradi tatvin že dvakrat kaznovan od sodnika za prekrške. V Ljubljani so mu zatgadelj kazni zvišali na 5 let zapora. Jože je na vse načine skušal izposlovati nižjo kaznen, pisal je tudi prošnje za pomilostitev, vendar so bile zavrnjene. Kazni pa vendarle ni odsedel v celoti, iz KPD Dob pri Mirni je bil na pogojno svobodo izpuščen kar leto in pol poprej, preden bi mu poteklo vseh pet za rešetkami dosojenih let bivanja.

OBRAZI

Skrivnost je v polenti

Prav danes je dopolnil devetdeseto leto življenja, pa bi mu jih le malokdo prisodil toliko. Jože Udovc iz Regrče vasi pri Novem mestu je korenjak, da jih je pri teh letih le malo takih. Še vedno stopi do hleva pa tam malo pokramlja s svojo kravico, jo počisti in nakrmi, če je treba, pa okoli hiše stopi, da je vse lepo pospravljeno in urejeno. Kaj pa naj devetdesetletnik pri tako dobrem zdravju sicer počne? Seveda veliko bere, pa pokramlja tudi z obiskovalci, čeprav mu sluh, to pa le mora priznati, nekoliko nagaja.

In kje je skrivnost tako trdnega življenja? Jože Udovc ne dela s tem nobenih skrivnosti. Stegne roke, pokaže mogočne dlani in pravi: »To je tisto. Delo. Pa polento sem vedno rad kuhal in jedel.«

Jože se je rodil 7. septembra 1899, skoraj tik pred tem stolletjem, v katerega je tako globoko zakorakal. Njegov oče je bil mali kmet v Gornji Radulji pri Bučki, poleg tega pa še zidarski mojster. Tako Jožetu ni bilo dano kaj dosti uživati mladostne radosti. Že z dvanajstim letom je stopil v očetove stopinje, od doma ga je odneslo zgodnje jutro, na posteljo je padel utrujen, ko je ob mraku prišel domov. Oče je zidariš s svojo skupino po bližnji in daljni okolici. Težaško delo je bilo to. Tudi za

malega Jožeka. Mešati je bilo treba malo, obdelovati kamne, kajti le s temi so se takrat zidali, in nositi težke tovore na gradbene odre.

»Že takrat sem se naučil kuhati polento, ki je bila v tistih časih pa tudi še dolga leta potem glavna zidarska hrana. Ljudje so bili takrat revni, pa niso zidarjev razvajali s pečenkami, kurami, obarami in golaži tako kot dandanes. Dela je bilo tudi takrat sicer dosti, zaslužka pa bolj malo. Pri polenti pa sem bil pravi mojster, pri zakuhanju in pri zabeli. Potem pa sem jo s sukancem narezal na porcije in teknila je, da je bilo veselje,« pripoveduje Jože.

Jožetov oče je bil veseljak, da mu ga ni bilo para. Še bolj kot zidarska kela je pela v njegovih rokah harmonika in malo občeti in veselici v okolici je minilo brez njega. »Zato ga je pa tudi kmalu pobralo,« pravi Jože. On sam harmonike sicer ni nikoli igral, zato pa je s svojim pevskim darom razveselil in dopolnil že marsikatero družino.

Prva svetovna vojna je Jožeta še oplazila s svojim repom. Sedemnajstega leta je bil vpoklican, vendar je fronto k sreči vedno doživljal le kot grozeče daljno bobnenje. Prodirajočo avstrijsko vojsko je v konje-niškem spremstvu zasledoval do Piave. Prevažal je menažo, nato pa zbolel za mrzlico in poslali so ga v Šlezijo na zdrav-

Jože Udovc, ki je vedno rad kuhal in jedel polento.

ljenje. Tam je potem delal v kuhinji do razpada Avstro-Ogrske. Ni pa se še dobro udomačil v civilni obleki, že je moral »ajnikriati«. Tokrat je šlo za Koroško. Pa tudi tam fronte ni videl od blizu. Podpukovnik Novak ga je vzel k sebi za purša in večino časa je tako preživel kar v Ljubljani. Tako je minilo sedem mesecev, pa je šel domov. Vendar tudi tedaj ne za dolgo. Zopet je moral v uniformo, tokrat starojugoslovansko. V njej je bil enajst mesecev, ki jih je preživel v konjušnici v Trnovem, kjer je popravljal in izdeloval usnjene konjske opreme.

Ko se je Jože končno le za vedno rešil vojaške uniforme, se je zopet preselil na gradiščja. Udinjal se je pri novomeškem zidarskem mojstru Hočevarju, pri katerem je napravil pomočniški izpit, in ostal pri njem vse do konca druge svetovne vojne. Takrat se je preselil h Gradisu, ki je postavljaj industrijsko naselje v Bršljinu, kmalu zatem pa je prišel k Pionirju, kjer je bil trinajst let, vse do upokojitve, delovodja.

Medtem se je Jože poročil in si z ženo Ano iz Lešnice postavil domačijo v Regrči vasi. Bilo je to sredi dvajsetih let in takrat je njegova hiša stala še sredi sadovnjakov in polji, ki so se razprostirali med Šmihe-lom in Regrčo vasjo. V dolini je tekla bistra Težka voda, onkraj pa so zelenela grmska polja. Dandanes je Udovčeva domačija sredi urbaniziranega naselja, potok je le še umazana struga, na grmskih njivah pa se belijo prikolice in proiz-vodne hale. Za prijetne spre-hode je le še malo prostora.

Z ženo, ki je že pokojna, sta imela štiri otroke, sedaj pa se bo ob visokem jubileju pri Jožetu zbralo že tudi šest vnukov in sedem pravnukov. Gotovo bo na mizi precej dobrot, če pa bo potomce Jože naučil kuhati še polento, jim bo gotovo dal enega od receptov za dolgo življenje. Drugi je seveda trdo delo, tega pa se človek ne nauči tako hitro kot kuhanja polente.

TONE JAKŠE

pravljalo se je k nevihti, pa je šla sestra domov, da bi nakrmlila živino. Umila si je roke in vrgla umazano vodo iz vedra čez prag. Takrat je treščilo z neba in sestra se je zgrudila.

»Saj smo jo takoj odnesli na njivo in jo zakopali v zemljo, tako da je le glava gledala ven, pa ni nič pomagalo. Zemlja ni več potegnila ven, kar bi mogla. Tudi jezik smo ji vlekli iz ust, kot so rekli mati, pa je vseeno pomoderla in umrla,« pripoveduje Micka. Pravijo, da na tem hribu pogosto treska. Nekateri pravijo, da zato, ker je tukaj v bližini zakopano zlato tele, drugi zato, ker je v hribu veliko železne rude. Ba-je je še danes moč zaslediti ostanke tališnic, ki so jih uporabljali pravadni prebivalci.

SAJ SE JE ZA OBESIT

»Kaj mislite, ali bi se ne bilo najbolje obesiti?« čisto resno vpraša Micka. Sama živi v hiši, po kateri se sprehajajo strahovi. Imela je hčerko. Omožila se je, dobila pridnega fanta. Vse je kazalo, da bo domačija končno le izplavala iz prekletstva. Toda ne. Ko je bila hčerka noseča, je iz doline prišla črna vest. V bližini predora

je vlak povozil njenega moža. Spet je bila smrt pri hiši. Spet žalost. Iz te žalosti se hčerka nikoli ni prav izmotala. Tudi rojstvo sina je ni več rešilo. Dobila je tumor na možganih in umrla, ko je bilo otroku osemnajst mesecev. Micka je žalovala, obupavala, pa kaj je vse pomagalo. Potem je prišla socialna in ji vzela vnučka. »Kaj dosti se niti nisem borila. Kaj bi, sama, kmetija, pa še otrok. Hudo mi je bilo pa vseeno.«

Mickin vnuček živi sedaj nekje na Dolenskem, ima drugo ime in drug priimek. Micka ga od tedaj, ko je zapustil domačijo na Gradišču, ni več videla. Tudi ne ve, če bo lahko kaj dedoval po njej, ko je čisto v drugih rokah. Sicer pa, morda pa je to le način, da se znebi prekletstva, ki se je zgrnilo nad rodno.

Smrt je po svoje brenkala tudi pri bližnjih sosedih. Stari Kaferle, za katerega so pravili, je tudi valil starodavne kamne iz svoje njive pri kozolcu v dolini, se je nenadoma obesil. Tudi pri Dolinarjevi mami, tisti, ki so ji tik po vojni ubili prvega moža, je kruto razdejala mladostni svet, ko ji je bilo komaj šest let. Oče je bil zvečer zdoma, mati je dala spat otroke in šla pomolst. Ko se je mala Marija malo pozneje zbudila, je mati ležala ob postelji, lasje so ji goreli, iz velike rane na lobanji pa so ji bruhali curki krvi. Ti so pogasili ogenj v laseh, sicer bi v leseni hišici vsi pogoreli. Kmalu je prišel oče domov in otroci so mu trepetajoč povedali: »Mati so mrtvi.« Kaj se je pravzaprav zgodilo, niso videli ne slišali. Nekaj dni pozneje so našli očetovega polbrata obešenega. Sodil si je sam. V žepu je imel pismo, v katerem je napisal, da je nameraval pobiti celo družino. Zakaj se mu je roka povesila pred spečimi otroki in ni mogel izvršiti krute namere, ne bomo zvedeli nikoli. Vzrok za sovraštvo je bil grunt, ki ga je dobil oče in brez katerega se njegov polbrat ni mogel poročiti z dekletom, v katerega se je zaljubil.

DUHOVI SE SPREHAJAJO PO HRIBU

V cerkvi pri sveti Ani seveda straši. To je vedel povedati

Dolinarjeva mati

stari Režek, ki je hodil zvoni-avemarijo. Po cerkvi je ropotalo in zdihovalo, da jo je v strahu ucvrli domov. Seveda ni vedel, kako je treba z duhovni-ravnati. Zato je šla v cerkev starejša ženska in z besedami: »Vsak božji duh boga časti. Povej, kaj potrebuješ?« Duhove je ugnala in mirno odzvonila večernice.

Pravijo, da je prekletstvo na hribu starejš, kot pa tisto, ki ga je povzročil stari Golob s svojo bogato najdbo. Pravijo, da se naselbina ne imenuje po starem izročilu Gradiščje kar-tja v en dan in da bi se dalo z izkopavanjem še marsikaj izbrskati iz zemlje. Pravijo tudi, da je bila včasih na tem hribu močna naselbina starih prebivalcev te dežele, keltskega plemena Latobikov. Ti so imeli tukaj močne utrdbe, s katerimi so varovali dohode v mirnopoško dolino. Po trebanjski dolini so se valile močne rimske legije, ki gradišču dolgo niso mogle do živge. Ko pa so oblegani Latobiki končno le spoznali, da jim ni rešitve, so poklali otroke in žene, jih zmetali čez okope, potem pa planili na sulice in meče oble-govalcev v zadnji obupni boj. Od takrat naprej, pravijo, leži prekletstvo nad hribom. Do-bršen del na trebanjski strani ga je požrl kamnolom, govori pa se, da ga bodo ob gradnji nove avtoceste pobrali še več. Tudi sicer je sveta Ana pre-luknjana že od graditve dolenske železence sem. O tem govori celo šaljivi ljudski rek, za katerega pa se ne spodobi, da bi ga zapisali na konec te neverjetne, pa žalostne in tudi resnične zgodbe.

TONE JAKŠE

Micka pred hlevom

NAGRADA NA DRSKO

Žreb je izmed reševalcev 32. nagradne križanke izbral NIKA SOMRAKA z Drske pri Novem mestu. Za nagrado bo dobil sodoben slovenski detektivski roman Vražji glas, ki je s podnaslovom Triler letos izšel pri Mladinski knjigi v zbirki Žamet. Kot pisatelj je pravzaprav naveden pripovedovalec Aaron Kronski, vendar pa se za njim skriva ustvarjalec Tomo Rebolj, ki se v predgovoru predstavi kot mentor.

Rešitev današnje križanke pošljite najkasneje do 18. septembra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Germova 3, 68000 Novo mesto, s pripisom KRŽANKA 34.

NAGRADNA KRŽANKA

34

DL	REDKISE ZENSKO IME	OKRASNA RASTLINA (VISTA SLEGA)	POSA- MČNOST	SESTAVIL J. UDR	STENA	KEM. SIMBOL ZA RENU	KISLINA	KUP	VITAMIN B ₁
KRAJ PRI GROSUPLEM	METER			ZRASTEK NOR- BOZANSTVA					
PLANTAŽA						JEZK. BANTU ČRVICE			
DEL. ROKE PESEM HVALNICA						REŽIVO ZGANE			
						PRVI MOŠKI ŽIDOVSKA VERSKA SKUPNOST			
							DANELO VO GL. MESTO ALBANJE		
DL	OKUJINE OPILO	VISOKO ODLUKOVANJE	ČRN PRAH PAPEŽEVA KRONA		VRAG TASTA				
VRSTA KURIVA			STARON- JANSKO LUJSTVO GL. MESTO NORVEŠKE				CASITILJIV MOZ	ZANKA	
ZENSKO OBLAČILO				STARO MESTEČE PRI ZADRU			NASILNA TATVINA APOPLEKSJA		
2. PRED- S. ZDA (JOHN)				POTAKOVANA TRTA ELIOT THOMAS					
STAROČER- KVENCLO- VANSKA CRKA			BLUŠČ			INDUSKI DROBIZ			
			MARIBORSKA PEVKA (IONINA)			ZVEZA			

REŠITEV 32. KRŽANKE

Pravilna rešitev 32. nagradne križanke, brana v vodoravnih vrsticah, je taka: FILIP, VSEK, GAZI, LADO, KUMBATOVIC, MER, AMATI, KALAN, NOJ, INANA, PARA, STAN, OTRE, KRVOSES, EDIKT, LAN, LOTOS, ZLO, OSOLEK, LJUBIC, NAJADA, TERASA.

MISLI

Dom so ljudje in ne hiše ali kraji.

J. J. ŠVAJNCER

A. MUNTHER

Najbolj genialne misli in najgloblja vera ne morejo imeti posnemovalcev.

Svet je razdeljen na kavo in čaj

Čaj je pravzaprav spoštovanje nečesa nepopolnega — Doma je na Kitajskem, največ ga pridelajo v Indiji, Angleži pa so njegovi prvi pivci

Svet je razdeljen na najbolj različne načine, ena manj usodnih ločnic, ki deli človeštvo na dva dela, je, s čim si sladi oziroma greni življenje: s čajem ali s kavo ali, kot pravijo Angleži, »tea or coffee«. Jugoslovani smo glede čaja nadvse deficitarno ljudstvo, čaj, in še to ne pravica, pijemo samo ob prehladnih in drugih bolezenskih nadlogah. Samo pač kofetariji. Nič pa nam ne bo škodilo, če malo pogledamo v svet pičja čaja, saj je, če drugega ne, veliko starodavnejši od kavnega.

Legenda pravi, da je čaj izumil indijski kraljevič Dharma, ko je v iskanih resnicah prišel na Kitajsko, kjer je nameraval počastiti velikega Budho. Med budističnimi meditacijami pa je kraljevič premagal spanec. Ogorčen nad svojimi človeškimi slabostmi, si je kraljevič odrezal veke; ko so padle na zemljo, so se spremenile v zelene lističe. Dharma jih je poskusil in znal do takrat neznan čilost in svežino. Lističi so bili seveda čaj. Druga legenda pa pravi, da je čaj iznašel kitajski cesar Shen ming. Ta je pil samo kuhano vodo. Ko se je nekega dne leta 2737 pred našim štetjem spet napajal s krompom, so v kotliček padli lističi z nekega grata v cesarskem vrtu. Voda je dobila zlato rjavo barvo in čudovito aromo. Odslej je cesar pil čaj.

Ne glede na legende je čaj v resnici starodavna pijača. Za časa dinastije Tang, okoli leta 800, so objavili prvo knjigo o čaju, napisal jo je neki Lu Yu. Sam čaj pa je še veliko starejši, Kitajci trdijo, da je zgodovina kultiviranega čaja stara vsaj 2.000 let. To dokazuje tudi knjiga Tong Yue, v kateri Wang Yue leta 50 pred našim štetjem opisuje, kako je kahal tu, kot so takrat rekli čaju. Oba evropska naziva za čaj, to je tea in čaj, imata kitajski koren. Tea je iz amoskega narečja, čaj pa iz kantonskega.

Čaj je veliko vrst, načeloma pa razlikujemo črni in zeleni čaj. Pri tem ne gre za dve različni vrsti, ampak za postopek pridelave. Črni čaj je črn

zaradi fermentacije, zeleni pa je nefermentiran. Vmes je polfermentiran ulong, ki ima odlike črnega in zelenega čaja. Pidelava čaja je postala v stoletjih in tisočletjih prava umetnost. Kitajski čajevci (Camellia sinensis) ljubi visoke planine, ki izražajo dobrodošlico jutranjemu soncu, lističe je treba obirati zgodaj zjutraj za oblačnega dne, trgati jih je treba z jagodicami prstov, ne z nohti. Kaj bi rekli šele za sajenje, kjer nista važni samo temperatura in vlaga! O tem so napisane debele knjige, da o praktiki, ki gre iz roda v rod, niti ne govorimo.

Ze zelo zgodaj je človeštvo čaju dodalo tudi druge zeli, recimo lotosov ali jasminov cvet. To so tako imenovani dišeči čaji. Glede jasmina od nekdaj velja, da ga mora biti trikrat več kot čajevca. Za pravi jasminov čaj v čajnik zložite plast čaja, plast jasmina, spet čaj in tako naprej.

Današnji Kitajci niso več tisto, kar so bili. Pije čaj ni več obred, čeprav ga še vedno uživajo zjutraj, opoldne in okoli pete popoldne. Vendar tudi rdeči Kitajec ne gre nikamor brez lončka za čaj, Japonci, ki poznajo čaj od devetega stoletja, pa tudi še danes vztrajajo pri ceremonialnem pitju čaja. Obred pravi čaj-no-ju. Zadeva se razpleta z vsjo potrebno pobožnostjo v čajni sobi. Na obred so najbolj vplivali samuraji. Skodelica za čaj je preprosta, porcelanska. Vanjo dajo lističe čaja, zmlete v prah. Dolijejo krop, vse skupaj s paličico zmešajo, da se zapeni. Med obredom domači in gostje kleče, skodelico svečano primejo z obema rokama, jo trikrat obrnejo, nakar čaj izpijejo. Čaj je seveda neoslajen. Japonci pravijo ljudstvom, ki čaja ne pijejo, »ljudje brez čaja v sebi«. To v prenesenem pomenu pomeni ljudi brez čustev in duha.

Če je res tako, bi morali biti Angleži nadvse poduhovljeno ljudstvo. Za čaj namreč velja, da je doma na Kitajskem, da ga danes največ pridelajo v

Indiji, da ga najbolj slave na Japonskem, največ pa ga popijejo v Angliji. Povprečen prebivalec britanskega otoka ga použije šest skodelic na dan, kar je 4,5 kilograma čaja na leto in svetovni rekord. Angleži verujejo v boga v nedeljo, v čaj pa vsak dan, čeprav po drugi strani pravijo, razumski kot so, da pot v nebo ne vodi skozi čajnik.

Tudi najbolj zagrižen pivcev kave se zaveda, da kava nima čajevce popolnosti. In to ne glede na to, da je čaj povzročil največjo svetovno katastrofo v zgodovini — vzdrževanje nečesa nepopolnega, nežen poskus, da dokončamo nekaj mogočega v tem nemogočem, kar sicer imenujemo življenje.

(Vir: FAZ)

Osebni stražar

Alarmnih naprav, ki naj bi zaščitile avtomobile pred vlomilci, je moč dobiti na trgu (predvsem seveda zahodnem) že celo vrsto, vendar bi tako praktično, kot jo je izdelala neka firma iz Denverja v ZDA, težko našli. To je namreč prenosna alarmna naprava, prikladna, da v primeru nevarnosti zavaruje tako človeka kot avtomobil, ali bolje, preplaši vsiljivca, saj takrat, ko je sprožena, zažene tak hrup, da zbudi pozornost daleč naokoli.

Naprava je velika približno kot električni brivski aparat. Lastnik jo v avtomobilu priključi v cigaretni prižigač in položi na vidno mesto na prednji polici. Vanjo v posebno tipkovnico vtipka svoje šifre in jo tako aktivira. Aktivirana naprava oddaja rahlo mežikajočo svetlobo, kar opozarja tatove, da je avtomobil zavarovan in da je bolje, da se ga izogibajo. Če se vrata avtomobila nasilno odpro ali tat razbije šipo, se prižge slepeča luč in prične glasno zavijati sirena, kar vsiljivca gotovo prežene. Alarmno napravo izključi lahko le oseba, ki pozna šifro.

Zanimivo pri vsem tem je, da je naprava lahko tudi neke vrste osebni stražar, saj jo zaradi njene velikosti zlahka skrijete v večji žep plašča, v torbico ali aktovko. Za osebno rabo ima naprava posebne baterije, in če se lastnik znajde v težavah, mu je treba samo pritisniti na gumb in že se alarm sproži. Še cena: 129 dolarjev.

Strelji so neizprosni

Vse več Američanov v samomor s strelnim orožjem — Preveč zanesljivo in lahko dostopno

Psihologi pravijo, da je samomor zelo pogosto človekov zadnji klic na pomoč. V težki depresiji hoče človek okoličnikom pokazati svojo brezizhodno situacijo, zato ponavadi izbere tak način samomora, ki mu še daje iskrico upanja na preživetje. Statistike zatorej kažejo, da pride na dvesto poskusov samomora le eden, ki dejansko uspe. Prav zato so Američani presenečeni nad dejstvom, da se v ZDA velik odstotek samomorilcev odloča za strelno orožje. Kar 64 odstotkov moških samomorov in 40 odstotkov ženskih je storjenih s strelnim orožjem. Za samomor s strelnim orožjem pa je splošno znano, da je smrten kar v 92 odstotkih. Ko nastaviš cev pištole ali puške na uho in pritisneš na petelina, pravzaprav ni več rešitve.

Američani imajo med zahodnimi državami sorazmerno velik odstotek samomorilcev, kar pa še najbolj zaskrbljuje njihove sociologe in psihologe, pa je dejstvo, da v osemdesetih letih število samomorov stalno narašča, zlasti med mladino pod štiriindvajsetim letom starosti. Tako je število uspešnih samomorov na 100 tisoč prebivalcev od leta 1980, ko jih je bilo 11,9, v letu 1986 naraslo že na 12,8.

V naši običajni predstavi o Ameriki je strelno orožje tam pač zelo običajna stvar. In res je lahko dostopno in v nekaterih državah si ne belijo dosti glave z lastništvom. K tej predstavi spadajo tudi oboroženi obračuni, ki smo jih tako javni videti v ameriških detektivskih serijah, zato je toliko bolj presenetljivo dejstvo, da je od vseh smrti, povzročeni v ZDA s strelnim orožjem, kar polovica takih, ko je bilo orožje naperjeno v lastno glavo; z naraščanjem števila samomorov pa kaže, da jih bo še več.

Poznavalci pravijo, da je v zadnjem času v ZDA vse več samomorov storjenih pod vplivom mamil ali alkohola.

Tekaški voziček

Užitek za starše in otroke

Naj se zdi še tako čudno, vendar je moč na trgu dobiti tudi voziček za tekače. Seveda prihaja izum iz ZDA, kjer se je v osemdesetih letih tek uveljavil kot ena najbolj razširjenih oblik rekreacije. Da ne bo nesporazuma: voziček ni namenjen tekačem samim, temveč njihovim otrokom, ki so še premajhni, da bi sami sledili staršem na tekaško stezo. Novinar Phil Baechler iz Washingtona, zagrižen tekač, se nikakor ni mogel sprizniti s tem, da bi moral za svojega sinčka vsakič iskati varstvo, ko so ga zadržale noge. Pa je skonstruiral otroški voziček na treh kolesih, s katerimi se je brez težav spustil na tekaško stezo, pri tem pa je izredno užival tudi otrok. Ko je Baechler videl, da se tudi drugi zanimajo za njegovo pogruntavščino, je ustanovil firmo, ki proizvaja tekaške vozičke za trg. Sedaj je na trgu že več modelov, večinoma na treh kolesih, dolgih blizu dva metra in približno meter širokih. Na aluminijasto konstrukcijo, ki jo nosijo kolesa, je obeseno otroški sedež tako, da blaži tresenje tudi ob teku čez drn in strn. Celotna naprava tehtla le deset kilogramov. Tekiški vozički gredo dobro v promet in jih uporabljajo tudi nekatere znane osebnosti, pravijo da celo angleški princ Charles in princesa Diana.

zato so toliko bolj spontani in nepremišljeni. Veliko je tudi takih, ki jih povzroči depresija ob ločitvi. Dostopnost strelnega orožja je v takih situacijah zato toliko bolj usodna. To kaže tudi primer ločenke, ki je v strahu pred nenadno negotovostjo v življenju dvakrat poskusila napraviti samomor, pa so jo oba krat rešili. Potem je šla v bližnjo trgovino, kupila pištolo in se ustrelila. Ker ni znala ravnati z orožjem ji je prodajalec celo sam porinil naboj v cev. Taki primeri vznemirjajo javnost in vse več je zahtev, da bi prepovedali nosenje in prodajo orožja nepoklicanim osebam.

Vroč kot v avtu na soncu

V jeklenem konjičku, ki je počival na soncu, namestili 83 stopinj C

Rek »vroče kot v peku« je sicer sikovit, vendar ga ni mogoče preveriti, saj iz pekla ni verodostojnih poročil. Za opisovanje hude vročine bi bila bolj zanesljiva metafora »vroče kot v avtu na soncu«. Verjeli ali ne, to pleteje so v avtomobilu, ki je bil od zjutraj do enih na soncu, izmerili temperaturo več kot 80 stopinj Celzija. Avto je pravzaprav topla greda, povprečen avto modernega dizajna ima od 2,5 do 3 kvadratne metre okcn. Pogled in pregled sta iz takega avta res odlična, vendar dela veliko stekla tudi več pregrevic. Pozimi je treba okna odlestiti, poleti pa v avto skozi prihaja vročina. Pred dnevi, ko so bile temperature v Evropi do 30 stopinj v senci, je nekaj radovednežev postavilo termometre v testne avtomobile, ki so stali v senci, na polsenci in na soncu. Izmerili so temperature od 42 do 83 stopinj Celzija! Verjetno ste se ob dotiku volana (ta je praviloma črn) že kdaj opekli. Kako tudi ne, termometri so pokazali, da ima umetna masa volana temperaturo od 65 do 83 stopinj, tam, kjer je voznikova glava, pa je nepodkupljiva živosrebena cevka pokazala od 45 do 70 stopinj. Zelo vroči so tudi sedeži, od 60 do 80 stopinj, relativno znosna pa je v avtu tam, kjer imamo noge, od 40 do 60 stopinj Celzija.

Nihče še ni bežal od drobce.

P. P. NJEGOŠ

Kdor hoče živeti, mora najprej verjeti, da hoče in da je to dobro, da je smiselno in da bo preživel. Prav nobeno brisanje nosa ne pomaga.

M. KMECL

Ideologije nas navkljub našim željam za boljši svet vodijo neizogibno nazaj k stari paradigmi trpljenja.

S. GRIFFIN

Modrost nastopi šele tedaj, ko nam ni več potrebna.

G. G. MARQUEZ

Vsi napravljamo najboljši vtis v nekoliko zastrti svetlobi.

5 Igor Fabjan: REKA IN PUŠČAVA

Ko so zgradili jez, je naraščajoča voda poplavlila nubijsko deželo in pristila tisoče ljudi, da so si poiskali nova bivališča.

Južno od mesta se v puščavo zajeda širok asfaltni trak. Nikjer nobenega naselja, enolično rjasto rumeni pesek in tu pa tam kaka vzpetina v daljavi. Po več kot 200 km smo naleteli na osamljeno kolibo, okoli katere so poleževali vojaki. Eden izmed živahnejših se je malo pokratkočasil s pognimi listi in za vsak slučaj pojasnil, da je cesta oziroma meja s Sudanom zaprta.

Nas je zanimalo le bližnje svetišče Abu Simbel, ki ga je res vredno videti, pa čeprav si že sit vseh mogočih templjev. Vhod v svetišče stražijo štirje 25 metrov visoki kipi. V skalo vklesane mojstrovine so poslikane s podobami številnih faraonovih zmagoslavnih bitk. V majhnem prostoru na koncu svetišča sedijo trije bogovi in Ramzes II., ki se je enačil z njimi. Tempelj so zgradili starodavni mojstri tako, da vsako leto le 24. februarja in 21. oktobra žarki vzhajajočega sonca posvetijo skozi vhod preko velike dvoranke do prostora, kjer stoji kip faraona. Sonce obsije Ramzesa II. za nekaj minut in se zopet umakne za pol leta.

Ta pojav so ohranili tudi po

prestavitvi svetišča, ki bi ga drugače zalile vode naraščajočega Asuanskega jezera. Na srečo je tempelj izklesan v živo skalo, tako da so ga lahko razrezali na kamnite bloke in ga ponovno sestavili kakih 60 metrov višje.

Tu se je končala najina pot proti jugu Egipta, saj v času katastrofalnih poplav in drzavljanske vojne v Sudanu nisva imela posebne želje, da bi pot nadaljevala v to sicer zanimivo deželo.

Torej nazaj po že znani poti: Asuan, Luksor, Sohag in Asiat, mesto najine neprijetne izkušnje z drogo. Od tod pač vodi edina cesta d: Zahodnih oazi.

Skušal sem se vsaj za silo namestiti na polovici sedeža, ki mi ga je prijazen odstopil domačin. Avtobus je že krepko za vozil v puščavo in vsake toliko časa podivjano poskočil, ko se je asfaltni trak brez opozorila končal v morju peska. Na srečo taki odseki niso bili dolgi, zato pa toliko bolj pogosti. Še zadnji ostanki rozglate svetlobe so izginiili za ozorjem in puščavo sta ogrnila noč in mraz. Spanec mi je odganjal klepetavi učitelj angleščine, ki je bil videti presrečen da je naletel na tujca.

Iz mraka so se začele srna-mežljivo luščiti prve luči oaz. Kraj se zdalec ni bil podoben moji predstavi o oazah. Zamišljaj sem si prijazno vasičo, obdano z gručo palm in izvirov hladne vode, okoli katere le nobno postopajo kamele. El Kharga pa je skoraj čisto navadno egipčansko mesto, le da ga od Nila loči preko 200 km puščave, peska in kamenja.

Prebivalci so večinoma priseljenci. Vlada si od petdesetih let, naprej prizadeva razviti celotno območje oaz in s tem priskrbeti zemljo in delo številnim družinam iz močno prenaseljenih mest v dolini Nila. Kar 90 odstotkov Egipta pokriva puščava, ki z obeh strani oklepa ozek zeleni pas ob Nilu. Vendar pa le kak odstotek Egipčanov živi v tem negostoljubnem okolju, večinoma v petih skupinah oaz, ki ležijo globoko v Libijski puščavi.

Videz precej dolgočasnega mesta pozivlja stari del. Ulice okoli male tržnice navsezgodaj oživijo. Primitivne, dokaj bogato obložene stojnice vabijo s pisano ponudbo sadja in zelenjave. Seveda je mogoče najti tudi druge bolj ali manj potrebne reči, od pisanega blaga do množine meni nepoznanih začimb in dišav.

Zidaki iz mešanice blata, slame in morda še česa, so že

stoletja gradbeni material za najpreprostejše hiške. Bivališča so deloma zgrajena pod zemljo in povezana z nizkimi predori, iz katerih vodijo v hiše lesena vrata. Prostori med tuneli so razmetani okoli brez pravega reda in dajejo prav zanimivo podobo. Mnogi so videti zapuščeni. Poseben način gradnje je nadvsem primeren za tukajšnje razmere, saj temperatura v poletnih mesecih presega tudi 50 stopinj Celzija.

Na srečo v času najinega obiska ni bilo tako vroče, pa se je vseeno prilegel odidh v tunelčkih. Že samo meter globoko je bilo prav prijetno hladno. Edina neprijetnost starega naselja je prah, ki se neusmiljeno dviguje.

S prenočiščem nisva imela težav.

Zjutraj me je iz spanja prebudilo petje in kričanje. Premagala me je radovednost in stopil sem do okna. Hrup so zganjal otroci, ki so čakali na pričetek pouka. Vse deklice so nosile dolge modre obleke in bele rute, tako da so od daleč videti kot nune. Fantje so očitno bolj svobodni, saj niso nosili šolskih uniform.

Kasneje sem zvedel, da se vsako jutro zberejo na šolskem dvorišču, se postavijo v vrste kot vojniki, razdeljeni po razredih in po spolu.

svet v številkah

PRODAJA AVTOMOBILOV

Država	Prodaja (milijoni)
Španija	0,4
Francija	1,1
Britanija	1,2
Zemlja	1,4
Italija	1,3

AVTOMOBILI GREDO DOBRO V PRODAJO — Kot kažejo podatki o prodaji avtomobilov v Zahodni Evropi, je dober avto še vedno uspešno prodajno blago. Graf tega tedna kaže prodajo v petih razvitih evropskih državah, in sicer višina stolpca označuje število (v milijonih) prodanih avtomobilov v prvi polovici letošnjega leta, primerjalna krivulja pa kaže višino porasta prodaje v odstotkih. Povsod so zabeležili porast, v Španiji, ki hiti doseči najbolj razvite, pač največji.

POTA IN STRANPOTNA

§ dežurni poročajo

VLOM — Neznavec je v noči na zadnji avgust vlomil v klet hiše Janka Badovinca z Jugorja. Po stopnicah se je vzpel v prvo nadstropje, kjer je vlomil v spalnico. Tam je vse premetal in verjetno iskal denar. Ni ga našel, zadovoljiti se je moral z nekaj kilogrami kave.

OBČELADO — Stane Majzelj se je 1. septembra pripeljal na kolesu z motorjem na Račje selo in parkirал jeklenega konjička v kleti hiše Antona Jeršina. Ko se je čez uro ali dve vrnil, je opazil, da mu je nekdo vzel varnostno čelado.

KAMEN V TRGOVINO — Neznavec je v noči na 29. avgust vrzel kos betona v steklo Dolenjske trgovine na Koldvorski cesti. Steklo se je seveda razbilo, škoda je za 6 milijonov dinarjev.

Smrt motoristove sopotnice

Potem ko je Bolivijka padla z motorja, jo je povozil osebni avto

ZALOKE — Grk Stergios Totikos je 3. septembra okoli ene z motornim kolesom vozil od Ljubljane proti Zagrebu. V bližini vasi Zaloke je kolona vozil pred njim zaradi goste megle začela zmanjševati hitrost. Totikos je vozil preblizu; med zaviranjem ga je začelo na mokrem cestnišču zanašati proti sredi ceste. Med zanašanjem je z motorja padla sopotnica Rosmary Belmonte Satto iz Bolivije. V tem trenutku je iz nasprotne smeri z jugom pripeljal Jure Pevec iz Ljubljane in povozil na cesti ležečo Satovo. Bila je tako hudo ranjena, da je umrla med prevozom v novomeško bolnišnico.

VLOMI V ZIDANICE

LJUBEN — V noči na 29. avgust je neznavec vlomil v tri zidanice na Ljubnu nad Drganji sili. Iz zidanice Terezije Pucelj iz Drganjih sel je vzel 20 litrov rdečega vina in 5 litrov slivovke, v zidnici Antona Plantana iz Vavte vasi je vse premetal, vzel pa ni nič, Martinu Vidmarju iz Vavte vasi pa je odnesel črno-beli televizor.

OB BRUSILKI

NOVO MESTO — V nočini 30. avgust je nekdo vlomil v delavnico obrtnika Č. B. iz Novega mesta ter odnesel dva kotna brusilna stroja. Škoda je za 25 milijonov dinarjev.

Z NAPAKAMI DO HUDE NESREČE

RIBNICA — Do hude nesreče je prišlo 17. avgusta ob 12.10 na magistralni cesti pri Dolenji vasi. 51-letni Miro Oražem iz Ribnice je peljal z osebnim avtom, na katerega je imel pripeto lahko prikolico, naloženo z deskami. Prikolico pa mu je začelo zanašati, da je z njo zapeljal na nasprotni voznik pas, po katerem pa je prav takrat pripeljal iz ljubljanske strani tovorni avto s prikolicco, ki ga je vozil 23-letni Boris Gramec iz Pregrada na Hrvaškem. Po trčenju je tovornjak potiskal prikolico in osebni avto na travnik. Pri nesreči je bil Oražem hudo poškodovan, na vozilih pa je za okoli 60 milijonov škoda. Miličniki, ki so prišli na kraj nesreče, so med drugimi ugotovili še, da Oražemova prikolica ni bila atestirana in da je imela izrabljene gume; tovorni avto pa je prekoračil dovoljeno hitrost za 30 km in imel še različne gume.

KRONIKA NESREČ

IZSILJEVANJE — Hinko Grdun iz Novega mesta je 31. avgusta vozil z osebnim avtom od Novega mesta proti Mačkovicu. Ko je pripeljal v križišče s priključkom, ki pelje na magistralo, je hotel zaviti v levo proti priključku. Takrat je po prednostni cesti iz trškogorske smeri na motorčku pripeljal Aleš Kirm s Sevnega. Grdun je trčil vanj in ga podrł. Kirma so odpeljali v novomeško bolnišnico.

ZARADI OLJA — Thomas Schmidberger iz ZR Nemčije je 28. avgusta po-

Prijeli večkratnega požigalca?

M. G. iz Novega mesta osumljen, da je naredil za več kot 6 milijard škode

NOVO MESTO — Delavci UNZ Novo mesto so 27. avgusta pripravili 32-letnega M. G. iz Novega mesta in ga 29. avgusta s kazensko ovadbo predali preiskovalnemu sodniku novomeškega sodišča. M. G. je utemeljeno osumljen, da je od 8. oktobra leta 1986 do 28. avgusta letos na območju Irče vasi in Drske namerno zažgal troje gospodarskih poslopj in dva kozolca. Osumljen je tudi, da je 19. maja lani zanel požar v pisarni DO Krka-Izolacije, 29. julija letos pa naj bi zažgal skladišče Tovarne prikolice IMV. Ocenjujejo, da znaša revalorizirana škoda 6,16 milijarde dinarjev. Seveda novih. Preiskovalni sodnik je zoper M. G. odredil pripor.

ZGORELA SENIK IN SENO

KOPRIVNIK PRI KOČEVJU — 31. avgusta okoli 15.15 se je vžgalo gospodarsko poslopje v Koprivniku, last KG-Govedarje Kočevje. Pogorel je senik in z njim tudi 180 ton sena. Po nepopolni oceni je škoda za okoli 200 milijonov dinarjev. Sumijo, da gre za samovžig.

TUDI DELOVNO HALJO

TREBNJE — Nekdo je v noči na 30. avgust na parkirišču pri motelu Putnik v Trebnjem vlomil v tovarnjak Staklomonta iz Sarajeva. Odnesel je dva zvočnika, nekaj orodja in delovno haljo. Škoda je za milijon dinarjev.

TUDI V BELOKRANJSKE ZIDANICE

ČRNOMELJ — Črnomaljski miličniki so sporočili, da je bilo vlomljeno v zidanice Vlada Željka iz Črnomlja, Antona Belca iz Črnomlja in Franja Maroka iz Zagreba. Vsi trije imajo zidanice v Rodinah. Zadržana ali prezadnjega avgusta je neznanec na vseh treh zidnicah razbil okna in se splazil noter. Iz zidanic Željka in Belca je odnesel nekaj pijače, iz Marokove pa motorno žago, pijačo in cigarete.

OB PUŠKO IN MOTORNO ŽAGO

ČRNOMELJ — Neznavec je zadnjega avgusta razbil okensko steklo na delavnici Milana Zajca iz Svibnika. Potem ko se je splazil noter, je odnesel s seboj malokalibrsko puško in motorno žago. Škoda je za 31 milijonov dinarjev.

NA LJUBNU NI MIRU DOLENJSKE TOPLICE

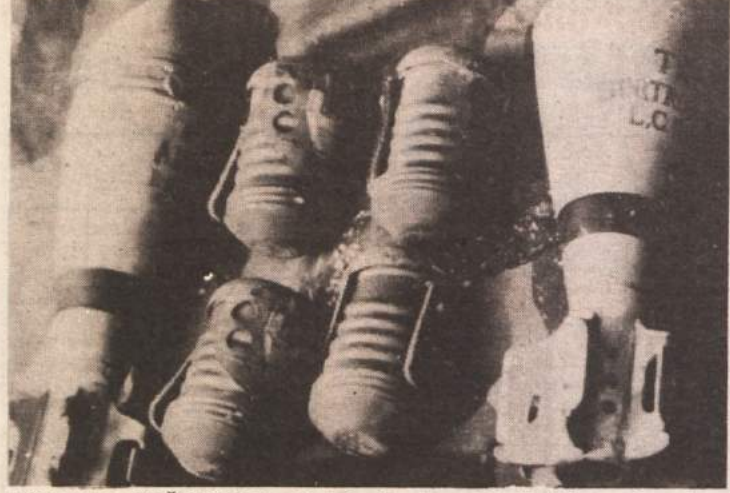
Na Ljubnu so minuli teden zabeležili še četrti vlom v zidanico. V noči na 29. avgust je še neznan nepridiprav skozi okno zlezel v zidanico Boža Rojca iz Ljubljane in odnesel televizor Minirama, vrtalnik in še nekaj orodja. Škoda je za 7 milijonov dinarjev.

GABERJE — GABRJE — V slovenskem krajevem leksikonu je najti kar deset krajev z imenom Gaberje, prav toliko pa jih je napisanih brez e. Podgorjanska vas Gabrje je le ena, česar pa očitno ne vedo postavljalci kažipotov. Pri gostilni Vovko na Ratežu stojita dva. Tisti iz šentjernejske strani je starejšega datuma in je pravilno zapisan kažipot, v novomeške, ki so ga postavili pred kratkim, pa ima očitno eno črko preveč. Gabrčani se pritožujejo tudi nad avtobusarji in še nekaterimi drugimi, ki napačno zapisujejo ime njihovega kraja. (J. P.)

polidne vozil z osebnim avtom iz Metlike proti Novemu mestu. Ko je pripeljal v ovinek v bližini Koroške vasi, ga je zaradi razlitega olja na mokrem vozišču zaneslo na levi prometni pas.

Takrat je iz nasprotne smeri z osebnim avtom pripeljal Karl Korbar iz Gornje Brezovice. Avtomobila sta trčila. Huje ranjen je bil sopotnik v Korbarjevem avtu Janez Medle iz Sentjerneja, v novomeško bolnišnico pa so odpeljali tudi potnico iz nemškega avta.

BOMBE NA TRŠKI GORI — Pri adaptiranju podstrešja trškogorske cerkve so delavci Zavoda za naravno in kulturno dediščino iz Novega mesta našli več kosov zelo dobro ohranjenih eksplozijskih predmetov iz druge svetovne vojne. Gre za pet ročnih bomb »paradajzarc« in dve mini za minometalec kalibra 81, vse italijanske izdelave. Najdbe je prevzel Janez Štrukelj, pirotehnik občinskega sekretariata za ljudsko obrambo. Ker domnevajo, da je na podstrešju še več nevarnih predmetov, ga bodo preiskali z detektorjem. (Foto: T. Jakš)

Ropanje bo uzakonjeno

Nezakoniti črnomaljski odlok o nadomestilu za uporabo stavbišča bo potrdila republika

ČRNOMELJ — Meseca aprila letos je Franc Drganec iz Semiča na občinsko skupščino naslovil vprašanje, ali je zakonit občinski odlok o plačilu nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča in njegovo uveljavljanje na tistih območjih, ki ne izpolnjujejo vseh pogojev, ki jih sicer določa zakon o stavbnih zemljiščih.

Zakon namreč pravi, da se za uporabo stavbnega zemljišča plačuje nadomestilo na območju mest in naselij mestnega značaja, na območjih, ki so določena za stanovanjsko in drugačno kompleksno gradnjo, tam, kjer je sprejet prostorski izvedbeni načrt, ter na drugih območjih, ki so opremljena z vodovodnim, kanalizacijskim in električnim omrežjem. Tako torej zakon, doslej veljavni črnomaljski občinski odlok pa zavezuje občane, da plačujejo nadomestilo tudi na območjih, kjer niso izpolnjeni vsi pogoji, navedeni v zakonu. Tako na primer tudi v delu Semiča, ki nima urejene kanalizacije, zato je po sedanjih republiški zakonodaji odlok nezakonit, česar se v črnomaljski občini dobro zavedajo in so priznali tudi na aprilskih sejah komiteja za družbeni razvoj in izvirnega sveta. Zaradi tega bi morali v Črnomlju nujno spremeniti odlok, s tem pa bi bil sklad stavbnih

zemljišč ob petino sredstev, ki pa so tako in tako že sedaj dokaj skromna.

Vendar vsaj za sedaj v Črnomlju odloka ne bodo spreminjali, saj je pred sprejemom v republiški skupščini — seja bo 27. septembra — sprememba Zakona o stavbnih zemljiščih, ki se tiče v občinskem odloku sporne določbe. Kot je zapisano v predlogu spremembe zakona, ki je objavljen v Skupščinskem poročevalcu, naj bi odslej plačevali nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč tudi tam, kjer nimajo urejene kanalizacije. Tako bo doslej sporni črnomaljski občinski odlok, če bo sprememba seveda sprejeta, dobil zakonito podlago. M.B.-J.

VLOM V AVTO

NOVO MESTO — V noči na 29. avgust je nepridiprav vlomil v fička, ki ga je imel Jože Starič iz Trebnjega parkirane pri železniški postaji v Novem mestu. Izginil je radiokasetofon.

Z MOPEDOM V AVTO

LOŠKI POTOK — 24-letni Lado Bartolj iz vasi Hrib je 19. avgusta vozil iz Malega Loga proti Hribu s kolesom z motorjem. Pri bencinski črpalki je zapeljal na levi voznik pas, po katerem je takrat pripeljal nasproti z osebnim avtom Branko Mohar, 27 let, iz Malega Loga. Pri trčenju se je Bartol hudo poškodoval (zlom noge), na vozilih pa je bilo za okoli 3 milijone dinarjev škoda.

Dva mrtva zaradi vožnje po levi

Voznik tovornjaka kljub zaviranju ni mogel preprečiti nesreče

NOVO MESTO — Matija Blatnik iz Dobindola je 29. avgusta dopoldne vozil s tovornjakom od Cerovega Loga proti Mokrem Polju. Ko je pri Pristavi pripeljal v levi, delno pregledni ovinek, mu je iz nasprotne smeri po levi z osebnim avtom pripeljal Alojz Junc iz Gor. Mokrega Polja. Blatnik ga je opazil in s tovornjakom takoj zavil v desno in začel zavirati, vendar nesreče ni mogel preprečiti. Vozili sta trčili. Tovornjak je rinil osebni avto še skoraj 20 metrov. Sopotnica v osebnem avtu Nežka Sušteršič iz Zapuž je umrla na kraju nesreče, voznik Alojz Junc pa med prevozom v novomeško bolnišnico. Huje ranjena je bila Irena Junc, ki je tragičnega dne ravno praznovala prvi rojstni dan.

RUS NA TRAVNIKU

RIBNICA — Do hude nesreče je prišlo 17. avgusta ob 16.30 pri Jurjevi. 24-letni Mirko Rus iz Dolenje vasi je vozil po lokalni cesti. Na nepreglednem ovinku ga je začelo zanašati, da je zapeljal z avtom na travnik in se prevrnil. Voznik je bil huje poškodovan, na vozilu, ki je last GG TOK Ribnica, pa je bilo kar za okoli 70 milijonov dinarjev škoda.

PENDREK SIMFONIJA

Kam z nevarnimi odpadki?

Rešitev za INKOP, v LIK ter za Melamin in Tekstilano pa še ne — Mozeljsko odlagališče ni primerno

KOČEVJE — Po predpisih so nevarni odpadki razvrščeni v tri kategorije: v prvi so posebno nevarni odpadki, ki jih v občini Kočevje ni; v drugi so nevarni odpadki, če jih je iz posameznega vira letno nad 200 kg (sem sodijo odpadki iz INKOP-a in LIK-a); v tretji pa so posebni odpadki, ki jih je dovoljeno odstranjevati skupaj s komunalnimi odpadki in če je potrebno, po njihovi poprejšnji obdelavi (sem sodijo odpadki iz Melamina in Tekstilane).

V INKOP-u nastaja galvanski mulj, ki vsebuje trovalentni krom, cink in nikel. Teh odpadkov je na leto okoli 1.500 kg in jih shranjujejo začasno v okviru podjetja, nato pa jih uničijo v pekarni Straža. Tako je INKOP zadevo primerno rešil. V LIK nastane okoli 250 kg nevarnih odpadkov (lak in lužilo) na teden, ki jih sežigajo v okviru svojega podjetja. To sežiganje pa povzroča onesnaževanje zraka, kar ni v skladu s predpisi.

Kemična tovarna Melamin povzroča s svojo dejavnostjo odpadke tretje kategorije, in sicer do 40.000 kg tekočih in še do 100.000 kg trdih odpadkov na mesec. Odvažajo jih na osrednje kočevsko odlagališče pri Mozlju. Na isto odlagališče vozi svoje posebne odpadke, in sicer okoli 11.000 kg na mesec, tudi kočevska Tekstilana.

Po predpisih se odpadki tretje kategorije lahko odstranjujejo z odlaganjem ali sežiganjem. Odlagati jih je dovoljeno na odlagališčih z nepropustno podlago, ki imajo zagotovljeno odvajanje meteornih vod ter zagotovljen nadzor nad iztokom izcednih vod. Vsega tega in še nekaterih drugih pogojev pa odlagališče pri Mozlju ne zagotavlja.

Inšpekcijske službe ugotavljajo, da je nujno poskrbeti za novo odlagališče odpadkov (ker mozeljsko ni primerno), v podjetjih pa preiti na boljše načine zbiranja, prevoza in odlaganja odpadkov. J. PRIMC

Republiški sekretariat za pravosodje in upravo KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI

objavlja prosta dela in naloge:

1. VODJA SEKTORJA ZAGOTAVLJANJA KAKOVOSTI — INŠTRUKTOR
2. VODJA NABAVE
3. GLAVNI TERMINER — INŠTRUKTOR
4. MENTOR LIKOVNE DEJAVNOSTI
5. SKUPINOVOVODJA V PEKARNI — INŠTRUKTOR
6. POOBlašČENA URADNA OSEBA

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje posebne pogoje:

- Pod 1.
- da imajo visoko izobrazbo strojne ali druge ustrezne smeri, organizacijske sposobnosti, znanje tujega jezika in 4 leta delovnih izkušenj.
- Pod 2.
- da imajo višjo izobrazbo ekonomske ali ustrezne tehnične smeri, organizacijske sposobnosti, znanje tujega jezika in 3 leta delovnih izkušenj.
- Pod 3.
- da imajo višjo izobrazbo proizvodno organizacijske ali ustrezne tehnične smeri in 3 leta delovnih izkušenj.
- Pod 4.
- da imajo višjo izobrazbo likovne smeri, program za usposabljanje ali izpopolnjevanje in 3 leta delovnih izkušenj.
- Pod 5.
- da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo živilske smeri (pek), izpit iz higienskega minimuma in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.
- Pod 6.
- da imajo srednjo (štiriletno) izobrazbo penološke ali druge ustrezne smeri ali srednjo (triletno) izobrazbo ustrezne smeri s pogojem, da ob delu končajo srednjo penološko šolo, moški z odsluženim vojaškim rokom in eno leto ustreznih delovnih izkušenj.
- Za objavljenih dela in naloge pod 1., 3., 4., 5. in 6. se šteje zavarovalna doba s povečanjem 12/16 mesecev. Od kandidatov pričakujemo ustrezne moralne lastnosti, aktivno znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje ali v kazenskem postopku. Kandidati bodo opravljali psihološki preizkus s testiranjem in razgovorom. Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Kandidatom nudimo po dogovoru samsko ali družinsko stanovanje. Prijave z življenjepisom in dokazili pošljite na naslov: KAZENSKI POBOLJŠEVALNI DOM DOB PRI MIRNI, 68233 MIRNA, v osmih dneh po objavi. 499/36

Telefoniada

Potem ko sem ves pretekli teden in še naslednjega pol po tri ure brezuspešno vrtil telefonsko številko nekega podjetja v Ljubljani, so mi pričeli počasi popuščati žilci. Tistim mojim sodelavcem v sosednjih pisarnah, ki so tudi želeli klicati ven in so več časa prežali, kdaj bom za hip odložil slušalko, pa morda že prej. Tako je to, če telefoniraš kam iz našega konca.

Dobesedno sem se, kot se reče, ušedel na telefon. Od jeze nad stalno zasedenimi zvezami sem sklenil, da bom zapisal v dnevnik dela, koliko časa sem telefoniral, pa sem se že isti trenutek premislil. To bi lahko prebral naš organizator dela v podjetju, ki vedno nekaj brska po naših poročilih in analizah. Prav gotovo bi mi takoj znižal ponder za izračun osebnega dohodka, saj je znano, da telefonisti nikjer nimajo visokih plač.

»Presneta lumparja!« sem obupan zarohnel. »Seveda, v vsako hišo telefon, linije pa kar stare!«

Tudi moj sodelavec v pisarni je bil že prav na koncu s potrpljenjem zaradi stalnega zvonenja in mojih jeznih pripomb. Pa je bruhalo iz njega:

»Prej bi verjetno dobil pappeza v Rimu ali pa celo našega predsednika predsedstva v Beogradu.«

»Ej, ti, to pa ni slaba ideja,« sem vzkliknil. No, papaža sem seveda takoj izločil, čeprav bi se tudi z njim lahko pogovoril kar po domače, ker menda zna malo slovensko. Glede predsednika pa sem dejal:

»Veš kaj, dobi no tisto številko v Beogradu, pa bom poizkusil.« Drugi dan sem najprej za ogrevanje eno uro vrtil staro številko, potem pa poklical še tisto, ki mi jo je sodelavec res pri skrbel. Že pri drugem poizkusu je v slušalki nekaj zaškralo in prijeten ženski glas je v srbohrvaščini zadrgolel:

»Tu pisarna predsednika predsedstva.«

Pošteno sem se prestrašil in od presenečenja me je kar stisnilo v grlo.

»Oprostite, napačna številka,« sem zajecjal in hitro odložil slušalko.

Kaj pa naj bi drugega tudi storil? Naj bi mar predsednika gnjavil s tem, kako imamo pri nas slabe telefonske zveze? Morda pa je bila za druge zavede to kar prava številka in sem lahko zamudil priložnost.

SLAVKO KLANČIČAR

Slovenija Moja dežela

Zdrahe v sevniškem rokometu

Člani in trener izsilili odstop vodstva RK Sevnica — Vsi mladinci in trener F. Špan zdaj v Radečah — Sevniški Partizan ima blokiran račun

SEVNICA — Zlati časi sevniškega rokometu, ki je moštvo iz dovčerske rokomete province pod vodstvom trenerja Jožeta Šilca v evforičnem naletu krenilo na zmagovalni pohod na vrh slovenske rokometne lige se kosalo celo v 2. zvezni ligi z objektivno mnogo močnejšimi tekmeči (upoštevaje zlasti njihovo gmotno zaletje, že kar polprofesionalnost pri organizaciji klubov), so zgolj še prijeten spomin.

Sevnica — Zlati časi sevniškega rokometu, ki je moštvo iz dovčerske rokomete province pod vodstvom trenerja Jožeta Šilca v evforičnem naletu krenilo na zmagovalni pohod na vrh slovenske rokometne lige se kosalo celo v 2. zvezni ligi z objektivno mnogo močnejšimi tekmeči (upoštevaje zlasti njihovo gmotno zaletje, že kar polprofesionalnost pri organizaciji klubov), so zgolj še prijeten spomin.

Po najnovjših zapletih, ko so trener prvega moštva Miran Štojs in igralci v začetku avgusta s petico zahtevali odstop predsednika kluba Franca Sotoška, tajnika RK Edija Rauterja in trenerja mladincev Franca Špana, pa kaže, kot da so ti spomini le še lepe, neponovljive sanje.

Tudi tam je njihov trener Špan, ki pravi, da bi se rad vrnil v Sevnico, če bi se razmere uredile. To, da ima sevniški Partizan blokiran žiro račun (RK je njegova sekcija) na zahtevo ZTKO (dokler ne bo nove uprave) in da nove uprave še ni, ni dober znak!

Z novim streliščem iz krize

Drago Blažina o tega-bah črnomaljskega strelstva — Načrtno delo v šoli

ČRNOMELJ — Prav sedaj doživlja strelstvo v črnomaljski občini veliko krizo. Imajo le dve pokriti strelišča, v Semiču in Črnomlju, a je slednje skorajda neuporabno. Še posebej pa so zatajile strelske sekcije, ki jih je na papirju še vedno 21, vendar jih na tekmovanja prihaja po 8, sistematično pa delajo lev semiški Iskrin in v Starém trgu.

»V Črnomlju imamo velike težave s streliščem. Sedanje je namreč zelo vlažno, tako da se v njem uničuje orožje. Žal pa nimamo niti oskrbnika.

saj ni denarja, da bi ga primerno nagradili,« potna predsednik občinske strelske zveze Drago Blažina. Očitno pa se tudi strelstvu obetajo nekoliko boljši časi, saj vse kaže, da se bo strelišče preselilo v prostore bivše knjižnice na Gričku, kjer so pogoji za delo znatno boljši. »Seveda bi bilo bodoče strelišče potrebno obnoviti, ker pa si s skromnimi sredstvi, ki jih dobimo od TKS, lahko kupimo le strelski material, bomo za pomoč pri delu zaprosili delovne organizacije,« je nekoliko večji optimist Blažina. Upe, da bo strelstvo v občini znova zaživelo, vidi prav v novem strelišču.

M. B.-J.

ODBOJKARJI PIONIRJA NA TURNIRJU V MODRIČI

MODRIČA — Odbojkarji novomeškega Pionirja so pretekli konec tedna nastopili na turnirju v Modriči. Srečanje z Vojvodino so izgubili z rezultatom 0:3, neuspešni pa so bili tudi na tekmi z ekipo Vio-Sport iz Kraljeva, saj se je to srečanje končalo z izidom 3:0 v korist Kraljevanov. Ob tem je potrebno poudariti, da je novomeška izbrana odbojkarjska vrsta nastopila na turnirju, na katerem je sodelovalo 5 ekip, oslabljena, ker zaradi poškodbe ni igral Jovič. Razen tega so Pionirjevi odbojkarji imeli pred turnirjem vsega nekaj dni treninga z žogo. Ekipa se sicer pripravlja že dalj časa, dober teden dni za to skrbi novi trener Doroz Leszek.

L. M.

BRITOF — BELA KRAJINA 3:1 (1:0)

KRANJ — V 1. kolu OČL-zahod so nogometaši Bele krajine gostovali pri novincu v ligi, kranjskem Britofu. Črnomaljski se na tekmi izkazali niso znali, kar so domačini s pridom izkoristili. Slednji so imeli zveznika tudi v sodniku, ki je dopuščal domačim igralcem grobo igranje, proti kateri pa Belokranjci niso našli pravega orožja.

M. G.

»Pomembne uvodne tekme«

Inles-Riko v novo sezono brez trenerja Zdenka Mikulina — Novi trener Gelze: »To je zame izziv«

RIBNICA — Po vrnitvi iz Sarajeva, kjer so kadeti rokometnega kluba Inles-Riko osvojili naslov državnih prvakov, so mnogi upali, da bo ta podvig moralna injekcija, ki bo mobilizirala trenerski štab v klubu in ga »enostavno primoralo«, da se kar najbolje loti dela. Vendar so stvari krenile drugo pot, posebej še, ker se je za določeno čas od kluba poslovil zaslužni trener Zdenko Mikulin, zadnja leta trener članske ekipe.

Uprava kluba je zaupala delo s prvo ekipo Nikoli Radiću. Ta se je lotil dela, a po svoji zamisli, po kateri je želel imeti v

»Ribničani bodo do začetka prvenstva odigrali tudi pokalno tekmo z ekipo Kolinske Slovane, mladinsko. Srečanje bo dalo zmagovalca ljubljansko-ribniškega obojca.

tekmovalni vrsti izključno igralce, ki so nastopili v Sarajevu, ter okrepitve Šilca, Moharja in S. Miheliča. Po nekaj sestankih klubske uprave je Radić predlagal za trenerja prve ekipe Stojana Gelzeta, enega najboljših vratarjev Inlesa-Rika, ki je zadnje sezono branil v kočevskem Itasu.

Gelze ni okleval in je v pripravljem obdobju v delo vključil vse igralce, starejše in mlajše. Celotno skupino je odpeljal na priprave na Roglo, po vrnitvi v »dolino« pa Ribničane čaka vrsta prijateljskih tekem z različno težimi nasprotniki. »To je zame izziv, saj sem se prvič lotil trenerškega posla s prvo ekipo. Vzdušje v klubu je dobro in mislim, da bi s skupnimi naporimi morali dosegati boljše uvrstitve, želeni cilj. Zelo je pomembno, da bomo dobro startali in dosegili točke v uvodnih tekmah prvenstva, ko bomo igrali z novinci v ligi, tj. z Ormožem v Ribnici in Unšarjem v Smartnem pri Litiji,« poudarja trener Gelze, ki mu bo pri delu pomagala še »golo-bradi« trener Peter Karpov.

M. GLAVONJIČ

SUSPENDIRANI KOLESARJI

KRANJ — Člani kolesarske reprezentance, ki so nastopili na dirki posameznikov v Chambéryju (Bočna, Pažeč, Glivar, Premužič, Pagon), so bili na zahtevo zveze nega kapetana in trenerja Cvitka Bilica suspendirani. Sumijo jih, da so namerno odstopili na tej preizkušnji na svetovnem prvenstvu, je bilo rečeno v telegramu, ki ga je kolesarska zveza Jugoslavije poslala organizatorjem nedavnega državnega prvenstva na veleodromu KK Sava v Kranju.

DIRKA ZA VELIKO NAGRADO VIDMA

LESKOVEC PRI KRŠKEM — Kolesarsko društvo Videm Krško bo organiziralo to nedeljo v Leskovcu pri Krškem kolesarsko dirko, ki šteje za veliko nagrado Vidma in državno cestno prvenstvo za ženske. Dirka se točkuje za slovensko cestno prvenstvo in za jugoslovansko pokal. Start in cilj bosta pred OŠ Milke Kerin v Leskovcu pri Krškem. Ob 8. uri bodo startale ženske in ob 11. uri tekmovalci zadnje skupine, člani. Glavni pokrovitelj tekmovalcev je Tovarna Videm — celuloza, papir in izdelki Krško.

Poti po Levstikovem vzorcu

V trebanjski občini želijo s projektom pohodnih poti poskrbeti za rekreacijo in predstaviti svoje kulturno bogstvo — Srečanje na Debencu

TREBNJE — V trebanjski občinski Zvezi telesnokulturnih organizacij so eno svojih delovnih področij naslovili »projekt pohodnih poti«. Kar se v tem okviru dogaja, nedvomno sodi med prizadevanja, da bi Trebanjci bolje predstavili svojo naravno in kulturno dediščino.

Pohodna pot, ki je najnovjšega datuma in še ni prav uhojena, pelje iz Mokronoga na Debencu. Po njej bodo lahko krenili udeleženci srečanja na Debencu 23. septembra letos. Markirana pot iz mokronoške smeri pomeni tretji urejeni dostop na 547 m visoki Debenc; doslej so planinci poznali do tja pohodne poti z Mirne in iz Trebujega.

Projekt pohodnih poti njegovi utemeljitelji pojasnjujejo kot del telesnokulturnih dejavnosti v občini Trebnje, ki bi jih lahko združili pod uveljavljenim geslom »Razbijamo življenje!«. Očitno pa z njim načrtovalci želijo seči dlje, saj o njem trdijo, da je »izjemno čist primer neposrednega stajpanja telesne kulture, kulture in turizma«. Da želijo to dokazati, so že izpri-

L. M.

TURNIR ZA OBLETNICO

RIBNICA — 16. septembra bo v Ribnici priložnostni nogometni turnir v počastitev 20-letnice obstoja in dela Nogometnega kluba Ribnica. Na tekmovalju bodo nastopili mladinci ljubljanske Olimpije, Bužim iz istoimenskega mesta nedaleč od Bihaca, nogometaši Kočevja in moštvo NK Ribnica.

M. G.

našnih cenah jim to odnese veliko denarja, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

čevalj, ki bi ga sicer lahko obrnili v nakup različnega materiala in za začetniško solanje modelarjev. Tako je slišati od tistih, ki se štejejo za poznavalce razmer v novomeškem modelarstvu. Modelarji upajo, da bodo pri reševanju tovrstnih težav nale-

Bogastvo, ki propada

(Ne)športni objekti v trebanjski občini

TREBNJE — Športno-rekreacijskih objektov v trebanjski občini je po številu kar precej. Vsak kraj, ki ima osnovno šolo, ima tudi telovadnico in igrišče, poleg tega je v Trebnjem še smučarska vlečnica, na Mirni bazen, na Veliki Loki in v Mokronogu pa teniška igrišča. Imamo tudi precej lovskih koč, ki so na oddaljenih mestih in bi bile primerne za razvoj športnorekreacijske dejavnosti. Toda s številom ljudi, ki se s športnorekreativno aktivnostjo res ukvarjajo bodisi redno, bodisi občasno, ne moremo biti zadovoljni. Postavlja se vprašanje, kaj ljudi poleg vse nižje življenjske ravni še odvrta od tega, da bi del svojega prostega časa preživeli aktivno ali pa vsaj v naravi. Res je, da je organizacija športnorekreativnih dejavnosti v trebanjski občini zelo pičila (čast nekaterim izjemam), kar pa ne more biti edini vzrok za to, da se ljudje tudi sami zase ne ukvarjajo z rekreacijo.

Skrb za športne objekte v trebanjski občini ni ravno na zavidipljivi ravni. Nikogar ne privlači, da bi se rekreiral ali pa preživljal svoj prosti čas, ki ga je čedalje manj, na zamenjenih objektih. Po propadu trebanjskega bazena propada še mirniški, ki je bil včasih v poletnih mesecih pravo shajališče ljudi iz cele občine in tudi od drugod. Trebanjska vlečnica delno zaradi vsakoletnega pomanjkanja snega, delno zaradi malomarnosti in brezbrilnosti vse bolj sameva in je vprašanje njene tehnične usposobljenosti. Igrišča ob osnovnih šolah niso ravno vzor čistote in brezhibnosti. Teniška igrišča se odpirajo šele v drugi polovici sezone, ko ljudi že mine veselje od tega športa, poleg tega ta dejavnost še ni organizirana. Lastniki oz. upravitelji lovskih koč pa za razvoj rekreacijskega turizma niso zainteresirani in tudi niso pripravljeni ponuditi kaj novega. Po-

sešno poglavje pri tem je trebanjska telovadnica, ki bi ji lahko rekli tudi športna dvorana. To ime pa zasluži le zaradi svoje velikosti, kajti glede na napake, ki so bile storjene že pri gradnji, se težave vlečejo v nedogled, škoda pa je vse večja.

Rešitve se seveda ne bodo ponudile same od sebe. Zato bi bilo potrebno tudi posameznikom omogočiti, da s svojo ponudbo obogatijo telesnokulturni utrip naše občine. Ne bi smeli dovoliti, da vedno ugotavljajo, kako se vlaganja na tem področju ne izplačajo, ampak bi jih morali v tem podpirati. Športna rekreacija in turizem sta namreč čedalje bolj sorodni dejavnosti.

Tudi delovne organizacije, ki so s svojim delom vedno sodelovale pri gradnji teh objektov, bi morale v tem videti neki smisel, ne pa da vlagajo nepopravna sredstva zaradi tega, ker morajo. Zato je nesmiselno, da bi se spuščali v nove naložbe, kajti najprej je potrebno izkoristiti kapacitete, ki jih že imamo. Gre za to, da bi tisti, ki vlagajo v izgradnjo oz. adaptacijo teh objektov, imeli tudi pravico do upravljanja oz. razpolaganja z njimi. Poleg tega bi bilo potrebno zastaviti vprašanje odgovornosti, in to ne le moralne.

Precejšen del športnih objektov je zgrajen s pomočjo samoprispevka. To pa je nikogaršnji denar in ponavadi najprej za objekte konca s slavnostno otvoritvijo. Skrb pa bi se morala takrat šele začeti, vendar po vnaprej predvidenem scenariju, da bi se natančno vedelo, kaj mora kdo delati in kam se bo stekal pridobljeno ali izgubljeni denar. Ne sme prihajati od tega, da se športnorekreacijskim objektom spreminja njihova namembnost ali da jih nihče ne uporablja. Služijo naj svojemu namenu, ali pa naj jih ne bo.

MARKO GRANDOVEC

ODLIČEN TEK FABJANA V ITALIJI

NOVO MESTO — Matjaž Fabjan, član novomeškega atletskega kluba, je avgusta na velikem mednarodnem mitingu v Ravenni v Italiji v teku na 1.500 metrov dosegel zelo dober rezultat 3:50,69. Fabjan, sicer tekač na dolge proge, je letos prvič na 1.500 m dolgi progi dosegel čas pod 4 minutami, v Ravenni pa je svoj doslej najboljši rezultat na tej progi dosegel kar za 8 sekund. Ta njegov napredek in izvrstni rezultat obeta v tej sezoni tudi izboljšanje njegovih osebnih rekordov v tekih na 3,5 in 10 km. Prvo priložnost bo imel že to soboto na atletskem mitingu v Trstu, kjer bo tekel na 3.000 m.

Z NOGOMETNIH IGRIŠČ VOZILA — ELAN (0:0)

NOVA GORICA — Nogometaši novomeškega Elana so se tudi z drugega zaporednega gostovanja vrnili s točko, potem ko so v Novi Gorici pokazali odlično igranje. Igranec Stojan Mesojedec je že v 4. minuti prenetal domačega vratarja s strelom od dna, s je glavni sodnik Babič gol razveljavil zaradi nedovoljenega položaja Kristeviča. V nadaljevanju tekme so domačini nekajkrat nevarno ogrozili Elanov gol, vendar je vratar Miloš Rus vsakič odlično opravil svojo nalogo. Najlepšo priložnost na tekmi je v 60. minuti zapravil Kristevič, ki se je sam znašel pred domačim vratarjem, a je preveč okleval in priložnost je spaval po vodi. Novomeščani so v Novi Gorici napravili odlični vtis, kar potrjuje tudi aplavz objektivne domače publike, ki je svoje igralce pospremila z živji. V novomeški ekipi zaslužijo pohvalo za igranje poleg vratarja Rusa še Kroni, Primo Vinko in Kostrevec. Elanovci bodo 23. kola končno odigrali doma na obnovljenem igrišču stadiona Bratstva in enotnosti, in sicer jim prihaja v goste bivši mednarodni ligaš trboveljski Rudar. Ob res imenitnem startu zasluži Elan gotovo več podpore s tribun, kot je bil deležen doslej.

M. GORENC

ITAS BO SKUŠAL POPRAVITI ZAMUJENO

KOČEVJE — Rokometarji kočevskega Itasa se verjetno niti sedaj ne zavedajo, kakšno priložnost so izpustili prejšnje leto. Skupaj s Ferotohno iz Izole so namreč delili prvo mesto z enakim številom točk, vendar so Izolčani zaradi boljše razlike v golih (plus 2) postali člani slovenske lige. Kočevci niso virgi puške v koruzo in bodo skušali popraviti zamujeno iz prejšnjega leta z okrepitvami iz Ribnice, tj. s Šilcem, iz Zagorjem, Melkičem, Lovšinom in morda šana Zamido.

M. G.-č.

NOGOMETNE VSTOPNICE V VIDEOTEKI

RIBNICA — V video centru Ribna v Ribnici, katerega lastnik je Avgust Čiček, lahko občani dobijo najnoveše filme, ki so v vrhu svetovne popularnosti. Izposoja je silme vseh vrst. Ijubitelji nogometa bodo lahko v prostornih videoteke kupili vstopnice za vse prvenstvene tekme ljubljanske Olimpije.

M. G.

Iz Siska z dobrim rezultatom

Ekipna zmaga novomeških modelarjev na zveznem tekmovalju za pokal

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 8. IX.

9.45 — 12.30 in 16.05 — 23.55
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK: TEDNIK, MOSTOVI
ELLIS ISLAND, ameriška nadaljevanja, 1/7
12.20 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.17 NAŠE AKCIJE
19.30 DNEVNIK 2
20.05 SP V VESLANJU NA MIRNIH VODAH, reportaža
20.30 SVET NEZNANIH SIL ART-HURJA CLARKA, angl. dok. serija, 9/12
21.00 KRIMINALNA ZGODBA, ameriška nanizanka, 13/20
21.50 DNEVNIK 3
22.15 JAZ ALI TI, avstrijski film
23.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 17.50 Barcelona: svetovni pokal v atletiki — 17.00 Satelitski programi — 19.00 Piknik v Rogški slatini (ponovitev) — 19.30 Dnevnik 2 — 20.05 Žarišče — 20.35 Iz koncertnih dvoran — 22.35 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otroke — 9.00 Šolski program — 12.30 Poročila — 12.40 Prezrli ste, pogledajte — 15.10 Poročila — 15.15 Program plus (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Oddaja za otroke — 18.05 Številke in črke — 18.25 Narodna glasba — 19.18 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 12 žigosanih (serijski film 1/13) — 21.00 Zabavnoglasbena oddaja — 21.30 Dnevnik 3 — 21.50 Kulturni magazin — 22.55 Program plus — 1.25 Poročila

SOBOTA, 9. IX.

7.45 — 1.10 TELETEKST
8.00 VIDEO STRANI
8.10 OTROŠKA MATINEJA:
8.10 PRGIŠČE PRILJUBLJENIH PRAVLJIC, 3/13
8.25 SLIKAJTE Z NAMI
8.35 HRABRI MIŠEK
8.55 PRAVLJICAR, 1/9
9.20 LEGENDE SVETA, 3/3
9.55 SP V VESLANJU NA MIRNIH VODAH, finale
17.05 DNEVNIK 1
17.20 POSLOVNE INFORMACIJE
17.25 ARETACIJA GRIZLIJA ADAMSA, ameriški film
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 x 3
20.35 SP V VESLANJU NA MIRNIH VODAH, reportaža
20.55 DELO NA ČRNO, ameriška nanizanka, 12/18
21.50 ELTON JOHN V VERONI
23.10 DNEVNIK 3
23.30 ČENEJE JE, ČE JO OBDRŽIŠ, ameriški film
1.00 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: Barcelona: svetovni pokal v atletiki, 17.45 — 21.30
16.00 Satelitski programi — 17.15 Jugoslavija, dober dan — 19.30 dnevnik — 21.30 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.45 Poročila — 8.50 TV koledar — 9.00 Izobraževalni program — 10.00 Prezrli ste, pogledajte — 14.30 Igrani film za otroke — 16.00 sedem TV dni — 16.45 Dnevnik 1 — 17.00 Narodna glasba — 17.30 Dramska serija (ponovitev) — 18.30 Dokumentarni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.15 Igrani film — 22.00 Dnevnik 3 — 22.15 Na pragu 21. stoletja (dok. oddaja, 1/5) — 22.50 Program plus — 0.50 Poročila

NEDELJA, 10. IX.

8.00 — 22.55 TELETEKST
8.15 VIDEO STRANI
8.25 OTROŠKA MATINEJA
9.55 SP V VESLANJU NA MIRNIH VODAH, prenos

12.00 LJUDJE IN ZEMLJA
12.30 DOMAČI ANSAMBLI: ANSAM-BEL VILIIJA PETRIČA
13.00 KRATEK FILM
13.40 SP V VESLANJU NA MIRNIH VODAH, prenos
17.05 DNEVNIK 1
17.20 POSLOVNE INFORMACIJE
17.25 PAJKOVA POJEDINA
17.45 DELO NA ČRNO, ponovitev 12. dela nanizanke
18.35 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 IZLET, nadaljevanja TV PR, 2/3
21.10 ZDRAVO
22.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

Opomba: 18.55 Barcelona: svetovni pokal v atletiki
15.00 Monza: F 1 za VN Italije
10.00 Danes za jutri in Vrtni odpadniki — 13.00 Športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.00 Da ne bi bolelo: Heme-roidi, naša prepogosta težava — 20.20 Organizirani kriminal (dok. serija, 6/7) — 21.15 A zdaj je maj (dok. oddaja) — 21.35 Športni pregled — 22.05 Satelitski programi

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Nedeljski program za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Izobraževalna oddaja — 13.00 Serijski film — 13.50 Nedeljsko popoldne — 16.30 Reportaža — 17.05 Igrani film — 18.45 Risana serija — 19.08 TV sreča — 19.30 Dnevnik — 20.00 Dramska nadaljevanja — 21.00 Igrani film — 22.30 Dnevnik — 22.55 Program plus — 0.55 Poročila

PONEDELJEK, 11. IX.

9.45 — 12.55 in 16.05 — 23.05
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
10.10 UTRIP, ZRCALO TEDNA, TV MERNIK, OČI KRITIKE
11.25 POLETJE REVOLUCIJE, ponovitev 1. dela francoskega filma
12.45 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
18.10 VIDEO STRANI
18.15 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 PICASSO, drama TV Skopje
21.10 OSMI DAN
21.50 DNEVNIK 3
22.15 SLOVENSKA KLAVIRSKA GLASBA
22.55 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

16.30 Satelitski programi — 17.50 Ciper: starodavna ladja zopet pluje — 18.15 Svet športa — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče: seja CK ZKJ — 20.35 Po sledih napredka — 21.05 Televizija (dok. serija, 7/13) — 22.00 Druga godba 89

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otroke — 9.00 Šolski program — 12.30 Poročila — 12.40 Prezrli ste, pogledajte — 15.10 Poročila — 15.15 Nočni program (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Izobraževalna oddaja — 18.05 Številke in črke — 18.25 Dokumentarni program — 19.10 Vreme — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Dramski program — 21.05 Resna glasba — 21.50 Dnevnik 3 — 22.15 Nočni program — 0.15 Poročila

TOREK, 12. IX.

9.45 — 11.20 in 15.35 — 23.35
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK: ŠOLSKA TV
11.10 VIDEO STRANI
15.50 VIDEO STRANI
16.00 TUJI JEZIKI, ponovitev
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
17.50 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2

PETEK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 12.30 Novice, 13.30 Sportna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 17.30 Zeleli ste, poslušajte! 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Izbir pesmi tedna, 10.30 Novice, 10.45 Na sončni in senčni strani Gorjancev, 11.00 Lestvica novosti, 12.30 Pionirska oddaja, 13.30 Čestitke in želje naših poslušalcev, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Strizemo zastoj, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:

8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

20.05 DRUŽINA MUNROE, zadnji del nadaljevanke
21.00 OMIJZE: KAM PO VRHU?
23.05 DNEVNIK 3
23.25 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.00 Beograjski TV program — 19.00 Cigani Ivanovići — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Žrebanje lota — 20.40 Umetniški večer: Pozdrav Franku Capri (ameriški film) in Vsega ne boste odnesli s seboj (ameriški film)

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otroke — 9.00 Šolski program — 12.30 Poročila — 12.40 Prezrli ste, pogledajte — 15.10 Poročila — 15.15 Program plus (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Oddaja za otroke — 18.05 Številke in črke — 18.25 Znanost — 19.10 Vreme — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Loto — 20.05 Igrani film — 21.40 Dnevnik 2 — 22.00 Kontaktni magazin — 23.35 Program plus — 1.35 Poročila

SREDA, 13. IX.

9.45 — 11.50 in 16.05 — 23.15
TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK
A ZDAJ JE MAJ, dok. oddaja OSMI DAN
11.40 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
18.15 VIDEO STRANI
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
POJOČE URE
ŠILO BODILO PO SVETU HODILO, lutkovna predstava
19.00 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: LJUBIM TE, argentinski film
21.45 DNEVNIK 3
22.05 SVET POROČA
23.05 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.30 Studio Maribor — 19.00 Rastemo v svobodi in miru — 19.30 Dnevnik 2 — 20.05 Žarišče — 20.35 Leningrski spomini (balet) — 22.00 Satelitski programi

TV ZAGREB

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otroke — 9.00 Šolski program — 12.30 Poročila — 12.40 Prezrli ste, pogledajte — 15.10 Poročila — 15.15 Program plus (ponovitev) — 17.15 Dnevnik 1 — 17.35 Oddaja za otroke — 18.05 Številke in črke — 18.25 Dokumentarni program — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Filmski večer — 22.35 Dnevnik 3 — 23.00 Program plus — 1.00 Poročila

ČETRTAK, 14. IX.

9.45 — 12.00 in 16.05 — 23.45
TELETEKST
10.10 VIDEO STRANI
10.10 MOZAIK: ŠOLSKA TV
11.50 VIDEO STRANI
16.20 VIDEO STRANI
16.30 DNEVNIK 1
16.45 POSLOVNE INFORMACIJE
16.50 MOZAIK, ponovitev
18.15 VIDEO STRANI
18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.20 DOBRO JE VEDETI
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ELLIS ISLAND, ameriška nadaljevanja
20.55 TEDNIK
21.45 DNEVNIK 3
22.05 RETROSPEKTIVA DRAME
23.35 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.00 Satelitski programi — 18.00 Beograjski TV program — 18.55 Čas, ki živi: Ukradeni in okradeni — 19.30 Dnevnik — 20.05 Žarišče — 20.35 Mali koncert — 20.45 Oči kritike — 21.15 Slovenci v zamejstvu — 21.45 Satelitski programi

PONEDELJEK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Zeleli ste, poslušajte, ponovitev oddaje, 12.30 Novice, 13.30 Sportna oddaja, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Lestvica narodno-zabavne glasbe, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 12.30 Novice, 13.30 Pogovarjamo se z ..., 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Minute s klasiko, 17.00 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA:

8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Prispevki iz gospodarstva, 12.30 Novice, 13.30 Glasbena ura, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, Čestitke in želje naših poslušalcev, 17.00 Stokovnjak v studiu.

JELOVICA

lesna industrija, ŠKOFJA LOKA

OBIŠČITE NOVO
PREDSTAVNIŠTVO

»JELOVICE«
IN SI OGLEDJTE
RAZSTAVLJENE
IZDELKE

od 4. septembra 1989

V NOvem MESTU

OB POTOKU 5, (GOTNA VAS)

tel.: 068/22-772

(3 km iz Novega mesta proti Metliki)

vezana okna
termoizolacijska okna
garažna, vhodna in
senčilna vrata
montažne hiše
pregradne stene
dopolnilni program

INFORMACIJE, NASVETI:
— vsak dan od 8^h do 16^h
— vsako prvo in tretjo
soboto od 8^h do 12^h

Naš ključ- vaša rešitev

BOGATA IZBIRA
STAVBNEGA POHIŠTVA

- okno INO-M
- okno VO
- polkna GN
- izolacijske omarice z roletto IROS
- garažna vrata, dvizna (daljinsko upravljanje)
- nadsvetlobe in stranske svetlobe
- mreža proti insektom
- sobna vrata, masivna
- sobna vrata, vezana
- vhodna vrata MD
- garažna vrata MD, dvokrilna

inles • RIBNICA

61310 RIBNICA
Tel.: (061) 861-411. Teleks: 31-262 yu
Telefaks: (061) 861-603

ČETREK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Studio D večer, danes, jutri, 12.00 Predstavitev Dolenjskega lista, 12.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.00 Vse manj je dobrih gostin, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

DRUŽBOSLOVNA IN EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA
Novo mesto, Ulica talcev 3a

razpisuje prosta dela in naloge:

— učitelja računalništva in informatike

Za razpisana dela in naloge je na voljo družinsko stanovanje. Kandidati naj pošljejo prijave za razpisana dela in naloge z ustreznimi dokazili v 15 dneh na naslov: Družboslovna in ekonomska srednja šola, Novo mesto, Ulica talcev 3a.

509/36

DRUŽBOSLOVNA IN EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA
NOVO MESTO

objavlja razpis za šolsko leto 1989/90 za vpis v oddelke za izobraževanje ob delu:

1. v 1. in 3. letnik programa za poslovno-finančno in trgovinsko dejavnost, smer ekonomski tehnik, in v 1. letnik smeri prodajalec in trgovinski poslovodja;
2. v 1. in 3. letnik programa za administrativno dejavnost, smer administrator.

Prijave za vpis, kolkovane s kolekom za 200.— din, naj vložijo kandidati v tajništvu šole najpozneje do 22. 9. 1989 skupaj s prilogami:

- spričevalom o končanem 8. razredu osnovne šole,
- izpiskom iz rojstne oziroma poročnem matične knjige,
- potrdilom o zaposlitvi.

Sestanek z vpisanimi slušatelji bo v prostorih Družboslovne in ekonomske srednje šole Novo mesto, Ulica talcev 3a, dne 26. 9. 1989:

- ob 16. uri za slušatelje, vpisane v 1. letnik,
- ob 17. uri za slušatelje, vpisane v 3. letnik.

508/36

SCT

n.s.o., Ljubljana

TOZD Proizvodnja kmetijske mehanizacije
Brežice, Krška vas 34/b

I. razpisuje po določilih statuta in sklepa delavskega sveta TOZD PKM Brežice prosta dela oz. naloge s posebnimi pogoji in odgovornostmi

INDIVIDUALNEGA POSLOVODNEGA ORGANA
— DIREKTORJA TOZD

Pogoji:
— visoka strokovna izobrazba strojne ali organizacijske smeri
— 5 let delovnih izkušenj
— organizacijske in vodstvene sposobnosti

Poleg navedenih pogojev zahtevamo, da so kandidati državljani SFRJ in da izpolnjujejo pogoje iz 20. člena družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v SR Sloveniji. Mandat traja 4 leta.

II. — vabi k sodelovanju

SCT TOZD PKM Brežice je majhna organizacija, ki se pripravljajo na pomembne organizacijske in poslovne spremembe. Sodobna tehnologija, kakovost, konkurenčnost na trgu, uspešno poslovanje je usmeritev, ki potrebuje strokovni kader. Za uresničitev zastavljenih ciljev vabimo sodelavce, ki imajo znanje, veselje in smisel za delo na različnih področjih, želijo biti kreativni, samostojni, inovativni in sicer:

DIPLOMIANEGA EKONOMISTA

ali strokovnjaka VII. stopnje izobrazbe ustrezne smeri z nekaj leti delovnih izkušenj in znanjem tujega jezika na področju vodenja, trženja, predvsem na tujih trgih, in ostale komercialne dejavnosti.

DIPLOMIANEGA INŽENIRJA STROJNIŠTVA

ali strokovnjaka VII. stopnje izobrazbe ustrezne smeri z nekaj leti delovnih izkušenj za vodenje in organiziranje zahtevne proizvodnje in projektiranje novih proizvodov.

Prihodnost temelji na inovativnosti, kakovosti in podjetnosti. Vse zainteresirane kandidate vabimo na osebni razgovor oz. da v 15 dneh od objave vložijo na SCT TOZD PKM Brežice, Krška vas 34/b, 68262 Krška vas, pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev.

502/36

SLOVENIJALES-STILLES
Tovarna stilnega pohištva
in notranje opreme
SEVNICA

ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA

OGLAŠA

prosta dela in naloge

POMOČNIKA VODJE PRODAJE

Kandidati morajo poleg z zakonom določenih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- VII. ali VI. stopnja ustrezne smeri
- 2 — 3 leta delovnih izkušenj
- poskusno 6-mesečno delo

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj pošljejo kandidati v 8 dneh po objavi na zgoraj navedeni naslov, o izbiri pa bodo obveščeni v 30 dneh po končanem zbiranju prijav.

KONFEKCIJA »KOMET«
METLIKA

razpisuje na podlagi sklepa DS prosta dela in naloge

vodje kadrovske-spolšnega sektorja

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- da ima visoko ali višjo šolsko izobrazbo pravne ali upravne smeri,
- da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj pri zahtevnejših pravnih, kadrovskih in splošnih opravilih.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju objavljenih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi.

ljubljska banka

temeljna dolenska banka

NOVO MESTO
Delovna skupnost

Komisija za prodajo osnovnih sredstev objavlja

JAVNO LICITACIJO

za prodajo:

1. dveh kamp prikolic s predšotorom z lesenim podstavkom v Materadi. Izklicna cena za prikolico je 11.500.000 din.
2. dveh kamp prikolic s predšotorom z lesenim podstavkom ter drobnim inventarjem v Njivicah na Krku. Izklicna cena za prikolico je 13.000.000 din oz. 14.000.000 din.

Javna licitacija bo 11. 9. 1989 ob 13. uri v garaži poslovne stavbe, Kettejev drevored 1, v Novem mestu. Ogled je možen v kraji namestitve. Polog znaša 10% izklicne cene. Prometni davek in prevoz plača kupec.

506/36

ZAVOD ZA IZOBRAŽEVANJE KADROV
IN PRODUKTIVNOST DELA
NOVO MESTO

Ulica talcev 3/a, telefon 21-319, 21-640

VABI OBČANE K VPISU

v naslednje izobraževalne oblike:

- osnovno šolo za odrasle od 1. do 8. razreda
- poslovodsko šolo trgovinske stroke
- komercialno šolo (diferencialni program za trgovinske poslovodje)
- VEKS, Maribor — vpis novincev bo 20. septembra 1989 od 8. do 11. ure, ostali vpisi od 11. do 13. ure
- tečaje tujih jezikov za odrasle po AV metodi (angleški, nemški, francoski, italijanski, ruski in latinski jezik)
- tečaje angleškega in nemškega jezika za predšolske in šolske otroke (od 1. do 8. razreda)
- tečaje slovenskega jezika za pripadnike drugih narodnosti
- tečaje šivanja in krojenja

Prijave sprejemamo do konca septembra 1989 oziroma do popolnitve števila slušateljev v posameznih oddelkih. Informacije dobite v tajništvu ali po telefonu.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
TOZD ADRIA
NOVO MESTO

objavlja
dela in naloge na področju plana, analiz in kontrole poslovanja:

1. samostojni planer I

Pogoj:

- dipl. ekonomist in 3 leta delovnih izkušenj ali ekonomist in 5 let delovnih izkušenj

2. statistik I

Pogoj:

- ekonomist, 1 leto delovnih izkušenj

3. pripravnik s končano visoko ali višjo šolo ekonomske smeri

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po dnevu objave na naslov: IMV Novo mesto, TOZD ADRIA, kadrovske področje, Zagrebška 20, Novo mesto.

500/36

POTREBUJETE VREČE ZA KROMPIR?

Razprodaja, 31% popust.
Vreče za 30 kg krompirja in vrtnin, rdeče barve.
Cena 7.500 din kos. Cena velja do 15. 9. 1989.
Pohitite! Ugodno!

MESOJEDEC
Plastika-ekstruzija
Sneberska 140 a
61260 Ljubljana
Telefon: 061 482-886

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA
SKUPNOST OBČINE ČRNOMELJ
ŠKUPNE SLUŽBE SIS OBČINE
ČRNOMELJ

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST
OBČINE ČRNOMELJ

— Odbor za gospodarjenje s stanovanjskim skladom razpisuje oddajo in najem poslovnih prostorov:

- a) poslovni prostor na Kolodvorski cesti 26 v Črnomlju v izmeri 37,62 m²
- b) poslovni prostor v Ul. 21. oktobra 17/b v Črnomlju v izmeri 38,81 m².

Interesenti naj pismene vloge dostavijo Samoupravni stanovanjski skupnosti občine Črnomelj, Mirana Jarca 3.

V vlogi je obvezno navesti dejavnost, za katero bi najemnik najel poslovni prostor.

Razpisni rok traja od 8. 9. do vključno 22. 9. 1989.

Odbor za gospodarjenje
s stanovanjskim skladom
495/36

bombažna predilnica in tkalnica | tržišče

prereja **akcijsko prodajo**

za posteljno perilo (vezeno, tiskano, beljeno in barvano), namizne prte in dopolnilne programe za gospodinjstvo

POPUST 40% in več!
Salon pohištva novoles

Kdaj? Od 13. do 20. septembra 1989

Kje? V Salonu pohištva **novoles** v Novem mestu,
C. kom. Staneta 38. Telefon: (068) 25-091

tedenski koledar

Četrtek, 7. septembra — Regina Petek, 8. septembra — Marija Sobota, 9. septembra — Peter Nedelja, 10. septembra — Dan mornar. Ponedeljek, 11. septembra — Ema Tork, 12. septembra — Gvido Sreda, 13. septembra — Janez

LUNINE MENE

8. septembra ob 10.49 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 8. in 9. 9. (ob 20. uri) ameriški film Petek 13. — VII. del. 8. in 9. 9. (ob 22. uri) ameriški erotični film Voyeur. 10. (ob 18. in 20. uri) in 11. 9. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Kakšna zmeda. 12. in 13. 9. (ob 20. uri) ameriški akcijski film Dinamit Jackson. ČRNOMELJ: 7. 9. (ob 20. uri) ameriška komedija Trije amigosi. 8. 9. (ob 20. uri) ameriška komedija Transilvanija. 8. 9. (ob 20. uri) ameriška komedija Mala mama. KRŠKO: 7. 9. (ob 20. uri) film Po-

vratni ogenj. 8. 9. (ob 19. uri) ameriški znanstvenofantastični film Solarni bojevniki. 8. 9. (ob 22. uri) ameriški erotični film Seks na Beverly Hillsu. 10. 9. (ob 18. uri) ameriški avanturistični film Krokodil Dundee II. 12. in 13. 9. (ob 20. uri) ameriški film Smrt v avtokampu. MIRNA PEČ: 8. 9. film avstralski film Dakota Harris. NOVO MESTO — DOM KULTURE: 7. in 8. 9. (ob 18. in 20.30) ameriška vojna drama Cesarstvo sonca. 9. in 10. 9. (ob 18. uri) ameriška komedija Johnny 5. Od 9. do 11. 9. (ob 20. uri) ameriški grozljivi film Groza v Ulici brestov — 1. del. 12. in 13. (ob 18. in 20. uri) ameriški kriminalni film Najavljeni zločin. NOVO MESTO — DOM JLA: Od 8. do 10. 9. (ob 19. uri) avstralska drama Neverni Malcolm. Od 8. do 10. 9. (ob 21. uri) ameriški film Anina obsesija. Od 11. do 13. 9. (ob 17. in 19. uri) ameriški akcijski film Velika zmeda. SEVNICA: 7. in 8. 9. ameriški film Rada se te spominjam. 9. in 10. 9. ameriški grozljivi film Hiša.

(068) 51-590, po 19. uri. (P37-19MO) Z 101 GTL 55, registrirano do 4. 8. 1990, prodam. Ogled v petek dopoldne in soboto cel dan. Jože Marjan, Levstikova 6, Trebnje. (P36-20MO) YAMAHA DSR 1000 prodam po ugodni ceni. Marjan, tel. 21-229. (3004-MV-36) GOLF diesel S, 1984, prodam za 16 M. Adlešič, Purga 6, Adlešiči. (3006-MV-36) R 18 TL, letnik 1982, prodam. Tel. (0608) 61-741. (P36-30MO) Z 128, letnik 1981, prodam. Tel. 42-488. (3007-MV-36) Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. Boris Bajuk, Podzemelj 21, 68332 Gradac. Ogled po 15. uri. (P36-31MO) MZ 250, star eno leto, poceni prodam. Tel. 25-170. (P36-32MO) LADO RIVA, letnik 1987, prodam. Anton Blažič, Mačkovec 16, Novo mesto. (3009-MV-36) TAM 6500 kiper prodam. Tel. (0601) 81-088. (P36-33MO) LADO 1300 karavan, letnik december 1987, prodam. Telefon (0608) 31-150. (P36-36MO) VW, starejši letnik, obnovljen, neregistriran, prodam. Janez Čečelič, Regrča vas 29, Novo mesto. (P36-37MO) Mini 1000, letnik 1976, motor skoraj nov, prodam. Telefon 068-23-611, popoldan 21-798. (MO-MM-89)

prodam. Tel. 24-085. (P36-62MO) LES za ostriše in ladijski pod prodam. Tel. 25-901. (P36-50MO) KUHNJSKE ELEMENTE Petunija (3,80 m) ugodno prodam. Tel. 49-570. (P36-50MO) SEDEŽNO GARNITURO z ležiščem, kotno, prodam za 600 SM. Tel. 45-009. (P36-76MO) KUHNJO in termoakumulacijsko peč prodam. Tel. 24-475. (P36-76MO) RDEČO PESO za ozimnico po 6.000 din kilo, prodam. Tel. 28-750, popoldne. (P36-60MO) RAČUNALNIK SCHNEIDER CPC 464 z monitorjem prodam. Tel. 22-022. (3032-PR-36) KUHNJSKE ELEMENTE «Brest», montirane, nove, nerabljene, prodam. Kuhinja stoji v Suhorju. Ponudbe po tel. (061) 454-560. (3031-PR-36) 4545 termoakumulacijsko peč (2,5 vatov), novo, parilnik kotel (120 l) ter spalnico, dobro ohranjeno. Ivan Vidrih, Otočec, telefon 85-125. (3015-PR-36) SUHE SMREKOVE deske debeline 25 in 50 mm (8 m²) prodam. Tel. 22-661. (3061-PR-36) BOSSE zvočne skrinje in dinacort (končna stopnja 200 W) prodam. Tel. (0608) 82-995. (P36-42MO) VIDEOREKORDER Tensai, japonski, nov, ugodno prodam. Tel. 84-455. (3021-PR-36) NOV KUEPPERSBUSCH ugodno prodam. Tel. 27-114. (3022-PR-36) PRODAM 4 strešne tramove (18 x 20 cm dolžine 7,7 m) ter rabljena smrekova garažna vrata. Jarc, Trg 1, Mirna Peč. (črk-PR-36) OTROŠKO OPREMO: posteljice, vozičke, ležalniki itd., ugodno prodam. Zamenjam juho za do dve leti starega golfa. Tel. 27-792. (črk-PR-36) MALO RABLJENA ženska, moška in otroška oblačila in obutev ugodno prodam. Cesta herojev 33/a, Novo mesto. (3019-PR-36) SUHE hrastove deske (4 m²) debeline 32 mm prodam. Alojzija Kambič, Semič 10, tel. 56-570. (P36-39MO) SKORAJ NOVE hrastove parafinirane sođe (600 l, 400 l, 300 l), Fabjan, Cesta herojev 33/a, Novo mesto. (3019-PR-36) KOSILNICO BCS 127 (bencin — petrolej) prodam. Tel. v službi (061) 772-422, samo zvečer v petek in ponedeljek, Jože. (P36-34MO)

KS) za 10% ceneje. Tel. (0608) 75-573. (P36-21MO) TRAKTORSKI PLUG, primeren za Ferguson 35 in urus 35, prodam. Tel. 25-334. (3012-KS-36) TRAKTOR Store 502 prodam ali menjam za osebni avto. Tel. (0608) 33-408. (P36-27MO) ZETOR 5911, letnik 1980, 2500 ur, brezhiben, prodam. Ciril Jerman, vas Krka 3, Novo mesto. (P36-29MO) PLUG BATUJE za vinkovico ali Ferguson 39 in osovino z gumami za traktorsko prikolico prodam. Tel. (068) 84-178. (P36-73MO) GOLDONI diesel (14 KM) s frezo in plugom, skoraj nov, prodam. Anton Eržen, Valvazorjeva ul. 5, Trebnje. (3039-KS-36) TRAKTOR Store 504 (1200 del. ur) prodam. Tel. 40-117. (P36-70MO) TRAKTOR IMT 539, 300 delovnih ur, traktorsko kiper prikolico (nosilnost 3 tone), prodam. Tel. (0608) 68-219, Škof, Drenovec 10, Bizeljsko. (P36-63MO) NOV MOTOKULTIVATOR Godloni (8 KS) s priključki ugodno prodam. Informacije na tel. (068) 84-827. (P36-57MO) TRAKTORSKO PIKOLICO domače izdelave (ni kiper) prodam. Tel. (0608) 69-126. (P36-49MO) KOMBAIN FAHR 2,20 m in R 4 po delih prodam. Kastelic, Gabrje 100, Brusnice. (3027-KS-36) TRAKTOR Universal 445 prodam. Povšič, Zloganje 23, Škocjan. (3017-KS-36) KOSO za tomo vinkovica, prikolico za frezo (do 10 KM), oboje novo, motor za čolin (10 KM) ter TV colon 37 prodam. Tel. 27-366. (3018-KS-36) TRAKTORSKE GUME (14/9 13.28) in zobnenik za silokombajn SK 80 prodam po ugodni ceni. Kramarič, Dragomilja vas, Metlika. (2984-KS-36) SIPOV KOMBAIN za siliranje koruze, malo rabljen, in junca, starega dve leti, prodam. Alojz Kocjan, Gor. Stara vas 5, 68295 Tržišče. (2983-KS-36) ROTACIJSKO KOSILNICO SIP 135 in motor APN 6 prodam. Viktor Kužnik, Podlisc 7, Dobrič. (2991-KS-36)

VULKANIZERSTVO MARJAN RADKOVIČ Kostanjevica na Krki Obveščam ceneje stranke, da menjam, popravljam in centriram gume ter krpam zračnice in menjam ventile. Lokal je odprt vsak dan od 15. do 19. ure, v soboto od 9. do 14. ure. Se priporočam! (2982-OB-36)

IZOLACIJE, SERVIS ZAMRZOVALNIKOV Viktor PAJEK Ptujška cesta 89, 62000 Maribor, tel. (062) 305-150, 413-606, nonstop Generalno popravljamo in obnavljamo ohiša zamrzovalnih aparatov. Prihranite 50% elektrike, podaljšate kompresorju življenjsko dobo pa še garancijo dobite. Cene naših storitev se gibljejo od 1.100.000 do 1.850.000 din. Do novega leta bomo vsako stranko nagradili s praktičnim darilom. Delamo na območju, kamor seže Dolenjski list. Se priporočamo! (P36-14MO)

DOMAČE TRNJE

- Tudi pri nas je krava sveta žival na mesarskem ceniku.
• »Rdečič očito mislijo, da je možno priti — skozi rdečo luč v Evropo!«
• Ko nekatere birokrate pogledaš na profila, imaš vtis — da delajo propagando za »močna krmila«.
• Vodilni se še kako borijo za čisto okolje — v bližini svojih vikendov.
• Športna disciplina, ki se vedno bolj uveljavlja: ideološki mnogoboj.
• Cena kruha hitro narašča pred vsem — zaradi vezanja otrobov na vrhu.
• Birokrati so kot toča — preprečujejo, da bi delo obrodilo sadove.
• Politiki so očino ljubitelji divjih valov — jemljejo levji delež kapitala in delajo medvedje usluge.
• Socializem je po meri človeka določeni zakoni po meri iskalcev lukenj — je zdaj vprašanje.
• Ali je politika cen — testiranje človeške potrepljivosti?
• Laže se bo kdo prebudil iz kom — kot pa če sanja z odprtimi očmi.
• Naši bankovci so še en dokaz — kako papir vse prenese.
• Z ideologijo se zastirajo več ljudi — kot s pokvarjeno hrano.
MARJAN BRADAC

službo dobi

VZTRAJNI AKVIZITERJI dobijo odlično plačano delo. Tel. 50-101 v četrtek od 14. ure do 15.30. (P36-26MO) MESARSTVO BOBIČ, Škocjan, zaposli KV mesarja za delo v klavnici in predelavi. (3039-SD-36) CISTILKO za enkrat tedensko išče Kava bar pri Slonu. Tel. 25-901. (P36-66MO) TEDENSKA izplačila dajemo potnikom na Dolenjskem. Tel. (064) 39-058. (P36-1MO)

motorna vozila

Prodam R4-GTL, letnik 1984. Tel. 25-115. Z 101 skala, staro 9 mesecev, prodam. Slavko Žibert, Gor. Skopice 44, Krška vas. (P36-61MO) FIAT 126 P, letnik 1987, prodam. Tel. 23-273. (P36-64MO) R 4, letnik 1983, prodam za 5,5 SM. Tel. 85-347. (P36-65MO) ATX 50, kot nov, prodam. Mitja Zagorac, Prekopa 7, Kostanjevica. (3035-MV-36) Z 750, letnik 1979, prodam. Silva Hrovatič, Koroška vas 17. (3034-MV-36) JUGO GV 55 A, letnik 1987, prodam. Milan Jordan, Grajska 14, 68311 Kostanjevica, popoldne. (P36-53MO) Z 101, letnik 1979, registrirano celo leto, prodam. Tel. 85-406. (P36-54MO) Z 101, letnik 1984, 60.000 km, prodam za 4.200. Tel. (0608) 69-154. (P36-55MO) LADO 1200, letnik 1986, registrirano, v odličnem stanju, prodam ali menjam za cenejše vozilo. Ogled po 14. uri: Branko Kovačević, Prežihova 17, Brežice. (P36-56MO) TOMOS avtomatik prodam. Tel. 23-230. (P36-58MO) JUGO, star dve leti, ugodno prodam. Tel. 65-492. (3033-MV-36) JUGO 45 A, letnik 1987, registriran do marca 1990, prodam. Ogled od 17. do 19. ure. Ivan Padovan, Kotarjeva 2, Novo mesto. (3028-MV-36) R 4 GTL, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. 22-977. (3029-MV-36) TAM 5000 kiper, letnik 1966, fiat 126, R 12 po delih prodam. Brane Uhernik, Otočec 48. (3020-MV-36) Z 750, letnik 1981, in 1 m² hrastovih desk prodam. Muhaber 22, Novo mesto. (P36-44MO) OPEL ASCONO 12, letnik 1976, prodam. Tel. (0608) 62-973. (P36-45MO) R 9, letnik 1983, dobro ohranjen, prodam. Tel. (068) 24-842 o 15. uri. (P36-46MO) FORD FIESTA, letnik 1980, ohranjen in registriran do avgusta 1990, ugodno prodam. Tel. 49-518 ali 26-447. (3025-MV-36) R 4 GTL, letnik 1981, prodam. Prime, Veliki Ban 8, Šentjernejski. (3011-MV-36) JUGO 45 AX, december 1987, prodam. Slavka Gruma 18/7, Novo mesto. (P36-41MO)

Z 101, letnik 1986, karambolirano, prodam. Karel Korbar, Gor. Brezovica 49, Šentjernejski. Tel. 41-005. (3041-MV-36) LADO 1300, letnik 1986, prodam. Tel. (0608) 75-628. (3018-MV-36) NOV JUGO 55 prodam ali menjam za golfa. Zdravko Vene, Pod Trško goru 21, Novo mesto. (P36-68MO) R 4 GTL, letnik 1987, prodam. Tel. (0608) 33-810. Milan Radojčič, Strma pot 20, Krško. (P36-67MO) LADO, skoraj novo, prodam ali menjam za golfa. Tel. (068) 22-020. (3037-MV-36) NOV JUGO KORAL 45 prodam. Fink, Kettejze drevored 41, Novo mesto, tel. 21-826 int. 1400. (3038-MV-36) Z 750, letnik 1979, na novo urejeno, prikolico za prevoz živine za par, varilni aparat Vorex 400 in klavirsko harmoniko (italijansko), 120-basno, prodam. Tel. (0608) 77-311. (P36-74MO) Z 101, karambolirano, letnik 1978, prodam. Tel. 27-970. (2969-MV-36) MZ 250, letnik 1980, dobro ohranjeno, prodam. Vovko, Založnice 8, Šmarješke Toplice. (2972-MV-36) CITOREN GS »PALAS«, letnik 1976, prodam. Telefon 25-563, od 17. do 19. ure. (2975-MV-36) MOTOR APN 6, letnik 1988, prodam. Franci Mavrič, Ratež 44, Brusnice. (2971-MV-36) 126 P, junij 1986, prodam. Martin Štangelj, Belokranjska cesta 62, Novo mesto. (2981-MV-36) TAM furgon, visok in dolg, lepo ohranjen in vozen z B kategorijo, ugodno prodam. Tel. (063) 785-216. (P36-3MO) OPEL KADET 1,3, letnik 1979, kovinsko rjavo, prodam. Informacije na tel. (0608) 79-385. (P36-5MO) JAVO 350 TS, 88, in APN 6, 85, ugodno prodam. Tel. (068) 44-970. (P36-7MO) Z 128, letnik 1987/7, rahlo poškodovano, prodam. Dušan Udovč, Vinji Vrh 8, Šmarješke Toplice. (P36-8MO) 126 P, letnik 1978, prodam. Tel. 44-446. (P36-9MO) R 4, letnik 1978, ugodno prodam. Tel. (0608) 61-437. (P36-10MO) Z 750, letnik 1975, ugodno prodam. Lado Hočevar, Stara vas 5, Škocjan. (2990-MV-36) Z 850, letnik 1983, prodam. Tel. (0608) 33-654. (P36-16MO) Z 750, letnik 1982, registrirano do 2. septembra 1990, prodam. Cena 30 M. Tel. (0608) 75-600. (P36-24MO) Z 101 GTL 55, december 1986, prodam. Tel. 44-667, Zorec, Dol. Ponikve 14, Trebnje. (P36-23MO) AVTO YUGO 45, letnik 1982, dobro ohranjen, prodam. Pavlič, Male Brusnice 8. (2997-MV-36) MOTOR AVTOMATIK in dirkalno kolo na 10 prestav prodam. Pavlin, Male Brusnice 4. (2997-MV-36) GOLF diesel, letnik 1984 in 126 P, letnik 1986, prodam. Tel. 28-794. (2996-MV-36) Z 101 GTL 55, letnik 1986/12, prodam. Tel. 24-077, od 16. do 21. ure. (P36-17MO) ALFA ROMEO 33 1,3 S, letnik 1987/2, 27000 km, ugodno prodam. Tel.

stanovanja

DVOSOBNO lastniško stanovanje (52 m²) v bloku s centralno kurjavo, v Trebnjem, prodam. Vladimira Mrazek, Gubčeve brigade 1 a, Trebnje. (2994-ST-36) ENOSOBNO STANOVANJE ali GARSONJERO, lahko neopremljeno, vzamemo v najem. Ponudbe na naslov: »KREMEN«, Novo mesto, ali na telefon 22-3151! (rač.-ST-36)

MLADA MAMICA z majhno hčerko išče enosobno stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Gre tudi k starejši osebi za pomoč v gospodinjstvu. Tel. (068) 89-156, v večernih urah. (P36-69MO) STANOVANJE v Novem mestu ali okolici išče mlad par z otrokom. Tel. 84-650. (2979-ST-36) STANOVANJE v Brestanici prodamo. Kličite na tel. (0608) 79-401! (P36-12MO)

prodam

PRODAM ali zamenjam za gradbeni material motorno škroplilnico in stiskalnico 60 l. Tel. 27-990. (P35-55MO) SMREKOVE IN HRASTOVE PLOHE debeline 50,32 prodam. Informacije v večernih urah na tel. (0608) 88-939. (P36-18MO) TERMOAKUMULACIJSKO PEČ Elind (3 kW) ugodno prodam. Tel. 25-986. (P36-25MO) KRAVO s telikom in metrska drva prodam. Saje, Daljni Vrh 22, Novo mesto. (2998-PR-36) SPALNICO, kombinirano omaro, mizo s 4 stoli, kuhinjske elemente, štedilnik Küppersbusch in termoakumulacijsko peč (5 kW) ter bakreno škroplilnico ugodno prodam. Tel. 22-289. (2999-PR-36) HRASTOVE suhe plohe (5 cm) in stenske obloge — smrekove prodam. Tel. 25-334. (3012-PR-36) PLASTIČNA VEDRA (25 l), rabljena, primerna za trgatve, prodamo. Cena 30.000 din za komad. Florjančič, Nad mlini 55, Novo mesto. Tel. (068) 25-049. (3008-PR-36) MIZARSKO delovno mizo (ponk) in motor Tomos El 90 prodam. Tel. 85-310. (3003-PR-36) PRODAM 4 avtoplašče za PZ 126 in snežne verige, avtoplašče 145 x 15 ter 500 kosov strešne opeke »Dobruška vas« (sive barve). Jože Černe, Košenice 58, Novo mesto. (črk-PR-36) PRODAM rabljeno strešno opeko, navadno, 4000 komadov. Tel. 41-157. (3005-PR-36) Malo rabljen šivalni stroj Overlock 710 calanda ugodno prodam. Tel. (0608) 33-674. (P36-35MO) KOLESI Maraton (10 prestav) in Senior (5 prestav) ugodno prodam. Tel. 24-429. (P36-38MO) BOROVE in HRASTOVE plohe debeline 5 in 8 cm in ostriše za vikend ali manjšo hišo prodam. Tel. 42-925. (3014-PR-36) ZENSKJE JAKNE, usnjene hlače in plašč prodam. Tel. 26-805. (3013-PR-36) ZAMRZOVALNO SKRINJOUgodno prodam. Informacije na tel. 26-693. (2976-PR-36) ŠTEDILNIK Kueppersbusch in kavč poceni prodamo. Kličite na tel. 31-621 int. 323! (2987-PR-36) PREDSOBNO OMARO prodam po ugodni ceni. Tel. (0608) 31-625. (P36-4MO) PRODAM ali zamenjam zastekljena balkonska vrata dimenzije 100 x 210 cm za 80 x 210 cm ter prodam enokrnlina vhodna vrata. Alojz Pavkovič, Zavratec 21, 68293 Studenec, tel. (0608) 89-175. (P36-11MO) BUKOVA DRVA (10 m) prodam. Jablan 30, Mirna Peč. (2989-PR-36) BELO IN ČRNO GROZDJE prodam. Tel. (065) 57-065. (P36-13MO) PRODAM belo otroško posteljo z jogijem 190 x 80. Tel. 20-579. (P36-75MO) VINSKI SOD (1300 l), dvakrat rabljen, hrastov les, solidno izdelan in okovan prodam. Anton Baškovec, CKŽ 87, 68270 Krško, tel. (0608) 31-252. (P36-71MO) NOVO DIATONIČNO harmoniko B.S. As in 126 P prodam po delih. Marjan Kralj, Gor. Kamence 23, 68000 Novo mesto. (P36-72MO) AVTORADIO Blaupunkt, nov, prodam. Tel. (068) 25-619. (3036-PR-36) OTROŠKO POSTELJICO z jogijem

Strešno opeko KIKINDA, model 272, rabljeno, kupim. Telefon 25-577, popoldne. (2967-KU-36) 10 ton krompirja za ozimico kupim. Ponudbe na tel. (063) 785-216. (P36-3MO) OMARO za spalnico ali dnevno sobo kupim. Tel. 34-518. (2986-KU-36) STAR TRAKTOR, lahko nevozen za rezervne dele, Lombardini ali Same 35, kupim. Telefon (0608) 89-256. (P36-6MO) GRABENO PARCELO ali hišo na relaciji Nemška vas — Trebnje, po možnosti ob glavni cesti, kupim. Franci Urbič, Dol. Dobrava 12, Trebnje, tel. 44-317, zvečer. (P36-28MO)

kupim

Strešno opeko KIKINDA, model 272, rabljeno, kupim. Telefon 25-577, popoldne. (2967-KU-36) 10 ton krompirja za ozimico kupim. Ponudbe na tel. (063) 785-216. (P36-3MO) OMARO za spalnico ali dnevno sobo kupim. Tel. 34-518. (2986-KU-36) STAR TRAKTOR, lahko nevozen za rezervne dele, Lombardini ali Same 35, kupim. Telefon (0608) 89-256. (P36-6MO) GRABENO PARCELO ali hišo na relaciji Nemška vas — Trebnje, po možnosti ob glavni cesti, kupim. Franci Urbič, Dol. Dobrava 12, Trebnje, tel. 44-317, zvečer. (P36-28MO)

posest

ZAZIDLJIVO PARCELO, 2 km od Šmarjeških Toplic, prodam. Jakše, Draga 10, Šmarješke Toplice. (3040-PO-36) MLAD VINOGRAD (16 a); zazidljivo, elektrika na parceli, v bližini Novega mesta prodam. Tel. 28-336. (P36-51MO) ZAZIDLJIVO PARCELO in hrastove plohe prodam. Tel. 28-750, pop. (P36-59MO) STAREJŠO HIŠO v Novem mestu prodam. Fabjan, Cesta herojev 33/a, Novo mesto. (3019-PO-36) PARCELO oziroma sadovnjak s stavbiščem na Zdolah pri Krškem prodam. Tel. (0608) 33-848. (P36-40MO) HIŠO (220 m²), vseljivo, v Novem mestu, prodam. Juvanc, Mala Cikava 9. (2992-PO-36) VINOGRAD z vikendom pri Raki prodam. Tel. (0608) 42-278. (2977-PO-36) PARCELO 1.100 m², poleg Pirovca (srednji Jadran), ugodno prodam. Informacije na tel. (078) 31-539. (P36-15MO) PRODAJAM klet (100 m²), vinograd, sadovnjak in gozd, skupaj 60 arov. Volčje pri Brežicah. Ponudbe: Kesar na tel. (041) 278-496 ali na (041) 210-400 interna 27, ali: Tomin Kreše, Volčje pri Sromljah. (P36-22MO)

kmetijski stroji

PRODAM motokultivatorja Honda F 400 s priključki in nov Gorenje Muta (10

KS) za 10% ceneje. Tel. (0608) 75-573. (P36-21MO) TRAKTORSKI PLUG, primeren za Ferguson 35 in urus 35, prodam. Tel. 25-334. (3012-KS-36) TRAKTOR Store 502 prodam ali menjam za osebni avto. Tel. (0608) 33-408. (P36-27MO) ZETOR 5911, letnik 1980, 2500 ur, brezhiben, prodam. Ciril Jerman, vas Krka 3, Novo mesto. (P36-29MO) PLUG BATUJE za vinkovico ali Ferguson 39 in osovino z gumami za traktorsko prikolico prodam. Tel. (068) 84-178. (P36-73MO) GOLDONI diesel (14 KM) s frezo in plugom, skoraj nov, prodam. Anton Eržen, Valvazorjeva ul. 5, Trebnje. (3039-KS-36) TRAKTOR Store 504 (1200 del. ur) prodam. Tel. 40-117. (P36-70MO) TRAKTOR IMT 539, 300 delovnih ur, traktorsko kiper prikolico (nosilnost 3 tone), prodam. Tel. (0608) 68-219, Škof, Drenovec 10, Bizeljsko. (P36-63MO) NOV MOTOKULTIVATOR Godloni (8 KS) s priključki ugodno prodam. Informacije na tel. (068) 84-827. (P36-57MO) TRAKTORSKO PIKOLICO domače izdelave (ni kiper) prodam. Tel. (0608) 69-126. (P36-49MO) KOMBAIN FAHR 2,20 m in R 4 po delih prodam. Kastelic, Gabrje 100, Brusnice. (3027-KS-36) TRAKTOR Universal 445 prodam. Povšič, Zloganje 23, Škocjan. (3017-KS-36) KOSO za tomo vinkovica, prikolico za frezo (do 10 KM), oboje novo, motor za čolin (10 KM) ter TV colon 37 prodam. Tel. 27-366. (3018-KS-36) TRAKTORSKE GUME (14/9 13.28) in zobnenik za silokombajn SK 80 prodam po ugodni ceni. Kramarič, Dragomilja vas, Metlika. (2984-KS-36) SIPOV KOMBAIN za siliranje koruze, malo rabljen, in junca, starega dve leti, prodam. Alojz Kocjan, Gor. Stara vas 5, 68295 Tržišče. (2983-KS-36) ROTACIJSKO KOSILNICO SIP 135 in motor APN 6 prodam. Viktor Kužnik, Podlisc 7, Dobrič. (2991-KS-36)

razno

ZIDANO GARAŽO oddam v Kandiji. Ponudbe pod šifro: »SEPTEMBER«. (3026-RA-36) MOŽNOST za soinvesticijo v garažo na Glavnem trgu v Sevnici. Tel. (0608) 81-347. (P36-43MO) V VARSTVO vzamem dva otroka. Tel. 24-465. (P24-47MO)

obvestila

POPRAVLJAM in OBNAVILJAM vse vrste koles. Jože Smole, Žabja vas 27, Novo mesto, tel. 21-952. (3002-OB-36)

Slovenija Moja dežela. M kmetijska zadruga krka Pot na Gorjance 8 Tozd Brazda-Agroservis OBVESTILO Obveščamo vse zainteresirane, da s 15. septembrom odpiramo komisijsko prodajalno za kmetijsko, gozdarsko, gradbeno in cestnoprometno mehanizacijo. V naši prodajalni pa dobite traktorje iz programa IMT in UNIVERSAL ter ostalo kmetijsko mehanizacijo. Na zalogi so tudi rezervni deli za kmetijsko mehanizacijo in za vozila iz programa TAM ter ZASTAVA.

Niti zbogom nisi rekel, niti roke nam podal, smrt te vzela je prerano, a v srcih naših boš ostal. ZAHVALA V 56. letu nas je tragično zapustil naš dragi sin, mož, oče, stari oče, brat in strič

ALOJZ JUNC iz Gor. Mokrega Polja 8

Iskreno se zahvaljujemo vsem vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam izrekli sožalje, podarili cvetje in pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovo prerani zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravniškemu osebju, ki se je borilo za njegovo življenje, kolektivno IMV, Kremen in Agroservis za podarjene vence in izrečeno sožalje, GD Mokro polje za vence in organizacijo pogreba. Iskrena hvala Kovačiču za tople poslovilne besede, pevcem in duhovnikom za lepo opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki so ga imeli radi

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DIC, tozd Dolenjski list, Novo mesto. USTANOVITELJ: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Krško, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. SKUPŠČINA Dolenjskega lista je organ upravljanja tozda. Predsednik: Nace Štamcar. ČASOPISNI SVET je organ družbenega vpliva na programsko zasnovno in uredniško politiko. Predsednik: Anton Štefanič. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simčič, Jozica Teppy in Ivan Zoran. TEKOČI RAČUN pri SDK Novo mesto: 52100-603-30624. Deviz

Na podlagi 51. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Ur. list SRS št. 18/84) ter 9. člena Odloka o opravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (Ur. list SRS št. 37/86)

objavlja

Sklad stavbnih zemljišč občine Brežice na podlagi sklepa Komisije za oddajanje dne 28. 8. 1989 naslednji

JAVNI RAZPIS

za oddajo pravice uporabe na stavbnem zemljišču za gradnjo stanovanjske hiše s poslovnim prostorom v pritličju za trgovino na drobno v stanovanjski soseski Nova vas, p. Jesenice na Dolenjskem, in sicer: na lokaciji št. 21 v izmeri 754 m². Cena stavbnega zemljišča v obliki akontacije 81.880.— din za 1 m². Dokončna cena bo določena po valorizaciji ob sklenitvi pogodbe.

Stroški delne komunalne opreme, ki znašajo 127.637.— din za 1 m², so tudi kot akontacija, dokončni znesek se bo določil po valorizaciji v času sklenitve pogodbe.

Vsak ponudnik mora:

- še posebej plačati spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča
- soglasja za priključke na komunalne naprave
- na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave
- sofinancirati manjkajoče komunalne naprave, ki še niso zgrajene
- stroške parcelacije zemljišča
- stroške objave javnega natečaja in zemljiškopravnega prenosa.

1.

Odškodnine za zemljišče in delno komunalno opremo je ponudnik dolžan plačati 50% ob sklenitvi pogodbe.

2.

Ponudnik je dolžan plačati varščino v znesku 10% v vrednosti akontacije v predmetni zadevi.

3.

Varščino je potrebno nakazati na žiro račun Sklada stavbnih zemljišč občine Brežice št. 51620-654-63 in potrdilo o vplačilu varščine priložiti prijavi. Varščina se uspelemu ponudniku vračuna brezobrestno v ceno stavbnega zemljišča, neuspelemu pa se vrne brezobrestno najkasneje v 30 dneh po izbiri najugodnejšega ponudnika.

4.

Ob odpiranju ponudb bo Komisija za oddajo stavbnih zemljišč zahtevala od ponudnika dodatno dokumentacijo, če bo ta potrebna za ugotovitev najugodnejšega ponudnika.

5.

Če se bo za posamezno lokacijo prijavi več ponudnikov, ki izpolnjujejo pogoje razpisa, bo Komisija izdelala prednostni vrstni red na podlagi meril, določenih v odloku.

6.

Obrazci za prijavo so ponudniku na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Brežice, soba št. 35.

SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ
OBČINE BREŽICE
493/36

Na podlagi 51. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Ur. list SRS št. 18/84) ter 9. člena Odloka o opravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem (Ur. list SRS št. 37/86)

objavlja

Sklad stavbnih zemljišč občine Brežice na podlagi sklepa Komisije za oddajanje stavbnih zemljišč z dne 28. 8. 1989 naslednji

JAVNI RAZPIS

za oddajo pravice uporabe na stavbnem zemljišču za gradnjo objektov, namenjenih proizvodni obrtni dejavnosti gospodarstva in drobnega gospodarstva, na lokaciji od 1 do 22 v Obrtni coni Dobova, in sicer:

št. lokacije 1	površina	1420 m ²
št. lokacije 2	površina	1200 m ²
št. lokacije 3	površina	1100 m ²
št. lokacije 4	površina	1300 m ²
št. lokacije 5	površina	1300 m ²
št. lokacije 6	površina	1240 m ²
št. lokacije 7	površina	1600 m ²
št. lokacije 8	površina	1620 m ²
št. lokacije 9	površina	1220 m ²
št. lokacije 10	površina	1190 m ²
št. lokacije 11	površina	1210 m ²
št. lokacije 12	površina	1852 m ²
št. lokacije 13	površina	1946 m ²
št. lokacije 14	površina	3096 m ²
št. lokacije 15	površina	1550 m ²
št. lokacije 16	površina	1530 m ²
št. lokacije 17	površina	980 m ²
št. lokacije 18	površina	520 m ²
št. lokacije 19	površina	810 m ²
št. lokacije 20	površina	1026 m ²
št. lokacije 21	površina	9950 m ²
št. lokacije 22	površina	1616 m ²

Cena stavbnega zemljišča je v obliki akontacije, in sicer 81.880.— din za 1 m². Dokončna cena bo določena po valorizaciji ob sklenitvi pogodbe.

Stroški komunalne opreme znašajo 255.274.— din na 1 m², so tudi kot akontacija, dokončni znesek se bo določil po valorizaciji v času sklenitve pogodbe.

Pod komunalno opremo je šteti, da bo cesta, vodovod, kanalizacija in elektrika na meji parcele.

Vsak ponudnik bo moral še posebej:

- plačati spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča in
- soglasja za priključke na električno, vodovodno in kanalizacijsko omrežje
- na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne na-

- prave: ceste, vodovod, elektriko in kanalizacijo
- sofinancirati manjkajoče komunalne naprave, ki še niso zgrajene, kot npr. javna razsvetljava, telefonsko omrežje
- stroške parcelacije zemljišča
- stroške objave javnega natečaja in zemljiškopravnega prenosa.

1.

Odškodnino za zemljišče in delno komunalno opremo je ponudnik dolžan plačati v 8 dneh po podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča; po tem roku tečejo veljavne zamudne obresti.

2.

Ponudnik je dolžan začeti gradnjo v enem letu po podpisu pogodbe in zgraditi objekt do III. gradbene faze v 5 letih po pridobitvi tega zemljišča.

3.

Ponudnik je dolžan plačati varščino v znesku 10% od vrednosti zemljišča in komunalne opreme.

4.

Varščino je potrebno nakazati na žiro račun Sklada stavbnih zemljišč občine Brežice št. 51620-654-63 in potrdilo o vplačilu varščine priložiti prijavi. Varščina se uspelemu ponudniku vračuna brezobrestno v ceno stavbnega zemljišča, neuspelemu pa se vrne brezobrestno najkasneje v 15 dneh po izbiri najugodnejšega ponudnika.

5.

Prijave se vložijo v 15 dneh po objavi v Dolenjskem listu. Prijave morajo biti zapečatenene, na ovojnici pa mora biti oznaka »JAVNI RAZPIS«. Naslovijo se na Sklad stavbnih zemljišč občine Brežice, Cesta prvih borcev 18, Brežice.

6.

Ob odpiranju ponudb bo Komisija za oddajo stavbnih zemljišč zahtevala od ponudnika dodatno dokumentacijo, če bo ta potrebna za ugotovitev najugodnejšega ponudnika.

7.

Če se bo za posamezno lokacijo prijavi več ponudnikov, ki izpolnjujejo pogoje razpisa, bo Komisija izdelala prednostni vrstni red na podlagi meril, določenih v Odloku o opravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem na območju občine Brežice.

8.

Obrazci za prijavo so ponudniku na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Brežice, soba št. 35.

SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ
OBČINE BREŽICE
494/36

Slovenija
Moja država.

KRAJEVNA SKUPNOST ŠMARJETA

razpisuje prosta dela in naloge

TAJNIKA KS

za nedoločen čas, s polovičnim delovnim časom.

Pogoji:

- končana srednja administrativna ali ekonomska šola,
- poznavanje računovodskih del,
- delovna praksa.

Na razpis se lahko javite v 15 dneh po objavi oglasa.

DOLENJSKI LIST NAROČILNICA

Naročam tednik Dolenjski list. Pošiljajte mi ga na naslov

Priimek in ime: _____

Ulica in hišna št.: _____

Poštna številka in kraj.: _____

Št. osebne izkaznice: _____

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in nenadomestljivi izgubi našega dragega in skrbnega moža, starega ata, brata in strica, 49-letnega

ANTONA KOVAČIČA

z Malega vrha 4

se iskreno zahvaljujemo vsem vaščanom, sorodnikom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč, podarjene vence in cvetje, GD Mirna Peč ter govorniku za poslovilne besede in pevcem za zapete žalostinke. Posebna zahvala velja g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi

LEOPOLD BEVC

Iskrena zahvala vsem, ki ste pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti in mu podarili vence in cvetje. Posebej se zahvaljujemo vsem sosedom, pevkam za zapete žalostinke in duhovnikom za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 74. letu nas je po dolgi in težki bolezni zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

ALOJZ BUČAR

Vel. Cikava 11, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in vaščanom, ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, darovali cvetje ter pokojnika spremili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Hvala OŠ Katja Rupena, tovarni Labod Novo mesto, dr. Vodniku, pevcem z Ruperč Vrha ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

Ak silni glas bi gromu vzela,
da razodel bi vsem ljudem,
kar sem trpel, sam zase vem,
nihče nikjer bi ne verjel.

(Fr. Levstik)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, dedka, brata, strica in svaka

STANKA MUŽARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, vaščanom in znancem, ki ste v težkih trenutkih čustvovali z nami, nam izrazili sožalje, darovali pokojniku cvetje in ga pospremili do njegovega poslednjega domovanja. Posebna hvala gasilskemu društvu Božakovo, zdravstvenemu osebju iz Metlike in gospodu župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Katica, sinovi Marjan, Zdenko z Nado, Ivan z Anico, hčerki Ivanka z Jožetom in Nada s Stanetom ter vnuki Andrej, Gorazd, Katarina, Uroš, Hinko, Tine, Lidija, Gregor in Andrej

Niti zbogom nisi rekla, niti roke nam podala, smrti te vzela je prerano, a v naših srcih boš ostala.

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je tragično zapustila naša dobra, skrbna mama, tašča, stara mama, sestra, teta in prababica

NEŽA ŠUŠTARŠIČ

iz Zapuž 11 pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, vaščanom, prijateljem in znancem, ki ste nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno mamo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo vsem vaščanom, ZB Orehovica, Društvu upokojencev, vsem GD, PZ Orehovica, gospodu župniku in kaplanu za lepo opravljeni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: hčerki Nežka in Pepca z družinama, sestri in brat ter ostalo sorodstvo

Trud in trpljenje
tvoje je bilo življenje,
veliko si prestal,
sedaj boš pa mirno spal.

ZAHVALA

Po dolgi bolezni nas je v 74. letu starosti zapustil dragi mož, oče, stari ata in ded, borec Gubčeve brigade

LOJZE KLEPEC

s Krasinca

Prisrčna hvala sorodnikom, družinam Pezdirc, Agnič in Klepec, vaščanom in znancem za vso pomoč, izrečeno sožalje ter podarjeno cvetje. Posebno zahvalo izrekamo ZB, GD Krasinec, TOZD Beti Črnomelj, KZ Črnomelj, sosedu Tonetu za ganljive besede ob odprtem grobu, pevkam ter gospodu župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ANTON MAJCCEN

Kmetija Majcnovih ni bila nikoli posebej močna, saj je za kaj takega šest hektarjev obdelovalne zemlje in 12 ha gozda le premalo površin, čeravno so skoraj vse parcele zaokrožene, v enem kosu. Kot se spominja 58-letni Anton Majcen iz Gaja pri Šentjanžu svojih rosnih let, so imeli njegovi starši vsega po malem, a pridelali so dovolj hrane, da se njemu edincu otroštvo ni priskutovalo zavojev tega, ker morebiti kdaj ne bi imel česa za pod zob, kakor marsikakšnemu vrstniku v dolini, v številnejši družini. Toda Toneta so si z zmalega starši navajali, da se je treba vsak kos kruha na kmetiji prislužiti in potu svojega obraza, da kmetu ni nič podarjeno.

In tega, da je treba na kmetiji garati, hkrati pa delati tudi z glavo, Tonetu Majcnu ni bilo treba nikoli dopovedovati, še zlasti ne po vojni, ko sta se z očetom vrnila iz izseljenstva iz nemške pokrajine Württemberg brez matere oziroma žene, ki ni držala naporov v tuji deželi. Tonetova mati je znanla dobro nemško in med vojno je to s pridom uporabila, da je zamotila nemško patroljo, ko se je zglasila na domačiji Majcnovih v Gaju in povpraševala po banditih, medtem pa sta Tone in bratrance Milan Majcen in njegov soborec Janči Mevželj še pravočasno odkurila pri drugih vratih v bližnji gozd. Milan in Janči sta večkrat našla streho nad glavo v bližnjem čebelnjaku Majcnovih, dekla Majcnovih pa jim je v zasilno preno-

čišče nosila tudi hrano. Zadnjič sta se Milan in Janči oglasila pri Majcnovih v Gaju teden dni pred junaškim, a neenakim bojem z mnogo številnejšim sovražnikom v Murnicah, kjer sta pustila mladi življenji, njuno junaštvo pa je za zgled poudaril svojim vojakom celo nemški komandant.

Sicer pa moramo takoj povedati, da Tone Majcen sploh ni zgleddan v preteklost, ne obuja najraje prehojene poti, na kateri je tudi sam spoznal vzpone in padce. Tonetu so ljudje zaupali, kdo ve, ali zato, ker je začel uspešno obnavljati kmetijo na Gaju, ali pa je postaven mož že kot pojava vlivlval pričanje, da je on tisti, ki bi utegnil vpreči v voz napredka šentjaških vasi. Majcen je bil dva mandata občinski odbornik v Sevnici, kot pravi, pa je kot okrajni odbornik sodeloval pri likvidaciji okrajev Trbovlje, Novo mesto in Celje. »Občutek imam, da nisimo zdaj, ko nimamo več okrajev, nič na boljšem. Zdaj so stvari še bolj zamagljene, nepregledne za preproste ljudi,« pravi Majcen. Desetletje je vodil zadrugo v Šentjanžu, ki je bila v oporo in pomoč ljudem.

Na kmetiji v Gaju je Majcen nazorno dokazoval, kako se da s trdim delom in iznajdljivostjo urediti vrzina domačija. Tonetova največja ljubezen in konjiček hkrati sta čebelarstvo. Kar 300 panjev je imel ta kooperant Medexa, boji pa se, da se bo moral zaradi opešanega zdravja in moči temu veselju odpovedati. Majcnovi so zredili lemo okrog 1200 pujskov. Tone, ko je šel vozil za mlekarstvo, se je iz Celja vračal s tovornjakom sirotke, ki je dobro krmilo za pujske, poprej pa so jo mlekarji zlivali v kanal. Zdaj, ko je Tone upokojen, je prevzel to delo in kmetijo 24-letni sin Andrej, ki sta mu starša lepo »postlala«. Poleg novih poslopij sta tu še dva tovornjaka itd. Tone samo upa, da bo sin dovolj vztrajen, da bo počakal na boljše čase, ki morajo priti za kmeta prej ko slej. Naposled je tudi sam na jesen svojega življenja dočkal priznanje Zadrugne zveze Slovenije.

P. PERC

Ljubezen do konj Franc Starešinič nadaljuje tradicijo

PRELOKA Pri Starešiničevih na Preloki je bila že tradicija, da so imeli konje. Sedanji gospodar Franc se spominja, kako je njegov stari oče vozil z njimi iz Karlovca opeko za Preločane. Potrebovali pa so jih seveda tudi za obdelavo skromnih strmih njiv. Francu so živali tako prirasle k srcu, da je jokal, ko jih je oče pred drugo vojno prodal. Želja, da bi imel konje, pa se mu je uredila šele leta 1968, ko so začeli oddajati mleko.

»Taktak sem si mislil: bolje je imeti v hlevu eno kravo več pa ko-

Franc Starešinič s kobilama Muro in Bebo

nja, in ko sem obdeloval njive, sem si drugega sposodil pri sosedu. Takrat so bili na Preloki zlati časi, vas je bila še polna življenja in skoraj pri vsaki hiši so imeli konja,« niza Franc. Pozneje, ko so živali zamenjali traktorji, so konji ostali le še pri tistih hišah, kjer izdatkov za stroj nismo zmogli. Franc pa se je odločil obdržati oboje, le da je močnega konja zamenjal za kobilo.

Ze nekaj časa ima v hlevu po tri konjske repe. »Pri hiši so zares predvsem zaradi ljubezni do živali, saj danes z njimi skoraj ne delamo več, razen da ogrinjamo krompir ali pa jih posodimo sosedom. Njive obdelamo s traktorji, kolikor je pač moč, ostalo pa pustimo v pušči,« pravi Starešinič, ki ima v hlevu tudi 4 krave, a že razmišlja, da bo moral prodati kakšno kravo ali kobilo. Vse kaže, da bo šla iz hleva najbrž krava, saj je mleko prepoceni. »S kobilami je znatno manj dela pa še izkupiček od žrebetov je kar lep. Kupcev vsaj za sedaj ni težko najti, zlasti še, ker je blizu velik hrvaški trg.

M. B.-J

Suho robo tokrat namakalo

Kljub dežju je bil ribniški sejem kar živahen

RIBNICA — Edina zares dobra stran letošnjega Ribniškega sejma suhe robe, lončarstva in obrti je bila, da ni bilo pretirane vročine. Pravzaprav je bilo hladno, za nameček pa je suho robo, suhorobarje in obiskovalce sejma močil še dež.

Pravzaprav je šlo v nedeljo, 3. septembra, Ribničanom vse narobe. Zjutraj se je na obzoru jasnilo in kazalo, da se bo vreme izboljšalo. A komaj je predstavnik Turističnega društva Andrej Klemenc po radiu obvestil vesoljno Slovenijo, da se bodo Ribničanom vremena zjasnila in da torej sejem bo, že se je ulil dež.

Ozvočenje Ribnice bi moralo delati ob 8. uri, a se je mojster ozvočenja primajal šele okoli pol desetih ure. Nekateri so govorili, da je sramota, ker je že navsezgodaj »namočen«, drugi pa so spet trdili, da je še včerajšnji.

Potem je bilo okoli desetih ure le vse in tudi ozvočenje pripravljeno, da se je parada, napovedana za 9. uro, lahko začela. Predsednica Turističnega društva Vesna Lavrič je po zvočniku napovedala, da se je parada začela in da je v njej presenečenje. Vendar presenečenja ni bilo, ker se je tudi zmocilo (to so bili fantje na 300 let starih biciklih, ki pa so se prav takrat šli domov preobleč). Zaradi dežja je odpadel plesni nastop skupine D1 v letnem gledališču. Odpadlo je tudi drugo napovedano presenečenje letošnjega sejma konjski taksi in še marsikaj.

Pa kljub vsemu sejem le bil je živ. Obiskovalci in prodajalci so se najprej zavarovali pred prehladom in revmo s kozarčkom, dvema ali tremi priznanega žganega zdravila, na kar so kupčije ste-

kle, da je bilo veselje. Kupcem se je predstavilo okoli 40 izdelovalcev predmetov domače obrti, ki pa jim je šlo delo zaradi mraza in dežja bolj slabo od rok, »napovedanih predic pa prav zaradi tega na sejem sploh ni bilo. Zato pa je prodajalo svoje izdelke še okoli 40 prodajalcev iz vse Jugoslavije. Zaradi dežja je odpadlo še nekaj drugih prireditev in razstav, gobarska razstava pa je po tradiciji bila tudi letos, saj moča gobam ne škodi.

J. PRIMC

SUHOROBARJE PRAL DEŽ — V Ribnici so imeli letos že 14. sejem suhe robe in lončarstva. Le dvema sejmoma, tudi letošnjemu, je nagajal dež. Vendar tudi dež in druge neveselčnosti ni škodoval kupčiji in veselemu razpoloženju. (Foto: J. Primc)

TEGA NE VESTA NE MARX NE ENGELS

— Ate, štrajkajo. — Kdo stavka? — Strojevodje. Rudarji tudi. Pa piloti. — Lepo, da si me obvestil. — Pa tudi kmetje štrajkajo. Hočejo biti enakopravni člani socialistične družbe. — Gospodinja pa ne štrajkajo, kajne? — Učitelji pa, da veš. Toda učitelji ne štrajkajo zaradi plač, ampak zaradi neurejenih razmer v šolstvu. — To povej komu drugemu,

Mali. — Pa res ne štrajkajo zaradi plač. — Prav, pa ne. — Šivilje v Hurotkalu tudi štrajkajo. — Kaj bi pa spet one rade? — V časopisu piše, da imajo prenizke osebne dohodke. — To še ni razlog za štrajk. — Pa je. — Pa ni. Pri nas imamo samoupravljanje. Po samoupravni poti bi lahko razrešili nastali problem.

— Saj so dale svojo pritožbo na delavski svet, pa nič. — Kako — nič? — Direktor vseh direktorjev jim je povedal, da ni denarja. Rekel jim je še, naj gredo nazaj za stroje, sicer bodo osebni dohodki še nižji kot sicer. — Pa so ga delavke poslušale? — Jok! Odsle so na tovarniško dvorišče. Po dveh urah so jim povišali osebne dohodke za štirideset odstotkov. Direktor vseh direktorjev jim je še obljubil, da bodo odslej

vsak mesec sproti poviševati plače. — Tako je tudi prav, Mali. Plače morajo loviti inflacijo. — Ate, nečesa ne razujem. — Tebi marsikaj ni jasno, vem. — Pred štrajkom ni bilo denarja za povišanje plač. Ko so ženske ustavile stroje in se zbrale na tovarniškem dvorišču, pa se je denar našel. Kako to? — Ne vem. Verjetno tega ne bi razumela niti strica Marx in Engels, če bi jima bilo še dano živeti. TONI GAŠPERIČ

Domiselnosti razprostrli krila

Sprireditve »Gozd, gobe, cvetje« v Dolenjskih Toplicah — Letos močno turistično obeležje — Gozdarsko noč je tokrat žal precej okrnil dež

DOLENJSKE TOPLICE — Morda je res, da je bila razstava »Gozd, gobe, cvetje« zato, ker je bila tokrat v Dolenjskih Toplicah, nekoliko slabše obiskana, to pa nikakor ne zmanjšuje vloženega truda številnih razstavljalcev, ki so se res potrudili, da je bila tudi tokrat kar najbolj zanimiva in pestra.

Kar najbolj pestro in nazorno so svoje delo, izdelke, uspehe, rekvizite in dosežke prikazali lovci, čebelarji, ribiči, jamarji, gobarji, vrtnarji in številni obrtniki ter zbiralci, kar je vsekakor spodbudno in kaže na to, da je v zasebni spodbudi veliko ustvarjalnosti in domiselnosti, ki pa se prav sprosti šele takrat, ko za to res dobi priložnost. Dolenjske Toplice so v soboto še bolj

kot sicer zaživele tudi v turističnem duhu, za kar imajo vsekakor zasluge Turistična zveza Dolenjske kot organizatorica razstave, pokrovitelj novomeški izvršni svet ter vsi drugi, ki so sodelovali, se pravi domače turistično društvo in zlasti straško, ki je s svojimi narodnimi nošami, furmani in folkloro poskrbelo

• Prvič letos je Turistična zveza Dolenjske podelila tudi priznanje najbolj zaslužnemu članu za razvoj turizma ter najlepše urejenemu turističnemu kraju. Tako sta kristalno vrtnico prejela mr. ph. Andrej Andrijačič in naselje Dolenjske Toplice.

za prijetno vzdušje pri dogajanjih ob otvoritvi razstave.

Sobotno dopoldne so koristno izrabili tudi dolenjski turistični delavci, ki so v svoji sredi gostili predsedstvo slovenske turistične zveze. To jim je dalo priložnost, da pokažejo, kaj premore Dolenjska in kaj bi se za turistično dejavnost dalo izkoristiti, pa tudi za medsebojno

izmenjavo mnenj in izkušenj. Čeprav se Dolenjska z večjimi turističnimi uspehi sicer ne more pohvaliti, pa je le nekaj osnov za to, da bi ubrala pogumnejše korake, upoštevajoč svoje specifične danosti in izkušnje od drugod.

Žal je salbo vreme tudi tokrat precej okrnilo Gozdarsko noč, ki naj bi dopolnila pestro dogajanje v Dolenjskih Toplicah. Tako so bile odpovedane gozdarske igre, kljub občasnemu rosenju pa se je na gozdni jasi zbralo kar precej obiskovalcev, ki so si lahko ogledali gozdarsko kopo in se zavrteli ob zvokih ansambla Spomin. T. J.

ČEBELARSKE SKRIVNOSTI — Dolenjski čebelarji so ob panju iz strne tepke, v katerega so naselili čebelo, predsedniku Turistične zveze Slovenije dr. Marjanu Rožiču razlagali bogato zgodovino čebelarjenja na Dolenjskem.

KUHARSKA UMETNOST — Ob oglarski kopi, ki sta jo pripravila Kostja Fink (desno) in Ignac Koncilia iz GG, tozda Potturn, se je kljub slabemu vremenu zbralo veliko radovednežev. Zlasti ko sta ob ognju kuhala polento in jo nato bogato zabelila z ocvirki. (Foto: T. Jakše)

PRI SV. DUHU DO KONCA OKTOBRA — Na sestanku komisije za obnovu črnomaljske cerkvice sv. Duha, ki je bil preteki teden, so ugotovili, da bo mo zbrati še toliko denarja, da bodo arheološka izkopavanja okrog cerkvice nadaljevali do konca oktobra. Sprva so namreč računali, da bodo zaradi pomanjkanja denarja dela za letos zaključili že poleti. Kmalu pa bodo začeli tudi s sondiranjem na stenah prezbiterija. V Črnomlju načrtujejo, da se bo čez zimo zbralo dovolj denarja, da bodo spomladi nadaljevali raziskovanje cerkvice in okrajnje, ki je že doslej prineslo veliko zanimivih in presenetljivih odkritij. Na fotografiji: arheolog dr. Phil Mason s svojo ekipo pri arheološkem izkopavanju pred cerkvice sv. Duha. (Foto: M. B.-J.)

studio D Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

- Žreb je nagrado Studia D za ta teden dodelil PETRI LIPAR, Velika Cikava pri Novem mestu. Lestvica za ta teden je takšna: 1 (3) Kadar si sam — TOPLAR 2 (1) Vračam se k materi zemlji — ANSAMBEL B. KLAVŽARJA 3 (2) Čaša sreče — ANSAMBEL T. VERDERBERJA 4 (4) Polka ples je za Slovenca — LIPA 5 (8) Za naše prijatelje — ANSAMBEL V. MUŽENIČA 6 (10) Ti boš pozabil — ANSAMBEL M. KAPŠA 7 (—) Sopek za mamico — RŽ 8 (6) Pozabi skrbi — ANSAMBEL B. KOVAČIČA 9 (5) Več ne bom čakala — HENČEK 10 (9) Sestavljena polka — KARLI GRADIŠNIK Predlog: Glažek je naliit — ANSAMBEL F. MIHeliČA

Glasujem za: Moj naslov: Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto